

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘము

గుంటూరులో జరిగిన సభ

ది. 26-7-25 తేదీ ఆదివారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు గుంటూరులో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సభయొక్క ముఖ్యమయిన తీర్మానములు:—

హాజరు సభ్యులు 12 గురు

1. చిత్తూరు జిల్లానుండి ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘకార్యనిర్వాహకవర్గమునకు (1) సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠిగారు (2) కె. రాజగోపాలాచారిగారు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

సంకటి కొండాశెట్టిగారి రాజీనామాను అంగీకరించడమయినది. వీరి స్థానే శ్రీ హట్టి శంకరరావుగారిని ఎన్నుకొనడమైనది.

2. నేతవర్గపు కామరాజుగారి రాజీనామా అంగీకరించడమయినది.

3. శ్రీ అన్నవ రామలింగంగారి రాజీనామా అంగీకరించి వీరి స్థానే శ్రీ కళా వెంకట్రావుగారిని ఎన్నుకొనడమయినది.

4. రాజమండ్రి తాలూకా రఘుదేవపురం పంచమ గూడెమునకు గ్రాంటు పంచమ నిధినుండి రు 100-0-0 లు యిచ్చుటకు తీర్మానించడమయినది.

(2) ఆనంద నికేతనము (రాజమహేంద్రవరము) వారికి రు 200-0-0 లు గ్రాంటు యిచ్చుటకు తీర్మానించడమయినది.

(3) తణుకు జాతీయ విద్యాలయమునకు రు 800-0-0 గ్రాంటు యిచ్చుటకు తీర్మానించడమయినది.

(4) ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల (బందరు) వారికి రు 200-0-0 లు గ్రాంటు యిచ్చుటకు తీర్మానించడమయినది.

(5) శ్రీవేదాంతం శంభుశాస్త్రిగారికి విరాళము యివ్వ జాలమని తీర్మానించడమయినది.

(6) పంచమ ప్రచారము మృదంగము, హార్మోనియము హరికెకలాంతరు క్రొత్తవి కొనుటకు రు 40/-లు మించకుండా శాంక్షను చేయడమయినది.

(7) మిగిలిన పంచమనిధి ప్రచారకమునకు సభ్యులకు వినియోగించడమునకు తీర్మానించడమైనది.

5. (1) తెనాలి లిల్స్ జాతీయ విద్యాపీఠమునకు ధనసహాయము చేయవలసినదని కోరిన దరఖాస్తు ప్రస్తుతము నిలుపుదల చేయడమైనది. (2) చేబోలు, ఆయుర్వేద వైద్యశాలకు గ్రాంటు ప్రస్తుతము నిలుపు చేయడమయినది.

6. అధ్యక్షుడు, కార్యదర్శి, గుమాస్తాలకు సంఘసభ్యులకు వచ్చునట్లు ప్రయాణపుఖర్చులు యివ్వవచ్చును.

* * * *

ది 28-7-25 తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు తిరిగి ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సభవారు సమావేశమై కావించిన తీర్మానములు.

7, 8, 9, 10 శ్రీ. కం. ల. న్య. సోమయాజులుగారిని ప్రయాణపు ఖర్చులుగాక నెల 1-కి రు 35-0-0 లు వేతనముమీద అప్పకవ్యతా నివారణకు ప్రచారకుడుగా నియమించడమయినది.

11. వారిని అప్పకవ్యతా నివారణకాఖలో ఒకసభ్యుడుగా నియమించడమయినది.

12. అప్పకవ్యతా నివారణకాఖకు కార్యదర్శిని నియమించుటకు అధ్యక్షులకు అధికార మివ్వడమయినది.

(సం) బులుసు సాంబమూర్తి,

అధ్యక్షుడు.

మండపాక రంగయ్య,

కార్యదర్శి.

ఆయుర్వేద భూషణ నోరి రామశాస్త్రిగారి మధుమేహనాశని

మధుమేహముకు, అతిమూత్రముకు

నెల 30 మాత్రలు రూ 5/-

ఆయుర్వేద నిలయము, బెజవాడ.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము

గుంటూరులో జరిగిన సభ

ది 27-7-25 తేదీ సోమవారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు గుంటూరులో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభయొక్క తీర్మానములు:—

హాజరై సభ్యులు 57 మంది.

1. భారతదేశ నాయకశిఖామణియు త్యాగమూర్తియు నగు దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి నిర్మాణమువలన దేశమునకు కలిగిన నష్టమునకు వగచుచు యీసభవారు వారికుటుంబమునకు సానుభూతిని తెలియపరచు చున్నారు.

2. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుకార్యవర్గము కాకినాడ సమావేశమందు 11, 12-6-25 తేదీలందు చేసిన తీర్మానానుసారముగా:—

“జాతీయ కాఖాసభ్యులు 5-7-25 తేదీన బందరు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలలోను 26-7-25 తేదీన గుంటూరు కాంగ్రెసు కార్యాలయములోను సమావేశమై ఆంధ్రజాతీయ విద్యాపీఠాపననుగూర్చి చేసిన తీర్మానములు.

1. శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ విద్యాపీఠమును స్థాపించుటకు ఈ కాఖవారు శిఖార్సును చేయుచున్నారు.

2. విద్యాపీఠ కార్యస్థాపనము బందరు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలలో నుండవలెను.

3. విద్యాపీఠనిర్మాణము:— విద్యాసంస్థవారిగా (1) యజమానవర్గమునుండి ఒకరు (2) సాధారణోపాధ్యాయ వర్గమునుండి ఒకరు (3) సంగీతము చిత్రలేఖనము వైద్యము, ఇంజనీయరింగు నేతమొదలగు అభిమానకాఖల తరఫున ఒకరు (4) జాతీయ విద్యాసంస్థలలో చదువు పూర్తిచేసికొని జీవితములో ప్రవేశించిన ప్రాతవిద్యార్థులనుండి ఆయిదుగురు (5) ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘముచే నెన్నుకొనబడు సభ్యులు ఆయిదుగురు (6) జాతీయ విద్యాభిమానులని తోచి యీ సంఘముచే నెన్నుకొనబడు ప్రముఖులు.—15.

4. ఈ పీఠమునకు ఒక అధ్యక్షుడు ఒక కోశాధికారి ఒక కార్యదర్శి యుండవలెను. వీరుగాక 12 గురు గల పాలక వర్గముండవలెను. ధనార్జన విద్యాసంస్థలతనిభివిద్యార్థి పరీక్షలు గ్రంథరచన గ్రంథనిర్ణయము మొదలగు పనులను నెరవేర్చుట యీపాలకవర్గ విధియైయున్నది. ఇందు నిమిత్తము విద్యాపీఠసభ్యులలో నుండిగాని లేక యితరులనుండిగాని యవసరమున ఉపసంఘముల నేర్పరచవచ్చును.

5. విద్యాపీఠముయొక్కయు దానిపాలకవర్గము యొక్కయు సభ్యుల ఉద్యోగకాలము ఒకసంవత్సరము. మధ్యవచ్చు ఖాళీలను ఎన్నికవర్గములనుండి పాలకవర్గమువారే మిగిలినకాలమునకు భర్తీచేసికొనవచ్చును.

6. విద్యాపీఠమునకు రాదగు వార్షికకట్టుములు ఇతరాదాయము:—

1. శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, బందరు రు 116

2. శ్రీ గాంధీ జాతీయమహావిద్యాలయము, ఏలూరు 116

3. 7-వ తరగతికిగాని, అంతకుపైగాగాని

విద్య నేర్పడి విద్యాలయములు 10 చొప్పున

4. తక్కువతరగతి పాఠశాలలు 2 చొప్పున

5. విద్యాపీఠసభ్యులొక్కొక్కరు 1 చొప్పున

6. ఈపీఠమువారు ప్రోగుచేయువిరాళములు

7. ప్రభుత్వమునుండి ధనసహాయము పొందని ప్రతివిద్యాపీఠమునకు అధికారముండును.

8. విద్యాపీఠసభ్యులకు పదియు, పాలకవర్గసభ్యులకు అయిదును అన్యాయసంఖ్యయైయుండును.

9. జాతీయవిద్యాభివృద్ధికి అవసరమగు సర్వకార్యములను నిర్వహించుటకును, ఆంతరంగిక పరిపాలనమునకు అవసరమైన నిబంధనలనుండిని జేసికొనుటకును, అవసరమైన సిబ్బందిని యేర్పరచుకొనుటకును, అవసరమునుబట్టి విద్యాపీఠముల నూత్రములకు భిన్నముకాకుండునట్లు నిబంధనలను సవరించుకొనుటకును పాలకవర్గమునకు సర్వాధికారముండును.

బ్రహ్మజ్యోస్సుల సీతారామయ్య,

జాతీయవిద్యాకాఖ కార్యదర్శి గారు ఈ విషయమును ఉపపాదించి చర్చ జరిగినచేత ఉపసంహరించుకొనిరి.

4. కాసనభాసభ్యత్వమునకై కాంగ్రెసుతరఫున అభ్యర్థిలనులపి సభ్యత్వమును బడసినపిమ్మట స్థానములను ఖాళీగా నుంచుటకున్నా దేశములోని నిర్మాణకార్యక్రమముతో పాటు ప్రత్యేకవృత్తి కాసనోల్లంఘనమును జరుపుటకు తగిన యేర్పా

టులను చేయుటకును అభిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారిని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

ఉ॥ మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు.

ఆ॥ అంచె శివయ్యగారు.

1 వ సవరణ ఆమోదింపబడినందున యీతీర్మానము ఓడిపోయినది.

(1) సవరణ:—రాజోవు కాసనసభ్యులకు అభ్యర్థులను కాంగ్రెసుతరఫున నిలుపుచు తిరస్కారప్రణాళికను కాసనసభ్యులలో అమలులో పెట్టుటకును, కాసనసభ్యులకు బయట ప్రజలను ప్రత్యేకవృత్తి కాసనోల్లంఘనమును చేయుటకును ప్రత్యేకకాఖలను ఏర్పాటుచేయుచు నిర్మాణకార్యక్రమమును విరివిగా జరిపించుటకు ఈసంఘమువారు అభిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారిని కోరుచున్నారు.

ఉ॥ పాణకా పట్టాభిరామిరెడ్డిగారు.

ఆ॥ పాణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు.

ఈసవరణ ఆమోదింపబడెను.

(2) సవరణ:—దేశములోని ముఖ్యరాచకీయాభిప్రాయములను సాధ్యమైనంతవరకు సమన్వయముచేయుటయు, దేశీయులను ఆజ్ఞోల్లంఘనమునకు తయారుచేయుటయు, సత్వర స్వరాజ్యసంపాదన కర్తృత్వ అవసరములగుటచే కాసనసభా ప్రవేశమునకు కాంగ్రెసు అంగీకరించుచు కాసనసభ్యులలో జరుపవలసిన కార్యక్రమమునకయి కాంగ్రెసుచేయు తీర్మానములన్ని రాజకీయసంఘములవారును వారివారి ప్రత్యేక భిన్నాభిప్రాయములతో నిమిత్తములేకుండా శిరసావహించి ఆచరించుటకు కాసిం చుచు అట్టికార్యక్రమమును నిర్ధారణచేసి కాసనసభ్యులకు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను పంపించవలసినదనియు, నిర్మాణకార్యక్రమమును వేగిరముగ జరుపుచు దేశమును కాసనోల్లంఘనమునకు తయారుజేయించవలసినదనియు యిదియే ప్రస్తుత పరిస్థితులలో బర్మనుపెండ్ గారికి సరియైన జవాబుగా ఈసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారనియు అభిలభారత కాంగ్రెసుకుమిటివారికి తెలియబరుచుచున్నారు.

ఉ॥ వెన్నేటి సత్యనారాయణగారు.

ఆ॥ కనకదండి సోమయాజులుగారు.

ఈ సవరణ ఓడిపోయినది.

(3) సవరణ:—కాసనసభ్యుల నాక్రమించి తగురీతిని సక్రమాందోళనము తీవ్రముగ నడిపించుటకు కావలసిన అధికారమును కాంగ్రెసువారు స్వరాజ్యపార్టీవారికిచ్చుచూ: కాసనసభ్యుల ప్రవేశమునందు దుచితేనటువంటి వారి యాజమాన్యమున కాసనాతిక్రమణ వాతావరణము దేశమున కలగజేయుటకుగాను ప్రత్యేక ఏర్పాటులను గావించి బర్మనుపెండ్ ప్రభువుగారి ప్రతిపక్షములకు జవాబుచెప్పవలసినదిగ అభిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారిని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

ఉ॥ భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు.

ఆ॥ ఆయ్యంకి వెంకటరమణయ్యగారు.

ఈ సవరణ ఓడిపోయెను.

(4) ప్రస్తుతమున్న నూలుచందాను కాంగ్రెసు మార్చేయెడల కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమునూత్రమును అంగీకరించు ప్రతివారును చందాతో నిమిత్తములేకుండా సభ్యులుగానుండవచ్చులు.

ఉ॥ డా॥ బ్రహ్మజ్యోస్సుల గుబ్బాస్వామిగారు.

ఆ॥ మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు.

ఈతీర్మానము (1) సవరణ అంగీకరించినందున పోయినది.

సవరణ (1):—సాలు 1-కి 2000 గజములు స్వయముగా వడికిననూలుగాని:—రు 0-4-0లు కాని కాంగ్రెసుసభ్యత్వపు చందాగా అంగీకరించుటకు అ. భా. కాం. సంఘమువారిని యీసంఘమువారు కోరుచున్నారు.

ఉ॥ అత్తూరి గోవిందాచార్యులుగారు.

ఆ॥ అంచె శివయ్యగారు.

ఈసవరణ ఆమోదింపబడినది.

సవరణ (2):—10,000 గజములుగాని, రు 1-0-0 చందాకాని.

ఉ॥ సి. వి. రంగశ్రేష్ఠిగారు.

ఆ॥ పాణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు.

ఈసవరణ ప్రోసివేయబడినది.

8. అంగలూరు నేతపరీక్షశాలయము విషయమున చివరించి రాష్ట్రసంఘమునకు రావలసిన సొమ్ముగా వసూలుచేయు విషయములో అక్కడి సంఘమువారితో సంక్రమించి రాతగినంత సొమ్మును వసూలుచేసి వ్యవహారము పరిష్కరించుటకు యీక్రింది ఉపసంఘమునకు సంపూర్ణాధికార మియ్యడమయినది.

ఉపసంఘములు. 1. శ్రీ. పన్నెటి సత్యనారాయణుడు. 2. అయ్యలకి వెంకటాచలమయ్యగారు.

9. పల్లెపాడు సత్యగ్రహాశ్రమవ్యవహారము విషయము పరిష్కారము చేయుటకు ఉపసంఘమువారికి పూర్ణాధికార మివ్వడమయినది.

10. గుడివాడ సేవాశ్రమముయొక్క లెక్కలప్పేటుమొంటును తిరిగిచేసి కాంగ్రెసువారిచే విరాళము చేయవలసిన వినియోగపడినది ఆగట్లు నెలకొనిపోయిన రిపోర్టు చేయుటకు యీ సభవారు యీ క్రింది ఉపసంఘమువారిని కోరుచున్నారు.

ఉపసంఘములు: 1. శ్రీ. పి. వి. రంగారెడ్డిగారు, అధ్యక్షుడు 2. మునుగంటి వెంకటాచలమయ్యగారు, కార్యదర్శి 3. భవిషివాటి సత్యనారాయణగారు.

11. మదరాసు రాష్ట్రసంఘముయొక్క పూర్వము 2 ఖాత్యములు ఏకముగనున్నప్పుడు వివాదులు కాబడిన బాపతు నిలవయున్న సొమ్ములో ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమునకు రావలసిన సొమ్మును తిరిగిసాదు కాంగ్రెసుసంఘమువారిలో సందేహించి మొత్తము తేల్చి పరిష్కరించి సొమ్ము వివాదులు చేయుటకు శ్రీ. బులుసు సాంబశాస్త్రిగారికి సంపూర్ణాధికార మివ్వడమయినది.

12. ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాజనసభలకు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుటకు నిబంధనలలో అనవసరమైన మార్పులు.

1. కాంగ్రెసు విధానముయొక్క ప్రథమ సూత్రము సంగీకరించినవారందరూ ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాజనసభకు ప్రతినిధులుగా నుండువచ్చును. వీరివయస్సు 18 సం॥ములు మించియుండువలెను. వీరు సభలకు హాజరగుటకు ఖర్చును పూర్తిగా భరింపవలెను.

2. ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాజనసభకు ప్రతినిధులనుండి జిల్లావా భావజాతి 2000 కు ఒక ప్రతినిధి చొప్పున జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుటకు అధికారమివ్వడమైనది.

3. ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాజనసభాభ్యర్థకుని యొక్కోను విషయములో సన్మానసంఘమువారు ప్రతినిధుల కాంగ్రెసు సంఘములనుండి తినిపెట్టవలెను. జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘములయొక్క హక్కు సమ్యక్తులను సాంధినివారినీ అధ్యక్షునిగా యొక్కోనుటకు సన్మానసంఘమువారు అంగీకరించని యెడల రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారికి తెలియవలవలెను. అప్పుడు కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు నియమించినవారే మహాజనసభకు అభ్యర్థకులగుదురు.

(4) ప్రతినిధి 1 కి రూ 1-0-0 గునుము సన్మానసంఘమువారికి చెల్లించవలెను.

(4) ప్రతినిధిగునుము మొత్తములో సగముసొమ్ము రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమునకు సన్మానసంఘమువారు చెల్లించవలెను.

(6) ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము రాష్ట్రమహాజనసభకు విషయనిర్ణయ సంఘముగా నుండును.

(7) విషయనిర్ణయసంఘము మహాజనసభకు కనీసము ఒకరోజుకు ముందుగా సమావేశముకావలెను.

(8) రాష్ట్రకాంగ్రెసుసభ్యులు రాష్ట్రసభ్యత్వ రీతాళి మహాజనసభకు ప్రతినిధులగుదురు.

13-14. కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు తూర్పుకృష్ణాజిల్లా ప్రతినిధి స్థానములు 2కి యాదినవ సభ్యులపేర్లు ప్రతిపాదించబడినవి.

1. భో. పట్టాభిసీతారామయ్యగారు, 2. శైరవల్లి వెంకటసుబ్బారావుగారు, 3. చెరుకువాడ వెంకటనరసింహారావుగారు, 4. దుక్కిపాటి ప్రసాదరావుగారు, 5. చిట్టకవి వీరరాఘవయ్యగారు.

వీరిలో కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు 1. శ్రీ. భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు, 2. శ్రీ. చెరుకువాడ వెంకటనరసింహారావుగారును అధికసంఖ్యకుచే ఎన్నుకొనెడిరి.

15. అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారికి ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు తిలక్ స్వరాజ్యనిధి బాపతు యివ్వవలసిన భాగము తొల్యూ బాకిసొమ్ము రద్దుపరిచింపవలసిన దనికోరికపట్టికి రద్దుపలక చాలమయియు, సొమ్ము చెల్లింపవలసినదనియు అఖిలభారత కాంగ్రెసుకార్యనిర్వాహకవర్గమువారు తీర్మానించినందున ఆసొమ్మును చెల్లించవలసియున్నది గనుక యిప్పటికి జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘములవారు రాష్ట్ర సంఘమున కివ్వవలసిన తిలక్ స్వరాజ్యనిధి ఖాతాబాకి సొమ్మును చెల్లించవలయునని యీసంఘమువారు కోరుచున్నారు.

సర్వజనాంగీకారము
16. తిలక్ స్వరాజ్యనిధి: కాకినాడలో జూన్ 11వ తేదీన సమావేశమయి కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు చేసినతీర్మానము ప్రకారము తిలక్ స్వరాజ్యనిధిని జిల్లాసంఘములవారు వసూలు చేయుటకు వెంటనే తిగుప్రయత్నములను చేయవలసిన దని యీ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

సర్వజనాంగీకారము
17. గాంధీపూజానిధిగాను వసూలు కాబడిన మొత్తమును రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు బాకిగా తీసికొని కాంగ్రెసు ప్రచారము నిమిత్తము వినియోగించి మహాత్మా గాంధీగారి అంగీకారమును అందుటకు సాంధియున్నందున ఆ బాకిని భర్తీచేయ సవనరములేదని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

సర్వజనాంగీకారము
18. అఖిల భారతజేతమందు దాను స్వాధీననిధికి ఆంధ్రులు విరివిగా విరాళముల నొసగవలెనని యీ సభవారు ప్రోత్సహించుచున్నారు. ఆసొమ్మును యాదినవ నుదహరించిన వినియోగములకు సరాసరిగా పంపవలెను.

1. శ్రీ. జమ్నాలాల్ బజాజీగారు, 395. మీరవల్లె కోడ్లు, కాల్యాణి బొంబాయి.
2. పండిత జనపాల్ లాల్ నెహ్రుగారు 107 హెక్టార్లు కోడ్లు, అలహాబాదు.

సర్వజనాంగీకారము
19. 40 వ జేతయమహాజన సభకు ఆరవిందభూషణగారిని అధ్యక్షునిగా యీ సభవారు ఎన్నుకొనిరి.

20. జేతబాంధరి దువ్వూరి సుబ్బయ్యగారికి రాష్ట్ర సంఘ సభలకున్నూ, కార్యనిర్వాహక సంఘ సభలకున్నూ వచ్చునపుడు ప్రయాణావసరములు యివ్వగలదులకు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

సర్వజనాంగీకారము
21, 22. గత జూను లేక మెయి నెలలో ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు కాకినాడలో

సమావేశమై అప్పత్యతా నివారణ విషయమై చేసిన తీర్మానములలో ప్రత్యేక ఉపసంఘమును చేర్చి పని జరిపించుట మంచిదని నమ్ముచు అప్పత్యతా నివారణకై అప్పత్యులు కాని వారెవరికిగాని ప్రయాణావసరములు నెల జేతనములు, గౌరవభృతులు, పెద్ద సంభావనలు ఇచ్చి ప్రచారము చేయించుట లాభదాయకము కాదని యీసభవారు అభిప్రాయపడుచు అట్టి తీర్మానములు చేయగూడదని తీర్మానించుచు, కార్యనిర్వాహకవర్గమువారిని బెనుకటి తీర్మానములను సవరింపజేయవలెనని కోరుచున్నారు.

భవిషివాటి సత్యనారాయణగారు ఉపసహరించుకొనిరి.

23. రాష్ట్రీయ సభలు భారతీయులచే పవిత్రములుగా దలంప బడిన పూర్వీ మయందుగాని, అమావాస్య యందుగాని జరుపగలదులకు యీ సభవారు రద్దీప్రాయపడుచున్నారు.

తీర్మానము ఓడిపోయినది.

(ద) బులుసు సాంబశాస్త్రి, అధ్యక్షులు.

మండపాక రంగయ్యగారు, ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి.

మహాభారత యుద్ధనాటకము

అపూర్వ గ్రంథము. రసభరితము.

సంపూర్ణ మహాభారత కథనంతయు నెల్లదినము ఉత్తమ నాటకరాజము. నృత్యమధుర తైలగల గద్యపద్యములును పాటలు గూడ గలవు. ప్రదర్శించుటకు చాల అనుకూలమైనది. ఇందు శ్రీ కృష్ణపాత్ర పోషణమునందు రాజ్యశ్రీత ప్రవీణత బాగుగ చెల్లించబడినది. రాయల్ నైజా 10కి కేజీలు, చక్కని అచ్చు, చాల అందముగా నుండును. వెల రూ. 1-0-0 మాత్రమే. ఎలయువా రిటుల గ్రంథకర్తగారిచేత వ్రాయవలెను.

కట్టా అచ్చయ్య, తెలుగు పండితుడు.

బి. వి. హెచ్. ఎస్. స్కూలు, వేల్పూరేం. (గుంటూరుజిల్లా)

పుర మావీవనులుకు, పోకర పనులకు
సుప్రసిద్ధమైన నిలయము

బహుమానమున్న గిన్నెలు, పండ్లపూజలు, పలుకరములలోను, పరిమాణము లందును మానవస్థిమూలమున్నవి. ఇవిగాక పకలమైనవెండి సామానములు, బంగారు బహుమానములేకములు, డాబరులు, సాదాఉంగరములు, కెంపులు, పువ్వురాగములు చెక్కిన ఉంగరములుగూడ నున్నవి. సవరము బంగారుకు, సీమ వెండికిపూచి నిచ్చెదము. యిదివరలో మావర్గ చేరముచేయనివారు ఒకచుక్క చేయగోరెదము. 172 పుటులగల వివిధవిధములైన క్యాటకాను రు. 1-0-0.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టికంపెనీ
నగలనర్తకులు, 25, చైనాబజారులోడ్డు, మదరాసు.

మాత్రకోశ వ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స
URESOL (యూరిసోల్)
అను ఔషధమును వాడుటచే తప్పుక నిజముగా కుదురును
9 మెయి 12 కాక సల్పు ఉపయోగించిన చాలు
అన్ని వయసు పాత్రులందు, యితర దుకాణములందు విక్రయమునకు కోరబడు
(ప్రాప్తికై కావలసినవారు ఈ దిరున వినియోగమునకు వ్రాయవలెను.
C. T. Hall & Co., 46, Singareddy Street, Triplicane, Madras

శ్రీ కృష్ణ జన్మాష్టమి నాటికి
భగవంతుని పూజచేయుటకై చొక్కపువెండిలో తయారు చేయబడిన శ్రీ కృష్ణవిగ్రహములు:—
వెల 1 కి 0-14-0,
2-0-0, 3-2-0,
5-0-0.

వి నాయక చతుర్థి నాటికి
వెండి వినాయక విగ్రహములు:—
ప్రభావతీర్థి రు. 2-0-0, 3-2-0, 5-0-0.
ప్రభావతీర్థి రు. 6-0-0, 10-0-0, 15-0-0.

తెలిగ్రాం: "జయలక్ష్మి" బెంగళూరు.
వలయువారు తయారుము వ్రాయుడు.
ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్కెట్, హోస్టల్ బాక్సు, 2, సెం 40.
నగర్ పేట, బెంగళూరుసిటీ.

త మా పా లు (ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రత్యేకము)

ట్రాముబండ్లు

మొదటి ప్రయాణికుడు :— ట్రాంబండ్లు ఆగవలెను, నెమ్మదిగా పోవలయును అని చెప్పబట్టినట్లు ఆక్కడక్కడ నోటీసులు ఉన్నాయి. ఆగేటప్పుడు పోవలెనా, పోతున్నప్పుడు ఆగవలెనా అని నాకు సందేహం కలిగింది.

రెండో ప్రయాణికుడు :— నీకేకాదు, ట్రాంబ్ ద్వైవర్తకు కూడా అదే సందేహం కలదు. అందుకని వాండ్లు పూర్తిగా ఆపను ఆపరు, పోనూ పోనియ్యరు. ప్రయాణించేవాండ్లు బండి ఆగిందనుకొని దిగబోయి, కింద పడుతుంటారు. దారిన పోయ్యేవాండ్లకిది ఒక విశోదం.

పోట్లాట

భార్య చనిపోతే, మోసుకొనిపోతుంది. భర్త కూడా పోతుంటాడు. వెంటబోయ్యేవాళ్ళు భర్తను ఓదారుస్తుంది. భర్త (ఏడుస్తూ)-ఇన్నాళ్లకూ ఇన్నాళ్లకూ ఒక్కరోజు, నేను నా భార్య పోట్లాడకుండా వున్నాను.

ఫోటో

ఎల్లయ్య :— నా ఫోటో బాగాలేదని నా స్నేహితుడు ఎక్కిరించాడు. ఇట్లా పాడుచేస్తానని నేను అనుకోలేదు.

ఫోటోగ్రాఫర్—మీరు పొరబాటుపడ్డారు. మీరు అందవికారంగా ఉన్నారని చెప్పలేక, మీ స్నేహితుడు అట్లా చెప్పివుంటాడు.

ఏడుపు

ఒకడు—నీవు ఎందుకయ్యా ఏడుస్తావు? బంధువులందరు ఊరుకుంటే, నీకుండుకు డుఁగు?

మరియొకడు—అందుకనే.

రోగం

చెయ్యడు—నిన్ను అభినందిస్తున్నాను.

రోగి—అయితే, నాకు నయమయిందన్నమాటే.

చెయ్యడు—కాదు, కాదు. నీకు వచ్చినవాడ్యం అపూర్వమయినది. అందుచేత యీరోగాన్ని నీపేరుతో పిలవడానికి నిశ్చయించాం.

మార్పు

స్నేహితుడు—నీవు ఇకమీద చుట్టతాగకూడదు. నీ జీవితం మారిపోవలెనని డాక్టరు చెప్పాడు.

రోగి—నాకు తెలుసును. అందుకనే, రేపటినుంచి డాక్టరును మారుస్తున్నాను.

క్రాపు

మంగలి—మీకు ఏమైనా క్రాపు కావాలే నంది?

పిల్లవాడు—మానాయన తల మోస్తరుగా, మధ్య నున్నగా ఉండాలి.

లేపుట

ఒకడు—నిన్ను ఎప్పుడు పిలవనున్నావు?

స్నేహితుడు—నేను సామాన్యంగా పాడున ఆరుగంటల కల్లా లేపుక లేస్తాను. ఒకవేళ లేవకపోతే, పది నిమిషాలు ముందుగా లేపండి.

చేపలు

చెయ్యడు—నీ మెదడు బొత్తిగా చెడిపోయింది. రోగాని కదేకారణం. చేపలు తింటే మెదడుకు బలం వస్తుంది.

రోగి—ఎటువంటి చేపలు తిననున్నాను?

చెయ్యడు—సామాన్యపు చేపలు సరిపోవు. తిమింగిలం కావాలి.

బూట్లు

కొనేవాడు—ఈ బూట్లుతోడు చాలాకాలం ఉంటుందా అంది?

వర్తకుడు—అందుకు అభ్యంతర మేమి? ఇక్కడ బూట్లు కొన్నవాండ్రెవరూ మళ్ళీ ఇంకోజోడు కొనడానికి రాలేదు.

పెండ్లి

ఒకరు—నేను ఆమెను పెండ్లిచేసుకునేవాడినే, కాని ఆమె ఒక్కమాట అన్నది. అంతటితో నాకు మనసు విరిగి పోయింది.

రెండోవాడు—పాపం, ఆమె ఏమన్నది?

ఒకడు—నిన్ను పెండ్లి చేసుకొనన్నది.

ఫలం

ప్రశ్న—నీతోకూడా పని చేసేవాడు కనపడడం లేదేమి!

మంగలి—వాడిని తీసివేసానండి. ఒక పెద్దమనిషి కత్తి తీసుకువచ్చి సూరిపెట్టుమంటే, వాడు పరును వచ్చేటట్టు సూరిపెట్టాడు. అప్పటినుంచి ఆ పెద్దమనిషి స్వంతంగానే తనవం చేసుకొనడంచేత నాకు నష్టం గలిగింది.

మంచు

బాలుడు—నాన్నా, ఇవ్వాలి మంచు కొనిపెట్టు. సోదాలో వేసుకొని తాగుతాను.

తండ్రి—ఈరోజు చాలా చలిగా ఉంది. జబ్బుచేస్తుంది.

వద్దు. బాలుడు—పోనీ, చొక్కా తొడుగుకొని, బట్ట కప్పకొని తాగుతానే.

తొందర

చెన్నపట్నం మ్యూజియం చూడడానికి, నలుగురు వర్ల టూరివారు బయలుదేరిరి.

మ్యూజియంమాస్తా—ఆరు గంటలకూ ఇక అరగంట మాత్రం ఉన్నది. ఆపివేట్ట రలుపులు మూసి వేస్తారు.

గ్రామస్థులు—అయితే, మాలో యిద్దరం ఒక జైపు చూస్తాము. ఇద్దరు యింకోజైపు చూసివస్తారు. ఈవిధంగా అంతా అరగంటలో పూర్తిచేస్తాము లెండి.

రాయి

పొరుగువాడు—ఏమండీ, మీపిల్లవాడు రాళ్ళు విసిరి వేస్తున్నాడు. నాకు ఒకటి తగిలింది, ఏమి చెయ్యమన్నాడు?

తండ్రి—వైద్యాన్ని పిలిపించి చూడకపోయినా?

ఆముదం

పిల్లవాడు—నేను ఆముదం పుచ్చుకొనే టప్పుడల్లా, మాఅమ్మ నాపెట్టులో కానీ వేస్తుంటుంది.

మరియొకడు—పెట్టె నిండితే ఏమి చేస్తుంది?

పిల్లవాడు—ఆ డబ్బులుపెట్టి ఆముదంనీసా కొంటుంది.

సాక్ష్యం

మేజిస్ట్రేటు :— నీ భార్య చెప్పిన సాక్ష్యం నేను నమ్మును.

మద్దయి :—మీఅభిప్రాయం ఎట్లావున్నా నేనుమాత్రం నమ్మక లేవ్వు.

వాదం

ఒకడు :— నీ భార్యాను నమ్మించడానికి, అన్ని కారణాలు ఉపయోగించావా?

మరియొకడు :— ఆహా. ఇంట్లో ఒక్క గట్టి కుండ అయినా నిలువలేదు.

రొట్టె

తల్లి :— ఎందుకు ఏడుస్తున్నావు?

బాలుడు :— రొట్టె ఏమీ బాగాలేదు.

తల్లి :— అయితే తినబోకు.

బాలుడు :— ఇండాకనే అంతా తినబోతాను.

సలహా

ఒకడు :— ఈ కాలంలో సలహాలవల్ల ఏమీ లాభం లేదు.

మరియొకడు :— ఎందుచేత?

ఒకడు :— సలహా కావలసిన వాండ్లు అసలే వినిపించుకోరు. ఆక్కరలేని వాండ్లకు అవసరమే లేదు.

పెళ్లి

స్నేహితుడు—మీ అబ్బాయికి పెండ్లి అవుతుందని విన్నాను. ఇక హాయిగా వుంటాడని తెలుస్తాను.

తండ్రి—అందుకు ఆక్షేపం ఏమిటి? వాడు యాదానికి వెళ్లిగూడ, ఏమీ డబ్బు తగలకుండా తప్పించుకుని వచ్చాడు.

చుట్ట

కొడుకు—గొప్పవాండ్లందరూ చుట్ట తాగినట్టుగా మా పుస్తకాలలో ఉంది.

తండ్రి—నీవు గొప్పవాడవయిందాకా చుట్ట కాల్చడం మానివెయ్యి. ఆపివేట్ట చూతాం.

డబ్బు

మామ—పెండ్లియినప్పుడు, నీవద్ద ఇరవై వేల రూపాయిలున్నాయి అంటివే. ఇప్పుడేమయినవి?

అల్లుడు—నేను అట్లా చెప్పలేదు. కావలినే ఇరవై వేలు రేగలని చెప్పాను. అట్లా చేస్తే, యీపాటికి ఖయిదులో ఉండేవాడినే.

పితాపురము

(ఒకవిలేఖరి)

కీ|| తే|| పూర్ణ రాజుగారు

ఈయన పితాపురము, తుని, నర్సాపురము, సంస్థానముల యందు క్రమముగా పనిచేసి మెప్పుకొందిన సత్పురుషుడు. ప్రాచీనకాలపు విడితోనూలు పరీక్షను మాత్రము పూర్తిచేసిన, రివిన్యూపద్ధతులు బాగుగ తెలిసిన యనుభవశాలి. ఈయన యందు వధ్వానురాణిగారికి మిక్కిలి గౌరవము, నమ్మకముండుటచే, 1911 సం||రము ఢిల్లీ దర్బారునకుఁ దను ప్రతినిధిగ రాజుగారిచే పంపియింపిరి. కైతులకు ధైర్యమునకుఁ గలిగిన తగాయిదాలలో, నీయన నూటికి 90 తగాయిదాలను కోర్టున కెక్కకుండుగ పైసలు చేయుచుండు వారగుటచే, నభయాల మెప్పునకుఁ బాత్రులగుచుండువారు. ఈయన కుటుంబము చాల పెద్దదగుటచేతను అన్నదాతయగుటచేతను, వధ్వాను సంస్థానపు నూపరైస్ జరీ యుద్దోగమునలన నచ్చు రూ 125-0-0 నెల జేతము చాలక చిక్కుపడుచుండువారు. ఈసంగతినిఁ దెలిసి రాజుగారు చాల సహాయముఁ జేయుచుండువారట. అట్టి యీ యుదారపురుషుడు రాచపుండుచే గత పక్షములో పితాపురమున తమ 45 యేట స్వగృహములెరి.

అనాధశవము

ఈనడుమను వర్షాశీయునచే నీళ్ళ కొట్ల పోగినవి. ఏయడవినుండి వచ్చుచున్నో, యేటిలోఁ బడి ప్రాణము విడిచిన యొకయంటివికత్త్రీ కాలవలద్వారా పితాపురపు “చెలుకుల కాలువ”లోనికిఁగొట్టుకొనివచ్చినది. ఆశవము నిచటపంచాయితీ చేయించి పోలీసువారు ఖననముచేయించిరి. ఆశవమును జూడగా 70, 80 మైళ్ళనుండి కొట్టుకొనివచ్చినటులఁ గాన్పించును. మిక్కిలి మెరకయగు పితాపురమున కెప్పుడును సునుమ్యలు కొట్టుకొని రాలేదని వింతగ చెప్పుకొనిరి.

మురుగు నపుము

ఈ వత్సర మీతాలాకాలో వర్షాశీయవిషయమున, నప్తము విశేషముగా కలిగినది. గొల్లప్రోలు భోగాపురములలో 20 వేల యకరము లెందుకు పనికిరాని స్థితియందున్నవట. నేడకుమాడ విశేషముగా వర్షించుచున్నది. గతయేడు సం||రము లగావృప్తి చేతను, ఇప్పుడతి వృష్టిచేతను కలిగిన డ్రాముమునకు, కైతులు మిగుల దిగులాందుచున్నారు.

తాలూకా బోర్డు

ఈనెల 8 తేదీని తాలూకాబోర్డు మీటింగులో (1) కోకా నుబ్బారావు నాయుడుగారు (2) నడకుమటి సీతారామయ్యగారు (3) సముద్రాల భావ్యకాచార్యులు గారు డిప్యూటీ బోర్డున కన్నుకొనబడిరి. ఈతాలూకా బోర్డువారి యాధిపత్యమున 8 లోకల్ ఫండు ఆసుపత్రులు కలవు. బోర్డారాయము 27 వేల రూపాయలలో 17 వేల రూపాయలకు ఖర్చుచేయుటకు టచే విద్య, యారోగ్యము, రోడ్లు వగయిరాలకు ఖర్చుచేయుటకు ద్రవ్యము చాలనందున బోర్డువారు గవర్నమెంటు లెగిన ద్రవ్య సహాయము చేసినగాని యాసుపత్రులను నిర్వహింపలేమని తీర్మానించుకొనిరి.

మహారాజావారి విద్యాదానములు

పితాపుర హైస్కూలు కాకినాడ కాలేజీలు మహారాజావారి స్వపరిపాలనలోనివేను. వైరెండుస్కూళ్ళయందు పెక్కుండు విద్యార్థులు శ్రీ మహారాజావారి ద్రవ్యసహాయముచే చదువుకొనుచున్నారు. ఇదిగాక యీసం||రము ఇతర కాలేజీలలో ఇంటర్మీడియేట్, బి. ఏ. క్లాసులలోఁ జదువుకొను బీదవిద్యార్థులకు రూ 8 వేల రూపాయలవరకు స్కాలర్ షిప్పుల నిచ్చియున్నారు. ఇదిగాక పితాపురపు హైస్కూలునందు 40 మంది బీదలకు కలమ వారిపిల్లల కవితముగ నన్ననస్రములనిచ్చి చదువు చేప్పించుచున్నారు.

పంచమ విద్యార్థులను గురించి యిదివరలో తెలిసియే యున్నది.

అస్సాము శాసనసభ

పిలాంగు, ఆగస్టు 10 :— అస్సాము శాసనసభ సెప్టెంబరు 7వ తేదీని ప్రారంభించి యొకవారము జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

గవర్నరుకు సన్మానము

యోట్టూరు, ఆగస్టు 10 :— జిల్లాసభ వారు సాధారణ సమావేశము గావించి, మధ్యరాష్ట్రముల గవర్నరు సరో మాంటాగు బట్లరుగారు సంచారముజేయుచు తమవట్టణమునకు వచ్చినపుడు వారిని సత్కరించుటకు నిశ్చయించిరి. (ఆ. ప్రె.)

40-వ దేశీయమహాసభ

డా|| మురారీలాలుగారి రాష్ట్రసంఘాధ్యక్షుడు
కాన్పూరు, ఆగస్టు 10:— నిన్న రాత్రి యాభ్యవసంఘ సభ జరిగెను. లక్ష్మీ, అలహాబాదు మొదలగు స్థలములనుండి సభ్యులు వచ్చిరి. అధ్యక్షుని నిర్ణయమును నిలిపియుంచుటకు గొండులు కొరిగిరి. కాని యది సాగక వెంటనే యెన్నుకొనుట ప్రారంభించిరి. డా|| మురారీలాలుగారి రాష్ట్రాధ్యక్షుడుగను, పండిత గణేశశంకర విద్యార్థి ప్రధానకార్యదర్శిగను, రాఫీ అహమదుకి దహ్, పల్లెములుగార్లు సంయుక్త కార్యదర్శులుగా నెన్నుకొనఁ బడిరి. పండిత మోతీలాలు నైహా, భగవాన్దాసు, పురుషోత్తమదాసు టాండను, సేతు షియోపిలేషిగుప్త, చాదరా పుఖోలీ గుజామాను సాహెబు, పండిత జ్యోతసహరిలాలు నైహా గోవింద వల్లభపంతులుగారు ధ్వజాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనఁబడిరి. రాష్ట్రముందంతయు గల ప్రముఖులను కీర్తి కార్యనిర్వాహకసంఘ మింకను జేర్చుకొను నధికారముతో, నేర్పఱుపఁబడెను. అససర్వమును నితర సంఘములు కూడ నేర్పరుపఁబడెను. డా|| మురారీలాలుగారి కలక్షరూపాయిలు ప్రాప్తయై నూపించుచున్నారు. రు 15,000 లప్పుడే చందావేయఁబడినది. వారణాసివా రేడువేల రూప్యములు ప్రాప్తయై నిశ్చయించిరి. అలిఘరు, శీతాపురము, జలౌనవా రైచ్చికనేపథులను బంపిరి. ఇంతవఱకు 250 మంది సభ్యులు చేరిరి. ఇతరజిల్లాలుకూడ ననుసరించుచున్నవి. చాలమంది కొద్దిరోజులలో చేరవచ్చును, దేశీయమహాసభా ఫలనిర్ణయ మింకనుగా లేదు. కార్యనిర్వాహకసభా కాలమును చాల యాత్నాహము గన్నది. క్రొత్తగా నేర్పఱుపఁబడిన సంయుక్త కార్యదర్శియగు రాఫీకివోయిగారు సభాసమయమునకు రెండు నెలలకుముందే వచ్చి పని ప్రారంభింతురు. (అ.ప్రె.)

జైమైద్వారనందు మహాత్ముడు

మహాత్ము సత్యత్వాహముగ నత్కరించుట
కూలీలకు మహాత్ముని హితోపదేశము
జైమైద్వార, ఆగస్టు:—10 సుమారు 20,000 మంది యాంగ్లేయులు, హిందువులుకూడిన సభయందు మహాత్ముని ఖడ్గధరునందు హిందీ భాషలో నచ్చొత్తించి తాతాకంపెనీ వారి యంత్రములలో నే తయారుచేయఁబడిన యుక్తపేటికలో నొక సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. దానితో కూడ రు 5,000 లు సమర్పింపబడెను. ఇంకను స్థానికసంఘము లనేకములు చిన్నచిన్న ముద్రపులను గట్టిరి. కొంతకాలములో మఱుల నొకవిరాళమును మహాత్మునికి సమర్పింతుమనిరి.
మహాత్ముడు దానికి సమాధానమిచ్చు కార్మికసంఘము నేర్పఱుచుటకు, జీతమునుండి వారి చందాలను నశులుచేయుచుండుటకు పండిత జవహరిలాలు నైహా, యాంధ్రాసు గార్లు సమక్షమున కంపెనీ ప్రధానవ్యవహారయగు ఆర్.డి. తాతాగారింగీతరించినయొ, నితరవ్యవహారల యంగీకారముపై యిది వఱకు పనినుండి తొలగింపఁబడిన జి. నేతిగారిని, వాటినుండి యు కార్మికసంఘమునకు గౌరవకార్యదర్శిగ పనిజేయుచున్న యుఁ దెలిపిరి. దీనితో కార్మికులకు నధికారులకుండు మనస్ఫర్మల పోవుననియు, బరస్పరాభ్యుదయము చేకూర్చుననియు, తాతాగారును మహాత్ముడుకూడ నాసించుచున్నారు.
కార్మికులకు హితోపదేశ మొనరించుచు మహాత్ముడు కార్మికులందు నెక్కువగనుండు దోషములు రెండు కలననియు వాటిని బొగొట్టుకొనఁ బ్రయత్నించినఁగాని, వారిస్థితి బాగు పడవనియు నుడివిరి. త్రాగుడునూనలయను. పరస్మీలను మాతృభాషమున జూడవలయును. ఈరెండు నలవడకేసికొనని చో, వారు బాగుపడరని తెలిపిరి.
మహాత్ముడు కలకత్తాకు బయలుదేరినను. కార్మికులందఱు సత్యత్వాహమును జూపిరి. (అ.ప్రె.)

ఒక అచ్చు ఆఫీసు కావలెను

మేము “శ్రీ భుజంగరాష్ట్రవిద్యకాల” యను పేర నొక ముద్రాక్షరకళా స్థాపింపవలసి యున్నాము. (నెకెండుహండ్) డెన్యుక్స్విథియన్ ప్రెసుతో నున్న ఆఫీసు అమృతలవినవారు నూకు తెలియజేయవలెను.
పొన్నాడ పేరయ్య అందు సన్ను, తాళ్లకేపు, గోదావరిజిల్లా.

శ్రీ|| శే|| సురేంద్ర నాథ బెనర్జీగారు

కలకత్తాకార్యరేషనువారి ప్రశంస
కలకత్తా ఆగస్టు 10:—కలకత్తా కార్యరేషనువారు ప్రత్యేక సభ గా విం చి సురేంద్ర నాథ మరణమున కవిశివచారమునొందుమ తీర్మానించిరి. మేయరుప న్యసించుచు, భారతజాతిని దిద్దినమహానాయకుడనియు, ప్రస్తుతభారతీయాశయవృత్తమునకు బీజములను నాటివమహానుభావు డనియు, బ్రశంసించెను. కలకత్తానధికముగ ప్రేమించెననియు, 23 వత్సరములు కమిషనరుగానుండి యత్యధుత్వమునునేవఁ జేసె ననియుఁగూడ నుడివెను.
సంస్మృతి తీర్మానమిట్లున్నది. “సురేంద్రనాథుని జేశ భక్తి 50 వత్సరములకు మించిన జేశనేన, భారతీయభ్యుదయ మందతనికిఁగల విశ్వాసము, కృతజ్ఞతగల జాతీయే పురుషాంతర ములవరకు జ్ఞాపకమందుంచుకొందురు. ఈ పురపాలకసంఘపు నాయకుఁడు స్థానికస్వపరిపాలనమున కతఁడుపడినశ్రమలు, కలకత్తాకమిషనరుగానుండి చేసిననేన, పురపాలకసంఘములరపు న శాసనసభ్యుఁడుగానుండి చేసిననేన, 1898లో పురపాలనా స్వాతంత్ర్యనిరోధకశాసనమున కతఁడు చేసిన తీవ్రధిక్కరణము, 25 సంవత్సరములకు పిమ్మట నతఁడందినజయమును విశ్వాసముతో జ్ఞప్తీయం దుంచుకొనుచున్నారు. ప్రస్తుతము కలకత్తా పురపాలనమందున్న స్వాతంత్ర్య సంపాదనమున కతడే కారకుఁ డని పురపాలకసంఘము గ్రహించుచు కృతజ్ఞతను వెల్లడించుచున్నారు.
లాహోరుపౌరుల సంతాపము
లాహోరు, ఆగస్టు 10:—నేటిరాత్రి సురేంద్రుని మరణమునకై వగదుడు బ్రాహ్మ భవనమందు లాలాబజపతి రాయగారి యధ్యక్షతక్రింద సభజేసిరి. దేశభక్తుడు దేశీయ మహాసభా నిర్మాత భారతజాత్యుదయమందు విశ్వసించి 50 వత్సరములు వుండినేన జేసినధీరుండు పోయెనని విచారించుచు వారి యాత్మీయులకు సానుభూతి జూపుచు తీర్మానించిరి. సభ్యులందఱేకులు శ్రీ|| శే|| లను బ్రశంసించిరి. (అ.ప్రె.)

ప్రభుత్వ వైద్యవిధానము

మేజరు ఫోస్టాగారి విమర్శనములు
పాశ్చాత్య వైద్యసహాయము
గ్రామస్థులకు లాభకారికాజాలదు
కలకత్తా, ఆగస్టు 10:—వై. యం. సి. ఎ. యం దొక సమావేశమందు నేడు ప్రసంగించుచు ప్రస్తుతముగల వైద్యసహాయము గ్రామస్థులకు మిక్కిలి లాభకారిగ లేకున్నదనియు, తగినంత సహాయము వారికి దొరుకుటలేదనియు మేజరు ఆర్. యం. ఫోక్సే, ఐ. యం. ఎస్. గారు నుడివిరి. పట్టణములందుకంటె పల్లెలం దీయిబ్బంది విస్తారముగ గలదు. బెంగాలునందు జనాభా 46,000,000 లు గలదు. కాని 8927 రిజిస్టరుగాబడిన వైద్యులు మాత్రమేగలరు. అనగా 11450 మందికి ఒక్కవైద్యుడుగలను. వైద్యసహాయముయొక్క బరువంతయు దొరతనముమీద బడుచున్నది. బొంబాయి, కలకత్తా, మదరాసు మొదలగు పెద్ద పట్టణములందు దప్ప స్వతంత్రవైద్యశాల తప్పటకుగల వేయించు బాల్యావస్థయందున్నది. పల్లెటూరులయందు చారితంత వైద్యసహాయము యెంతమాత్రమును లభించుటలేదు. గుణమును, శలమును యిచ్చు పాశ్చాత్యవైద్యులు చాల కనన్యాయముతో గూడినది. వ్యయ భారము నెల దాని ఊపయోగము పల్లెటూరు ప్రజల కింకరయుట దుష్కరముగ నున్నది.
దేశీయవిధానము ప్రోత్సహపర్యవలయును
నేరుచాననూలంభించుటయు, అందుకొరకు వైద్యవిద్య వ్యాపించుటయు శాశ్వతము. ఈ సమస్య యిట్టి విధానమే బరిష్కారము చేయగలదు. దేశీయవిధానమునందు వైద్యుల తరిగిదు చేసి, వారలు స్వతంత్రవైద్యులుగా నుండుటకు ప్రోత్సాహము సంగవలయును. గ్రామములందు వైద్యులు నివసించి పల్లెటూరి ప్రజలకు వైద్యోప చారమును గావించుటకు దొరతనము భవ సహాయము చేయవలయును. ఈ రీతిని రాష్ట్రప్రభుత్వమునకు న వైద్యులకును పొరుగువ్య శాఖకును పరస్పర సహకారము ప్రజలవలయును. (అ.ప్రె.)

బర్మా జాతీయ సంఘసభ

వెంటనే పరిపాలనమందు మార్పులు చేయఁగోరుట
రంగూను, ఆగస్టు 10:—బర్మా జాతీయపక్ష సభ జరిగెను. చాలమంది పక్షశాసనసభ్యులును, పక్షమునకు జేరిన యరువురు మంత్రులును వచ్చిరి. సభాధ్యక్షతవత్తు నాయకుఁ డగు, శాసనసభాపాద్యక్షుఁడు నగు డా|| బాపిగారు వసించిరి. పక్షము ప్రస్తుతము తామవలంబించుపద్ధతినీ యవలంబించుటకు నిశ్చయించిరి. ప్రస్తుతమున్న ప్రత్యేకశాఖలనుగూడ దత్తతశాఖ లకు మార్పుటకును (విదేశ, రక్షణసంస్థలు రెండునుగాక మిగత వన్నయును) రాష్ట్రానుకూలమును స్వతంత్రమై బర్మాసర్వసుద్యోగములను నిర్ణయించుకొనుట కంగీకరించుటకును గోరిరి. ఆర్థిక విషయమునను, రాజకీయవిషయమునను భారతదేశమునుండి వేటుగానుండుటయే పక్షాభిప్రాయముల క్రింద స్వీకరించిరి. బర్మాన్ హెడ్డుప్రభువు యుపన్యాసమును నిరసించిరి. బర్మీయులను సైన్యములనుండి వెలివేయుటకూడ నాక్షేపించిరి. (అ.ప్రె.)

రైలు దారుణముగు దోపిడి

లక్ష్మీ, ఆగస్టు 10:—కీకోరాజైలు దోపిడివిషయమున పోలీసువారి పరిశోధనప్రకార విల్లు తెలియుచున్నది. నిన్న వ్రాసినట్లు గార్డుబండిలో గాక, హతీయొక రెండవరకగలి బండిలోని యపాయపుతీగను లాగి రైలునాపిరి. ఇద్దఱుగాక యొకరే మరణించిరి. గాయపడిన వారిరువురు బ్రద్దులు కొట్టఁబడిన భనపు పెట్టెలు, శవము, మొదలగువాటిని పోలీసు నూపరింపెండెంటు వశపఱుచుకొనెను. పోలీసువారు విశ్వప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. కొంతమంది వెంటనే నిర్బంధింపఁబడవచ్చునని యూహింపఁబడుచున్నది. (అ.ప్రె.)

ఇండియన్ డెయిలీ మెయిలు సంపాదకత్వము

చింతామణిగారేల వదలుకొనిరి
అలహాబాదు, ఆగస్టు 11:—తాను యిండియన్ డెయిలీ మెయిలుపత్రికా సంపాదకత్వము కేల నడులకొనెనో చింతామణిగారే న్యయముగ ప్రచురించిరి. నాకును పత్రికా యజమానికిని బొంబాయిలో యంత్రములందు కార్మికుల భిత్తము తగ్గించుటనుగూర్చి శ్లేధాభిప్రాయము వొడమెను. అట్టి ప్రముఖవిషయమున శ్లేధాభిప్రాయము గలిగినవ్యధు సేను రాజీనామానిచ్చుట కొంతకాలము పోయినపిమ్మట తప్పక యన సరమగును. ఇంతలోరజులో వచ్చివేయుట కితిర సాంతకారణములు కలవు. నన్ను గూర్చి యంతగా ప్రశంసించుటకు తగవని విశ్వసించుచున్నాను. (అ.ప్రె.)

స్వధర్మప్రకాశిని మతవిషయక మాసపత్రిక

సం|| చందా 2 రూ
సాంపిలు కాఫి ఉచితముగా సంపాదమును
భక్తిరసప్రధాన దేశతా స్తోత్రములు, చాటుకోకములు, పద్యములు, దేశ తాత్పర్యములతోడను, పౌరాణిక, సాంఘిక కథలు మున్నగునవి సులభశైలితో ప్రకటింప బడుచుండును.
“ఆర్యులు మధ్యాహ్నముఖండమునుండి ఇండియాకు వచ్చిరి” అని నాతశాలయందు బోధింపబడుచున్న అపసిద్ధాంతమును ఖండించుచు ప్రాచ్య, ప్రాశ్చాత్య, శాస్త్రపు పండితాభి (పామోదాపారం పూర్వముగ నేపథ్యమి) యను పేర ఉపన్యాసమాసో యిగు ప్రచురింపబడుచున్నది.
పత్రిక చందాదారులకు సంస్కృతాంగ్రంగముల కే కములు తక్కువ నెలల కివ్వబడును.

ఆంధ్రాక్షరముద్రిత సంస్కృత పురాణములు

ఆశ్వీయ పురాణము 8-0-0, మత్స్యపురాణము 7-0-0, లింగపురాణము 5-0-0, భార్యపురాణము 4-8-0, కలికి పురాణము 0-8-0.
5 పురాణములు ఒకపర్యాయముగ వైస 22 రూ. యీలకు ఇవ్వగలము.
మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని, బ్లందావనము-కీలో పాకో పోస్టు, మదరాసు.

నర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారి నిర్వాణము

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

కాకినాడపౌరుల విచారము

కాకినాడ, ఆగస్టు 9:—నర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారి నిర్వాణవార్త శుక్రవారమునాటి వార్తాపత్రికలలో పాఠకులకు తెలియ వచ్చినది. భారత జాతీయతానిర్వాహక పరమ పదవిని వహించిన అతడు సంతాపభరితుడై, తమ విచారమును వెల్లడించుటకు నగర కాంగ్రెసు సంఘ యజమాన్యమున పురమందిరమున నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు శ్రీయుత లక్ష్మణరాజు గుబ్బారావు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారి (స్వరాజ్యపార్టీ కార్యదర్శి) యధ్యక్షత క్రింద బహిరంగసభ జరుపబడెను. కొందఱు పంచములు గూడ సభకు వచ్చిరి. సురేంద్రనాథ్ గారి అఖండదేశసేవ కొనియాడబడెను. జాతీయదీపమునకు మూల పురుషుడని నొక్కి చెప్పబడెను. ఈ క్రిందితీర్మానమును ఏక గ్రీవముగా సభవారందఱు లేచి ఆమోదించిరి:—

“భారత దేశ జాతీయతా నిర్వాణమునకు పునాదులను వైచివ నాయక శిఖామణులలో నొకరును, భారత దేశ మహా పక్షంలో నగ్రగణ్యులును అగు నర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారి నిర్వాణమునకు కాకినాడపౌరులు తమ విచారమును వెల్లడించుచు వారి కుటుంబమునకు తమసానుభూతిని తెలియ బ ర చు చు న్నారు.”

అధ్యక్షుడు

సభాధ్యక్షుడు తమ ప్రారంభోపన్యాసమున బెనర్జీగారిని గూర్చి తెలియనివారెవరు నుండరనియు అట్టి మహామహుని నిర్వాణము చాల ఆకస్మికముగ వచ్చినదనియు తెలియజేయుచు ఆతని చరిత్రను సంగ్రహించి చెప్పిరి. బెనర్జీగారు సర్వజనానురంజకుడై పంగదేశ విభజనకాలములో మండిడివా రనియు, కొన్నివారములక్రిందట దేశబంధు దాస్ గారి నిర్వాణమునుగూర్చి “కాపిటల్” పత్రిక వ్రాయుచు పంగదేశ విభజనకాలములో బెనర్జీగారు గొప్ప ఉన్నతగౌరవమును పొందుచు ప్రజానురంజకుడై యుండిరివారియు అప్పుడే యాయన నిర్వాణము జరిగియుండినదెడల ఉన్నతక్రియందు పోయినవాడై దేశ మంతయును విశేషమర్యాద చూపించి యుండి యుండుననుచు వ్రాసెననియు, రెండు నెలలక్రిందట బెనర్జీ గాంధీగార్ల సంభాషణలో తాను మంచిఅలవాట్లు కలిగియుండుటచేతనే యంతపట్టుత్వము గల్గియుంటి ననియు, క్రమప్రకారము రాత్రి 9 గంటలకు కలకత్తాలో నుండిపోకుండా చివరలెలుగునైనను బారహ్మ్యుడు తన యింటికి తేరెడివాడననియు సురేంద్రనాథ్ గారు చెప్పిరినియు, అట్టి సందర్భములలో యాయన మరణించుట అనుకొననిదియు ఆకస్మికమనియు అధ్యక్షులు నుడివిరి. సురేంద్రనాథ్ గారు రెండవ కాంగ్రెసు మొదలు చివర కాంగ్రెసులకు తప్ప ప్రతికాంగ్రెసుకు వరుసగా వచ్చుచుండేవారనియు, ఆయనను తాను 1908 వ సంవత్సరములో ప్రథమమున చూచుట తటస్థించెననియు, తాను బి. ఏ. చదువుచుండగా తనను కాంగ్రెసు చాలంటియరుగా నెన్నుకొనినప్పుడు సురేంద్రనాథ్ గారికి తాను సేవచేయుభాగ్యము లభించె ననియు, ఆయన యెప్పుడును దేశ దాస్య విముక్తికై పాడుపడి ఈ దేశమనందును, ఇంగ్లండుదేశ మనందును ప్రచారముజేసియు దిప్యైతేషకగా వెళ్ళియు పని చేసిననియు, కాంగ్రెసుయొక్క అభిప్రాయమును ఆకర్షణీయముగా ప్రస్ఫుటికరించిననియు, ఇంకను ఆయన ప్రయత్నములకు గల్గిన ఫలితములను చెప్పిరి. “నేను బ్రతియున్నట్లయితే పంగదేశవిభజనమును రద్దపరపించెదను” అని చెప్పినవాక్యమును సురేంద్రనాథ్ చెప్పియుకొనెను. ఆయన వ్రాసికొన్నట్లుగా ఆయనజీవితము అర్థతాబ్దమునని అధ్యక్షులు చెప్పిరి.

చి. ల. నరసింహాచార్యగారు

శ్రీయుత చిలకమట్టి లక్ష్మీ నరసింహాచార్య బి. ఏ. ఎల్. టి. గారు చక్కని మాండ్రమమున సురేంద్రనాథుని జీవిత చరిత్రను తెల్పుచు ఉపన్యసించిరి. పేక్వీయర్ మహాకవి చెప్పినట్లు ఒకరు చనిపోయినప్పుడు వారి మంచికార్యములు మరుసపడు ను అనియు వారి చెడుగు జీవించియుండుననియు యిది పాశ్చాత్యభావమనియు, హైందవభావము ఒకరు మరణించినప్పుడు వారు చేసిన మంచియే గణించవలెననియు, అందువలన సురేంద్రనాథ్ గారి జీవితమునందలి మంచి ఆచర్యములనే స్వీకరింప

వలెననియు, నిద్రపోవుచున్న హిందూ దేశమును యీ సింహాశీరము లేపినదనియు, ఉపన్యాసకుడు చెప్పెను.

“To England we look for inspiration and guidance, to England we look for sympathy, from England must come the crowning mandate which will enfranchise our people, England is our political guide and moral preceptor”

అని 1895 సంవత్సరములో పూనాదేశీయ మహాజన సభలో నుడివిన వాక్యములకు ఈ క్రింది ఆచర్యపూర్వకమైన అర్థమును తీసికొనవలసినదని చెప్పిరి. స్వతంత్రత కల్గిన ఇంగ్లండు దేశముయొక్క ఉత్సాహమును మార్గమును అనులంబింప వలసినదనియు, ఇంగ్లండు ఎట్టిసానుభూతి నవలంబించునో అట్టి మార్గమును అనులంబింప నలయు ననియు, ఇంగ్లండ్ వా రెట్టి సాన్న్వితంత్త్రము ను భ విం చు చు న్నా రు. సిద్ధాంతము మనప్రజలకు రావలెననియు, ఇండియాలో రాలిక్ కాసనము పెట్టియు, పంజాబులో హత్యలుచేసియు, యిట్టి దురంతములు ఇంగ్లండు కలుగజేయుటవలన ఇండియాకు రాజకీయ మార్గదర్శిగను నీతి చెప్పెడు గురువుగను నుండునని చెప్పిరి. సురేంద్రనాథగారి యున్నత, గంభీరమైన ఆచర్యములనే స్వీకరించి దేశసేవ చేయవలసినదని కోరుచు ఆయన ఆత్మకు శాంతి కలుగుటకు ప్రార్థించుచు ఉపన్యాసకులు తమ యుపన్యాసమును విరమించిరి.

సాంబమూర్తిగారు

శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు ప్రైవేటుజీవిత తీర్మానము నుపపాదించుచు తమ యుపన్యాసమున నిట్లుజెప్పిరి. పూర్వపు వక్త చెప్పిన రీతిని సురేంద్రనాథ్ బెనర్జీగారు కాంగ్రెసును స్థాపించినవారిలో నొక మూల పురుషుడు. ఆయన గొప్ప పరిశ్రమలందు తీర్ణుడై, ఇండియాకి సివిల్ సర్వీస్ పరీక్షనిచ్చి స్విల్లెట్ మేజిస్ట్రేటుగా వచ్చి, తుదకు దానికి రాజీనామాపెట్టి దేశసేవకు గడంగి రాజకీయమునందు దుమికి ఆయన చేసిన పని యేమనగా, తాను స్వపరిపాలన మను నాదర్శమును పెట్టుకొని దానిని పొందుటకై దొరతనమువారిని వీలైనంతవరకు వీలగు చోట్ల నెల్ల ఎదుర్కొని ప్రతిష్టంభనముచేసిరి. దేశీయ మహాజన సభ రెండవ పర్యాయము సమావేశమైనప్పుడు ఆయన యుపన్యాసమునందలి వాక్యములను ఉపన్యాసకుడు చదివి ఆయనకు గల నొప్ప ఆచర్యము “స్వపరిపాలనము” అని చూపించెను. తర్వాత ఉపన్యాసకు డిట్లు చెప్పెను. జాతికి భగవద్ తత్వమైన హక్కు స్వపరిపాలన ముండవలెనని యావిధముగా సురేంద్రనాథ్ గారు చెప్పిరి. కర్ణాట ప్రభువు నిరంకుశముగా బరిపాలించుచున్నప్పుడు, ఆ రోజులను బట్టి అంతమాత్రము చెప్పటం. గొప్ప ధైర్యమనిమీరు ఎంచవలసియున్నది. అప్పు డారోజులలో ఆయన దొరతనమువారిని ఎదుర్కొనుట దీక్షతో పోరుట దానిని జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను. ఇప్పు డీరోజులలో, ఇప్పుడున్న పరిస్థితులలో ఆయన సిద్ధాంతము, ఆయాదర్శము, ఆవిధానము చాల చిన్నదిగా కన్పించవచ్చును. కాని వెనుకటి పరిస్థితుల నాలోచించిన యెడల అట్లుకాదు.

పిదప సాంబమూర్తిగారు ఉపన్యసించుచు, తాను మొదట బెనర్జీగారి యుపన్యాసమును మద్రాస్ లో వింటి ననియు, తాను ఆంగ్లవక్తల ఉపన్యాసములను కొన్నిటిని వల్లె వేసినననియు, బెనర్జీగారి వక్తృత్వము డెహ్లావీలో వంటిదిగ తనకు తోచెననియు, ఆయన ఉపన్యాస వేదికపై నిలబడి నృత్య అభినయములతో నుపన్యసించినప్పుడు తాండవ మాడుచుండెడిదనియు, వేదికపై పరుగులిడుచుండెడి వారనియు, ఆపరుగుతో భాషయు, భావవేగము హెచ్చుచుండెడిదనియు, నంగీకరించునందులకు యెట్టిరీతిగ నుండునో అట్టి విధము యాయన వక్తృత్వ ముండెడిదనియు, యితముహావక్తృత్వము గల హైందవు నెవరిని దేశములో తాను చూడలేదనియు, అభినయము ప్రస్ఫుటికరించి ఆవేశము కలుగజేయుచుండెడి వారనియు, అట్టి నృత్యాభినయములతో గూడిన వక్తృత్వసిద్ధాంత మిరోజులలో నెవరు నొప్పుకొనుట లేదనియు, ఆకాలమునందు ఇంగ్లీషుభాషయందే భాషప్రచారము జరుగుచుండినపుడు, ఆ బర్క్, పెరిడక్, ఫాక్స్ మున్నగు ఆంగ్లవక్తల ననుసరించి వక్తృత్వము సల్పుచుండెడి వారనియు ఉపన్యాసకుడు చెప్పెను.

బెనర్జీగారి రభిప్రాయములతో నేకీభవించినవారిలో నే నొకడను. దేశములో యితసం పూర్ణ పోరాటము జరుగుచున్నప్పుడు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మాదర్శమై యుండగా ఇప్పు డాయన అభిప్రాయములతో నేకీభవించు వారెవరైన కలరా, అని అడుగవచ్చును. దేశములో ఆయన అభిప్రాయములతో ఆయన ఆశయములతో నేకీభవించు వారలు ఉన్నారు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకై ఎదురుమామన్న వారును కలరు. వలన

దేశస్థి (Dominion Status) పొందునలెనని ఆశించుచున్నారు. ఆయాదర్శము గలవారు ఎన్నిలక్షలు కోట్లు జనమో ప్రస్ఫుటికరించుచున్నారు. మన మా చూడవలసిన దేమనగా ఎవరికి వారు తాము పెట్టుకున్న ఆశయమును నెరవేర్చుకొనుటకు తగినట్లు సర్వత్ర క్రిని ఉపయోగించి ప్రయత్నించవలెను. మితవాదులుగాని జస్టిస్ పక్షమువారుకాని ఎవరైనను సరే. తాము నిర్ణయించుకొన్న ఆశయముల ప్రకారము కృషిచేయవలెను. ఎంత స్వల్పరాజకీయశాశ్వతమైనప్పటికి తమ సర్వత్ర క్రిని ఊహయోగించి పనిచేయుట లాభదాయకము. బెనర్జీగారు 76 సం॥ మునుస్సుగలవారైనప్పటికిని మరణాంతము నరకును తాను పెట్టుకొన్న ఆశయముల ప్రకారము తీవ్రముగా పనిచేసి యుండెను. మూలగురూర్ను ఏదో రెండుమాటలు చెప్పుచు కామ్రేషము చేయుచున్న యితర మిత్రవాదులవలెగాక ఉపన్యాస సీతము మీదను వార్తాపత్రికలద్వారాను తన ఆశయముల ప్రకారము బెనర్జీగారు పనిచేసి చూపించినవారు. ఆయన బంగాళీ పత్రికలో ఎంత విమర్శనముచేసి వ్రాసినప్పటికిని దానివల్ల పాఠకులు నేర్చుకొనుటకు వీలైనది. మితవాదుల కార్యక్రమములో ఎంతస్వల్పమున్నదో ఆవ్రాలెబట్టి మనకున్న విషయములకు వీలగుచున్నవి. నిరాశూటముగా నిర్భయము, ధైర్యముతో చెప్పి పనిచేసినవారు బెనర్జీగారి అనిచెప్పవలెను. ఆయన ఆందోళనముచేయుటయేగాక పరిపాలకుడు (Administrator) కొందరాందోళనమును కొందరు పరిపాలనమును చేయవలసియున్నది. తన ఆత్మసమర్థమును ఆందోళనమునందు చూపవలెను. ఆందోళనమునందు నిమగ్నుడై యుండగా తుదకు సహజముగా పరిపాలకుడగును. తన జీవితము అంతటితోనే ముగించిపొవును. బెనర్జీగారికి ఉద్యోగమును స్వీకరించినప్పటి తో పూర్తియైపోయినది. కాని ధనాపేక్షతో ఆయన మంత్రి పదవిని స్వీకరింపలేదు. ధనము అనగా లక్ష్యములేదు. అప్పటి తో ఆయనక్రికి కళంకము వచ్చినది. ప్రతివారను తమలో తాము స్వాతంత్ర్యము కోరువారై నవో ఆందోళనము సల్పుకొనుచుండవలెను. స్వాతంత్ర్యదేవతకై మనజీవితమును అర్పించినా మన్నదృష్టియున్నట్లయితే చాలును. అని ఉపన్యసించుచు సాంబమూర్తిగారు తీర్మాన మంగీకరింపవలసినదని కోరిరి.

బి. ఎల్. శాస్త్రిగారు

పిమ్మట పుష్పలూరి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రిగారు (మద్రాస్) బెనర్జీగారి జీవితమునందలి విషయములను గురించిచెప్పిరి. తర్వాత డా॥ వేదాంతం వెంకటకృష్ణయ్యగారు బెనర్జీగారికి అస్పృశ్యతా నివారణము, విలేంజూద్యామములను జరిపించుట యందు విషయమై పనిచేయవలసిన కోరిక యుండెడిదనియు, గాంధీగారి సంభాషణలో చెప్పినట్లును చెప్పుచు ఉపన్యసించిరి.

అధ్యక్షుడు చివరచెప్పినవాక్యములలో, బెనర్జీగారు నాక్ కో-ఆపరేషన్ చేసినవారిలో అగ్రగణ్యులనియు, క్రియాశూర్యముగాజేసిననియు చెప్పి మ్యునిసిపల్ కార్పొరేషన్ కాసన సందర్భమును యితరములను దృష్టాంతములుగజెప్పిరి.

వందనార్పణములతో 7-80 గంటలకు సభ ముగిసెను.

* * *

సానుభూతి సభ

ఆగస్టు 9:— బాబు సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారియొక్క మరణవార్త తెలపనిలంపుగా వినవచ్చినది. అంత హఠాస్పరణము నాశ్చర్యము కలిగించినది.

నగరకాంగ్రెసు సంఘ యజమాన్యమున నిన్న సాయంకాలము పురజనుల సానుభూతిని తెలుపుట కొక బహిరంగసభ జరిగినది.

సభకు శ్రీయుత లక్ష్మణరాజు గుబ్బారావుగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు మితవాదప్రముఖులైనప్పటికిని బంగాళా విభజనాందోళనములో తీవ్రమున జాతీయవాదిగా పనిచేసినని అధ్యక్షులు నుడివిరి. నేడు చిత్రంజనుదాసున కెట్టి ప్రజానురాగము కలదో ఆనాడు సురేంద్రనాథుడు బంగ్లాదేశమునకు మకుటములేని రాజుగా విరాజిల్లెను. ఆయన యింకను జీవించినని ఆశించుచుండగా మృత్యువు వాతబడెను. ఆయన రెండవ కాంగ్రెసునుండి కాంగ్రెసులో చేరి 1918 లో మాంటాగు సంస్కరణములవచ్చువరకు అందెయుండెను. 1922 లోను తరువాత మింట్ హార్ట్ సంస్కరణముల నిమిత్తమును ఆంగ్లదేశమున కేగి ఆందోళననడపెను. 1911 కాంగ్రెసు కలకత్తాలో జరిగినపుడు ఆదినమున తనభార్యను కోలుపోయినను కాంగ్రెసుకు హాజరై పాల్గొనిన దేశాభిమాని. మాంటాగు సంస్కరణములు వచ్చుటతోడనే అందు ప్రవేశించి పనిచేయుటకు మిగిలిన మితవాదులతో బాటు కాంగ్రెసును వీడిపోయెను

గాది వక్త్రాలు

బొంబాయి ప్రెసిడెన్సీ మహమ్మదీయ విద్యామహాసభ

సదునొకండవ సమావేశము

ముఖ్యమగు తీర్మానములు

పునః, ఆగస్టు 10:—నిన్న మహమ్మదీయ విద్యామహాసభ ముందు హరూనుహుసేన్ బొంబాయి ప్రెసిడెన్సీ మహమ్మదీయ విద్యామహాసభయొక్క సదునొకండవ సమావేశము ప్రారంభమయ్యెను.

అధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనబడిన హెచ్. హెచ్. ఖైరుల్లా రంమీరగారును, వారి వజీరగు యం. ఎ. షేకుగారును ఉత్తరగింపుతో సభకుగొంపొబడిరి. దారిపాడుగునను ముస్లిముసంఘములు వీరలకు పెడలనిండ పుష్కలములను వేసెను. సభకు రాగానే మంత్రియగు డెహ్లావి, గౌరవనీయుడగు ఇ. హెచ్. జాఫరుగార్లు మీరుగారిని పరివారమును సన్మానించి సభాస్థానమునకు గొంపొయిరి. కర్ణాటకకళాకాలయందలి ప్రాధికారములవిగారు కొర్రానునుండి ప్రార్థనలను జదివినవిదప కార్యక్రమము ఆరంభమయ్యెను. తదనంతరము బొంబాయిశాసనసభాధ్యక్షులగు గౌరవనీయులైన సర్ యిబ్రహీం రహింతులాగారు సమావేశమును దెలిపి ఎన్నుకొనబడిన అధ్యక్షుడు బొంబాయిరాష్ట్రముందంటునుగాక యావత్తుభారతదేశమందును మహమ్మదీయ విద్యావ్యాపకాభివృద్ధికి గావించిన సేవను గొనియాడిరి. విద్యావిషయమై సంఘాభివృద్ధిగోరువాల్లెరును అక్షరప్రపంచపీలులేదనియు, నాయకులతోడూ టెల్ఫంతావశ్యకమనియు, సింధు దేశ పుష్కలము హమ్మదీయ విద్యాభివృద్ధియొక్క ఆవశ్యకతను గుర్తించుటకు తాము సంతసించుచున్నామనియు సర్ రహింతులాగారు బల్కెరి. మహమ్మదీయులందలి స్త్రీలుగూడ విద్యావ్యాపకము యొక్క ప్రాముఖ్యము నెరిగి అందులకు యోగ్యులుగావించుట శుభసూచకముగ నున్నదనియు, వారి ప్రయత్నములు జయప్రదము లగుగాక యనియు సర్ యిబ్రహీంగారు కోరిరి.

నన్నానసంఘాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

సింధుదేశమునుండి వచ్చిన ఆధికసంఖ్యాకులగు డెలిగేటును, పంజాబువిద్యాశాఖ డైరెక్టరుగ సర్ జార్జి ఏడరుసన్నుగారిని సన్మానసంఘాధ్యక్షుడగు షేకుయాకూబు వజీరుగారు ఆహ్వానించిరి. ప్రాథమిక విద్యాశాసనము క్రమముగ వర్తింపజేయబడుచున్నదనియు, విద్య నిర్బంధముగగరపడుట మహమ్మదీయ సంఘమునందుకంటే మరియొక సంఘమునందెక్కడా వశ్యకము లేదనియు సన్మానసంఘాధ్యక్షుడునుడిచెను. సామ్రాజ్యస్థ స్వరాజ్యము నెరవేర్చుప్రభువాసాహసము ప్రారంభవిద్య స్థానికసంఘముల హస్తగతమయ్యెను యని ఎన్నవలయును. అన్ని సంఘములవారికిని అర్హముగు సౌకర్యములనిచ్చుటకు ప్రభుత్వమునుగోరుటయి ట్టి సమావేశములకర్తవ్యము. ప్రారంభమందు విస్తారముగ బనిచేయుటకు పీలుగల పల్లెటూరులందు ప్రయత్నములు మొదలుగా నల్పవలయును. గౌరవకార్యదర్శియగు గౌ. యిబ్రహీం జఫారుగారు సంఘాధ్యక్షయము కొరకు గావించుచున్న సేవనుసన్మానసంఘాధ్యక్షుడు దుగ్గడించెను.

అధ్యక్షుని నెన్నిక

ఆచార ప్రకారముగ అధ్యక్షుని నెన్నుకొనుట ప్రారంభమయ్యెను. స్థానికపరిపాలనశాఖామంత్రియగు గౌరవనీయుడైన హిదాయత్ అలీగారు తీర్మానము నుపపాదించి, అఖిలభారత మహమ్మదీయవిద్యాసభ గౌరవకార్యదర్శియగు నవాబు సర్దారు యారుజంగు బహదూరుగారు అనువదించిరి. ఖానుబహదూరు షేకుబాద్షా, కమర్తుడీను ప్రభాను, యం. ఎల్. సి., నూరుకు హమ్మదు, యం. ఎల్. గార్లు తీర్మానమును బలపర్చిరి.

అధ్యక్షుని పదస్థానము

పిమ్మట కరతాశములు కెలరేగ అధ్యక్షులగు హెచ్. హెచ్. ఖైరుల్లా రంమీరగారు లేచి అధ్యక్షుని పదస్థానమును నీయమొనరిడిరి. మహమ్మదీయ సంఘాభివృద్ధికి సంబంధించిన విద్యావిషయమున విచారించుటకు మన విచ్చట సేడు సమావేశమైతిమని అధ్యక్షుడు ప్రారంభించెను. ఈదీమస్థాపరిష్కారముపై మహమ్మదీయ సంఘ శ్రేయోభివృద్ధియు విజ్ఞానమును భారతదేశమందలి మహమ్మదీయుల స్థానము, వారి భావసంపదయు నాధారపడియున్నవి. మహమ్మదీయ సంఘము విద్యయందు జాల వెనుకబడియున్నదను విషయము ఎల్లరకు విశదమే. విద్యయందు దీనసంఖ్యాభివృద్ధిని వెల్పుటకు లెక్కలను చాతుర్యముగ నుపయోగించుటకు ఆప్యదప్యదు ప్రయత్నములు చేయబడుచుండెను. కాని నిజపరిస్థితులు ఆశాభంగకరముగ గలవు. కాబట్టి విద్యయు విజ్ఞానమును వ్యాపింప జేయుట

కు సర్వ ప్రయత్నములును కేంద్రీకృతముగా వించవలయును. కురియగు పద్ధతులపై విద్య వ్యాపింపజేయుటకు స్థాపితమైన ఎల్ల ఉద్యమములకును ఆర్థికసాహాయ్యము నీయవలయును. పట్టణము నందు విద్యావ్యాపకముము గావించుట కతిననుస్యగాదు. ఈ సమస్య గ్రామములందు తీవ్రరూపము నెదుర్కొనుచున్నది. పల్లెటూరులందు ప్రాథమిక విద్యయొనను సంఘమునందలి పెక్కులెక్కు లభించుటలేదు. కాబట్టి సర్వప్రయత్నములును పల్లెటూరులపై కేంద్రీకరింపవలయును. ప్రైవేటీ విద్యయొనను సభ్యసించుకుండ మహమ్మదీయ బాలరు గ్రామములందు విద్యను బరిశ్రమించి స్వల్పకాలములో ఆర్జించిన విద్యను గూడ గుంటబెట్టి గంటవాయించుచున్నారు. ఇట్టి విషయపరిస్థితిని సంస్కరింప బ్రయత్నింపవలయును.

ఉన్నతవిద్య: మహమ్మదీయుల నిర్లక్ష్యము.

నెకండరివిద్య సభ్యసించుటయందు మహమ్మదీయులు అలసభావమును జూపుచున్నారు. ఇందులకు వాఙ్మోరిని నిందించుటకు సర్దులుగారు. కాని ఆర్థికపరిస్థితి లెట్టి ఆలసటకు చాలవరకు కారణములని మీరుగారు డెక్లెరి. దేశమందలి ప్రతిచోటను చౌకగ విద్య సభ్యసించుటకు సౌకర్యములు గావించుటయొ యిట్టి ప్రతిబంధకమునకు తగిన మందు అని అధ్యక్షుడు డెక్లెరి. నెకండరి విద్యాభివృద్ధి కాబడుతేరిని ఉచితముగు విధానమున విద్యార్థి తేతనముల నిచ్చి నెకండరి పాఠశాల గమనవేగమును వృద్ధిగావించవలయును. విశ్వవిద్యాలయ విషయమై పరిస్థితులు మిక్కిలి తీవ్రముగ ఆశాభంగమును గల్గించుచున్నవి. విశ్వవిద్యాలయమందు మహమ్మదీయులలో నూటికి 0.28 మంది విద్య సభ్యసించు చున్నారు. నెకండరి పాఠశాలలందు నూటికి 4.1 మంది విద్యార్థులు గలరు. విద్యాశాఖ డైరెక్టరు రిపోర్టునుబట్టి చూడ తక్కిన మహమ్మదీయులకంటే సింధుమహమ్మదీయులు విద్యయందు జాల వెనుకబడియున్నారని తేలుచున్నది. ఉన్నతవిద్యాభ్యాసమునకు గల అంతరాయములను ఉల్లంఘించుటకును, వ్యయభారమును దగ్గించుటకును, విశేషముగు ధర్మాదాయములు, యితరనిధుల సంఘాభివృద్ధికి మూలముగ విద్యావ్యాపకమున కుపయోగింప బ్రయత్నింపవలయును.

స్త్రీ విద్య

పుత్రి, సాంకేతికవిద్యలను గురించి వివరముగ ప్రసంగించిన పిమ్మట మతవిశ్వాసుగురించి అధ్యక్షుడు దుపన్యసించెను. పిమ్మట స్త్రీవిద్యగురించి విపులముగ ప్రసంగించెను. ఈవిషయమై ప్రజాభిప్రాయమును బడయుటకు సరియగు పద్ధతులపై ప్రచారముగావించవలయును. కళాకాలలందు మహమ్మదీయ బాలికలు విద్య సభ్యసించుచున్నట్లు దొరతనపు లెక్కలబలన గన్పించుటలేదు. నెకండరి పాఠశాలలందు విద్యసభ్యసించువారి సంఖ్య బహుస్వల్పముగనున్నది. 148 మంది మహమ్మదీయ బాలికలు నెకండరి పాఠశాలలందు విద్యనొందుచున్నారు. బాలికలకు విద్యనీయరాదని మహమ్మదీయులందుగల దురభిప్రాయమును బోగొట్టు బ్రయత్నించవలయును.

సమావేశమునందు పన్యాసము సంపూర్ణమైన పిదప గౌరవశాధికతయగు ముహమ్మదీయ మహమ్మదు హస్సానుమకాగ్నాని మరణమునకు విచారించుచును సర్ లెన్సీ గారు మహమ్మదీయ భివృద్ధియొడ జూపు మహమ్మదీయులకు సంతసమును చెల్లించుచు తీర్మానములుగావించబడినది.

తీర్మానములు

బొంబాయి ప్రెసిడెన్సీ మహమ్మదీయ విద్యాసభ కొన్ని తీర్మానములను గావించెను. మహమ్మదీయులకు విద్యార్థి తేతనములనిచ్చి వారిసంఘముందు సాంకేతిక, వాణిజ్య, పారిశ్రామిక విద్యాభివృద్ధి ప్రోత్సాహము గావించవలయునని దొరతనమును గోరుచు నొక తీర్మానము గావించబడినది. అరబ్బీ, పారసీక భాషలందు గల లిఖితపుస్తకముల సంగ్రహించుట కొకకాఖ నేర్పూటచేసి, యీభాషలందు పరిశోధనము గావించవలయుననియు, గాజధానియందలి కళాకాలలందు ఉర్దూభాష పండితుల నియమింపవలయుననియు, పునః, ఆహమదాబాదు బోధనాభ్యసన పాఠశాలలను సంపూర్ణముగ కళాకాలలకు జేయవలయుననియు మరియొక తీర్మానము గావించబడినది. జిల్లాలయందు మహమ్మదీయ డిప్యూటీ యిక్స్ పెక్టరుల నియమమును నిరూపించి, సాధ్యమైనంత త్వరితముగ ప్రాథమికవిద్య నిర్బంధము గావించవలయుననియు దొరతనమును, స్థానికసంఘములను గోరుచు చూడవ తీర్మానము గావించబడినది. విద్యాశాఖ డైరెక్టరు సహాయోద్యోగిలో నొక్కరు మహమ్మదీయులుగుండుట మందిదని నూచింపబడినది. బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమందు తగినంత ప్రాతినిధ్యము మహమ్మదీయులకు నీయవలయుననియు మహమ్మదీయ పరిశ్రాధికారులకు సంఖ్యనుబట్టి నియమింపవలయుననియు వైసు చాన్ నెల్లరు గారికి నిశ్చయమైనది. ముఖ్యముగ విద్యాశాఖయందు మహమ్మదీయులను మరియితర సంఘములను గుమ్మస్తా ఉద్యోగములందు చేర్చి కొనవలయుననియు ముస్లిము విశ్వవిద్యాలయాభివృద్ధి కొరకొక మహమ్మదీయమంత్రి నియమము ఆవశ్యకర శక్తమనియు డెక్లెయజేయబడినది. (అ. ప్రె.)

దేశాంతరమందు భారతీయ పారిశ్రామికములు

మారిసు ద్వీపముల కిక్కుమందు కూలీలను బంపుట నావవలయును

ఉన్న వారికి సౌకర్యము చేయవలయును

సిన్హ, ఆగస్టు 10:—మారిసులోని భారతీయ పారిశ్రామిక సంవర్ధములను విచారించుటకు నియమింపబడిన కుత్వారు మహారాజుసింగుగారు పనిని బూర్తి చేసుకొనివచ్చిరి ప్రస్తుతముగాని, మజిలీంతకాలము వఱకుగాని భారతదేశము నుండి యాద్యపములకు కూలీలను బంపుట యనావశ్యకము, ననిష్టదాయకము ననిరి. ప్రస్తుత మాద్యపమందున్న వారికి వెంటనే యీక్రింది సౌకర్యములు చేయవలెననిరి. పనిచేయువారికి తోటలందు పరిశుభ్రతరమగు గృహములు, భారతీయ కూలీలను చోటలందు వైద్యుల నెక్కువమందిని నియమించి వైద్యసౌకర్యము కలుగజేయుట, జబ్బుచే కూలీవాడు పడియున్నపుడు వానిసంసారము గడచుటకు భోజనము మొదలగు సహాయము, యంత్రాలయములందు ఇల్లలను పనిచేయ నీయకుండుట, కూలీముజరాచట్టము నేర్పటమట, సారాయి మొదలగు మత్తు పానీయములను చాలవఱకు తగ్గించుటకు వెంటనే పనిచేయుట మొదలగునవి నూచించిరి. పరిశ్రమ తక్కువగునెడల యంత్రముల సహాయము నెక్కువగ దీసుకొని, పొరుపుగా నుండుటకు తోటలయజమాను లలవడజేసుకొనుట మొదలగునవి చేయవలెననిరి. (అ. ప్రె.)

భారత శాసనసభ

కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ

సిన్హ, ఆగస్టు 10:—రీడింగుప్రభువు వచ్చిన పిమ్మట రాజప్రతినిధియు, కార్యనిర్వాహక వర్గమును నిన్నటి యాదివారమున రాజప్రతినిధి భవనమున మొదటిసారి సభ కూడిరి డెలియుచున్నది.

ఆర్థిక విచారణ సంఘము

ఆర్థిక విచారణసంఘము తమ పరిశ్రమను బూర్తిచేసి సంతకములను జేసి నివేదికను బంపిరి. ప్రొ. బర్మెలుబర్మెలుగారు నూత్ర మధ్యక్షుడగు సర్ యస్. విశ్వేశ్వరయ్య, పండిత హరికృష్ణకాపులు గార్లతో భేదించి ప్రత్యేకముగ పెద్ద నివేదికమును దయారుచేసినటులు డెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

సర్ మాబిబుల్లా సాహెబుగారి అన్వేషిత

సిన్హ, 11:—సర్ మహమ్మదు సాబిబుల్లా సాహెబుగారు, ఇండియా ప్రభుత్వ సభ్యులకు అన్వేషకనుండుటచే కొంతకాలము నెలవుదీసికొని వెంటనే బయలుదెరి బోవుచున్నారు. అతని భార్యకుగూడజబ్బుగానుండి యిష్టాదు నయమగుచున్నది.

రా. సా. కె. మాధవమోహనుగారు, మదరాసు సర్వజనరలుగారి పెర్సనలు అసిస్టెంటును, వైస్రాయిగారివద్ద అసిస్టెంటు సర్జనుగా నియమించిరి.

ముల్తాను జైలునుండి ఆకాలీలు

విడువబడుట

ముప్పదియేడ్డురు ఒడంబడికలనిచ్చిరి ముల్తాను, ఆగస్టు 10 ఇంతరకును ముప్పదియేడ్డురు ఆకాలీలను జిల్లా మేజిస్ట్రేటు విడుదలజేసెను. పిరు ఒడంబడికలనిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

స్వాతంత్ర్యలక్షణము

ఇది స్వాతంత్ర్యతత్వమును బోధించు

అపూర్వగ్రంథము

ఆంగ్లమున విరిషుదేశభక్తుడగు తెరెన్సు మెక్స్లీగారు రచించిరి.

గుంటూరుజిల్లా బ్రాహ్మణగోడూరు జాతీయ పాఠశాలలోపాఠ్యాయులగు ఓగేటి వెంకటసుబ్బయ్యగారిచే ఆంధ్రీకృతము.

భావగర్భితము. కైలప్పదువధురము ప్రతి ఆంధ్రుడును చదివితీరవలెను కొద్దిప్రతులుమాత్రమే ముద్రితము త్వరపడుడు.

వెల రు 1.

మొత్తముగాకొనువారికి కమీషను యివ్వబడును.

నలయువారు గ్రంథకర్తకు గాని లేక గుంటూరుజిల్లా కాలెగసు సంఘ కార్యదర్శిగారి ప్రాయవలయును.

స్వరాజ్యపక్ష విజయము

'జస్తిను' ఆక్రోశము

నీన్నను వారిని కలలో నున్నాము. స్వరాజ్యపక్షపు ఆత్మగౌరవ విజయమునామించిన దానినై 'జస్తిను' ప్రతిక స్వ పక్ష ప్రతిపక్ష దూరభూమిలలో నీ క్రిందివిధముగ ప్రధానవ్యాసమును వ్రాయును ఆక్రోశమును వెల్లెబ్బుచు ఓదార్చుకొనుచున్నది:—

మేము పట్టుములోని బ్రాహ్మణేతరులను యింతగనని యనుకొనలేదు. కాకపోతుందాయని యూహకుంటిమి. శ్రీమాన్ మంత్రాంగములు మోసముజేసినవి. ఇదివరకెన్నియో అనుభవములగల్గెను. అవమానములపాలైతిమి. ఇట్లెవ్వటికిని యింకను మాప్రత్యర్థులు యిష్టమువచ్చినట్లు ఆడించుటకు మట్టిబొమ్మలమనియే ప్రపంచమునకు విశదమగునట్లు చేసితిమి. క్రిందటి శని వారము మ్యూనిసిపలు యెన్ని కలంజరిగినపుడు మాపాత్రీ అభ్యర్థలను సహజము నింతకన్న వేరువిధముగ వర్ణింపజాలము. ఓ. తని కాచలంచెట్టిగారు మాపాత్రీకి పెట్టని గొడవంటివారు. స్వరాజ్య పక్షమువారంతవానిని యెదిరించుటలో విజయముగావించినన్ని సంతోషింపవలసినదే. ఈవిషయమునకు వారుబిచ్చిపోయెదరను మాటయు నిశ్చయమే. అయితే మేముమాత్రము యీ అపజయ మెందులమగల్గెనో కారణములను కనుగొన్నయెడల నిరాశజెంద నక్కరలేదు. ప్రచారమునందు ముఖ్యముగ తనికాచలంచెట్టిగారి దీవిజనులో మేము స్వరాజ్యపక్షమునకు వెనుకబడితిమి. రెండవది మాకుదెలిసినంతవరకు తనికాచలంచెట్టిగారు బ్రాహ్మణులను నమ్మి మోసముపోయిరి. ఈబ్రాహ్మణులలేమా స్వార్థపరులనియు గూఢమునుబట్టియు నేవనుబట్టియు గాక ఆసమయమునకు యెటు బట్టిన నటు వోటుజేయుదురనియు ఆయన సంజేహింపలేదు. వారిలో యుక్తాయుక్త విచక్షణజ్ఞానము కలవాడెవడు తన యొక్కయు తన ప్రత్యర్థి యొక్కయు గుణాలతయంబుల విచారింపి తనటుల తనకే యెక్కువ వోట్ల చెప్పదని ఆయన నమ్మకముతో నుండెను. ఇప్పుడాయనకు భ్రమ దీరియుండవచ్చును. ఈభ్రమ దీరుటవలన ఆయనయే గాక మేముండరమును నేర్చుకొనవలసిన పాఠము గలదు. బ్రాహ్మణులలో వారిలోవారి కెన్ని విభేదములున్నను తమలో నే పక్ష మువారికి సంబంధించిన దైనను ఒక్కటయ్యెదరు. అయ్యరు అయ్యంగారు, పార్థుర, వడమ, తెంగలై, వడగలై, ప్రతిష్ఠంభుడు, తద్వ్యతిరేకి, అసహాయవాది, అతివాది అందరను సమయ మువచ్చేనే వారిలో ఒక్కరికిని బ్రాహ్మణేతరులనుకును పోటీ వచ్చినపుడు ఒక్కటయ్యెదరు. ముత్యాలపేటలో జూడుకు. ఆ చుట్ట పెద్దపెద్ద వక్తకు విధులవెంబడి పోయి తనికాచలం చెట్టి గారి ప్రత్యర్థికి వోట్లయివలసినదిగ తమ కక్షిదారులను పురిగొల్పుచుండిరి. ఈవిధముగ వారందరను కాలానుకూలముగ ఒకటగుట ననేకసారులు జూచితిమి. బ్రాహ్మణులు ఒక్కకట్టు మీద పని జేయగలరని మాకు బాగా న్యక్తమయ్యెను. అయినప్పటికిని మేము లోపల ఒకటి తెలికొకటి గాక గంగిగోవులమై చిత్రగుద్ధితో నుండవారముగాబట్టి మాలో చాలమంది గూఢములంటే బ్రాహ్మణులకైనను తదితరులకైనను ఒక్కపేగ దా సమానముగదా యనుకొంటిమి. కాని ముత్యాలపేట యెన్నికల జూచునదికి యెవరినైతే లోకములో ఊరు చేరు లేకుండ మాపుజేయదలపెట్టి వారిని పాడుచేయుటకు వెనుకముండు లేక యెంతటి పీనమునకైనను పాలయ్యెదరని తెలిసినప్పటికిని అబద్ధములచేసి మాటలు జేప్పుటయే గాక విత్తునాటని చోటపంటకై దేవులాడుటకు లంచములపెట్టి యెంత అనినీతికార్యములకైన గడంగెదరు. ఇంతేగాక మదన గోపాలనాయుడుగారి అపజయముచోట దెలిసినటుల భయపెట్టి వోట్లులాగుకొనుటగూడ జరిగినది. సామాన్యపు రేటుపేయరు కారణముగ నుండుట కిష్టమను. తనవోటుకన్న సురక్షితముగనుండుటయే ముఖ్యమని భాించును. గుండాల వచ్చి బాధపెట్టుచుండ సహింపజాలము. ఆదీవిజనులో రేటుపేయర్లతో మాట్లాడినవారలకే సంగతులు దుప్రప్రసంగములు గావని దెలియగలదు.

అపజయ మపజయమే

ఎట్లాగైనను అపజయ ఘోషజయమనియే ఒప్పుకొనెదము. ఇదంతవరకు స్వరాజ్యపక్షమువారిదే యెక్కువ. ఇప్పటికి వారి దేవేయ్యి. అయితే త్వరలోనే వీరు జేసిన కృత్రిమములకు

ను పెద్ద డాబులకును మోసపోయినవారికి సత్యము యధార్థరూపమున గోచరింపగలదు. ఇతర రాష్ట్రములందు చాలచోట్ల స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ చేతులలోనే అధికారమున్నయెడల యెట్లు దుర్బినియోగము జేసెదరో న్యక్తమయ్యెను. అందుచేత వాగపూర్వ, జబబూర్, హాగా, సిగంపూరు పట్టణములలో వోట్లకు వారిచేతులలో కోతులవలెనాడుటమాని కొద్దికాలమా పక్షముండుట నలని దుష్ఫలముల ననుభవించి చాలుస్వామి యని భజ్యముపెట్టి యూరకొనిరి. ముత్యాలపేట, ప్రెవిలినుజేసిన (మైలాపూరు గూడ) లోని రేటుపేయిగల వ్రేళ్లు కాలిలేగాని నిప్పుని యొప్పుకొనినవారు గావచ్చును. అట్లైన మేము అనవలసినదేమియును లేదు. వారిపాపఫలమును వారే యనుభవించును.

ముందైనను జాగ్రత్త

మేము జేయగల్గినది గుండములో దుముకుటకు ముందు చూచి చేయవలసినదని మాత్రము హెచ్చరిక జేసెదము. ఇట్టి సలహాను మేము చేతనైనంత యిచ్చితిమి. ఇన్ని జెప్పినను వారు కన్నులుదెరువక స్వార్థపరులై తమపాట్ల దాము నింపుకొనజూచువారి చేతులలో బొమ్మలై బ్రాహ్మణేతరులను కట్టెలుగొట్టు వారలగును, నీట్లుతోడువారలగును చేయదలమకొన్న యెడల చెప్పవలసినదేమియులేదు. ఇదంతయు విధికర్మము. వీజాతియైనను తనవిధిని భవిష్యత్తును తానే యేయేయాతలను బోవునో దానినిబట్టి నిర్ణయించుకొనవలయును. ఎన్నియో శతాబ్దములు కుక్కలతో సమానముగ పరిగింపబడిన దేశములు యజమానుడు వచ్చినపుడు తోకనాడించు కుక్కగుణము పోవునాయని రూసోగాబోలును జెప్పియుండెను. బ్రాహ్మణేతరులలో మాత్రమే ప్రబోధము గల్గుటవలన యెంతయో కాలమునుండి పవిత్రతాతిగ నున్న వారు ప్రయోగించు మంత్రములు వమ్మయ్యెనని తలంచితిమి. కాని యిప్పుడు రూసోగారి సిద్ధాంతము పైన దెల్పినది సత్యముగనే గాన్పించుచున్నది. ఏమైనను శ్రీమాన్ వర్ధమవారివలె మేము జీవించుటయెట్లో నేర్చుకొనుటలేదు. జీవించి నేర్చుకొనెదము. కాబట్టి యిప్పుడు స్వరాజ్యపక్ష విజయము వలన బ్రాహ్మణేతరులకును మంచితట్టుబాటుతో ఆత్మజ్ఞానముగల్గి నిలువబడియుండవలెనన్న యింకను యెన్నియో పరీక్షలను గడంపవలెనని న్యక్తమయ్యెను. ఈపాఠమును మాత్రము మేము మరువజాలము. బ్రాహ్మణేతరులు వోటులు మావివర్యనము కలిగినవారనున్నదని అంటే అనవచ్చును. కాని యిదిమాత్రము నిశ్చయము. ఇంకను ఆరు ఎన్నికలు రానున్నవి. అప్పుడుగూడ వారు యిదివరకు జేసిన తప్పునే జేసెదరో లేక చేసినతప్పునకు పశ్చాత్తాపము జూపెదరో జూడవలసియున్నది.

మద్రాసు మెయిలు నిమగ్న

శనివారము మద్రాసు మ్యూనిసిపలు యెన్నికలలో స్వరాజ్యపక్షమువారి కుండ విజయము జేకూరెను. ఈ ఫలితములను బట్టిజూడ రెండు సంగతులు స్పష్టముగ దెలియుచున్నవి. స్వరాజ్యపక్షమువారు మంచితట్టుబాటుండి కష్టపడి పనిజేసిరి. వారికి స్పష్టముగ నిదమిత్థమని చేయుటకు కార్యవిధానము గలదని ఈమధ్యనే మేము న్యతిరేకవిధానమునందలి లోపములపై నాక్షణిక నొక వ్యాసమును ప్రకటించి యుంటిమి. మ్యూనిసిపలు యెన్నికలలో జస్తినుపక్షము న్యతిరేకపద్ధతిమీద పనిజేయుచున్నది. ప్రాతకాలపు బ్రాహ్మణ ప్రతిహేలసిద్ధాంతములమీదనే ఆధారపడి యున్నది. ప్రజలలో వాని పటుత్వము చేరు లేకుండ పోయినదను విషయమును వారు లక్ష్యము జేయుటలేదు. జస్తినుపక్షమువారు బ్రాహ్మణేతర వాదమును మాని మ్యూనిసిపలు వ్యవహారములలో నేదో సంస్కరణము జేసెదమనియో అభివృద్ధి జేసెదమనియో చేరుబెట్టుకొని పనిజేసినయెడల వోటింగు వేరువిధముగ నుండెడిది. ఈ ఫలితములనుబట్టి చూడ నియోజకవర్గములం దెప్పుడును పనిజేయుట వలసి ప్రాముఖ్యము బాగుగ దెలిసినది. ఎన్నికల రోజువచ్చువరకును నియోజకవర్గ మెట్టిదో గూడ యెరుగక నిర్లక్ష్యముతో నుండు రోజులు పోయినవి. నియోజకవర్గములను పోషించును అభ్యర్థి అందరకనుసన్నలలో మెలిగవలయును. అభ్యర్థులను ఆసమయానికి తొందరబట్టి నిర్ణయించుటయు, ఆపక్షములో తమ అభ్యర్థుల యెడ పోటీయెట్లు ప్రవర్తించవలయునో నిర్ణయములేకున్నయెడల జయముగలుగజాలదు. ఐనను యింతవరకు జరిగిన రెండు మ్యూనిసిపలు యెన్నికలలోను జస్తినుపాత్రీ యాపద్ధతులనే యనుసరించెను. ఇట్టి చంచలమార్గములవలన అపజయమెటుల సిద్ధమౌ శనివారపు యెన్నికలలోనే దెలిసినది. స్వరాజ్యపక్షము వారే నాల్గు స్థానములను ఆక్రమించిరి. జస్తినుపాత్రీవారు భయ

మేమియు లేదనుకొన్న దీవిజనులోనే అన్యత్తులను రావుబాదూరు ఓ. తనికాచలంచెట్టిగారు పదమూడు గావించబడిరి. స్వరాజ్యపక్షాభ్యర్థి జస్తినుఅభ్యర్థుని పదభ్రష్టునిజేయుట యిది రెండవసారి.

ఇకను సంవత్సరముపైగా మద్రాసు శాసనసభ యెన్నికలు జరుగును. అప్పుడు స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభ యందు అధికసంఖ్యాకులు రావలెనని చూచుచున్నారు. వారి ప్రత్యర్థులు మ్యూనిసిపలు ఎన్నికల పాఠమును గుర్తించి నేర్చుకొని పనిజేసెదరా లేక సంస్కరణములకు పూర్వపు రోజులకు తనన ప్రాతపద్ధతులనే యనులించి అపజయము పొల్లాగోరెదరా? అపజయము గలుగకుండుటకై వెంటనే రాష్ట్రమంతటను ప్రచారము ప్రారంభింపవలయును. ఇంతేగాక జాతిమతవిద్వేషములను వదలి నిర్మాణకార్యక్రమమును సిద్ధముజేసికొనవలయును. మద్రాసు యెన్నికలఫలితము జూడ మతవిభేదమునకు యిదివరకు కన్న పటుత్వము తగ్గిపోయినదని గాన్పించును. శనివారము శనివారములో యిద్దరు బ్రాహ్మణులు. సర్ పి. పాత్రోగారు శనివార మిచ్చిన యువవ్యాసమునంగుగూడ దీని శక్తిక్రమంగిపోవుచున్నదని గుర్తించినటుల గాన్పించును. మతములనుబట్టి అధికమొసగినది తాత్కాలికవాదమునుబట్టియనియు దానినే చాలకాలముంచినయెడల దేశమునకు భంగమనియు ఆయన స్పష్టముగ కనుగొనెను. ఇది సత్యమైనయెడల సంజేహములేనియెడల సర్ పి. పాత్రోగారు తన పాత్రీని మతవిభేదములమాని దేశభివృద్ధికై సక్రమపద్ధతులమీద నిర్మాణవిధానమును నిర్ణయించుటయే యేలజేయుగూడదు. అట్టి విధానముండినయెడల యెన్నికదారుల కాకర్లకముగ నుండునని మేము నమ్మెదము. పాత్రీని మంచిగట్టిపడతులమీద స్థాపించుటకు వీలగును. మతవిభేదములపై యేదో ఆశపెట్టు పద్ధతి యెవ్వరికిని తృప్తికరముగ నుండజాలదు.

వర్ష పాతము

సిగ్గు, ఆగష్టు 10:—వాయవ్య యిండియా వెలుపల వర్ష పవనము మరుకుగనున్నది. ఈశాన్య యిండియా కొండ దిగువ జిల్లాలందును మధ్యపర్వతాల కాగ్నేయముందును మంచినాన గురినెను. దక్షిణబర్మా, బీహారు, పంజాబుకొండలు, తూర్పు మధ్యరాష్ట్రములు. కొంకణము, మళయాళము, ఉత్తరమైదరాబాదు, మదరాసు దక్కనులందు సర్వసాధారణముగ వర్షించెను. అస్సాము, సంయుక్త రాష్ట్రములు, పశ్చిమ మధ్య యిండియా, పశ్చిమ మధ్యరాష్ట్రములు, బొంబాయిదక్కను, దక్షిణమైదరాబాదు, మార్గు, ఉత్తర మదరాసు తీరములందచటవర్షుట వర్షించెను. ఉత్తరబర్మా, తెంగాలు, ఉత్తరశ్రీముచోటనాగపురం, ఆగ్నేయ మదరాసులందు స్వల్పముగ వాన గురినెను.

పోర్టుగెల్లు, పెర్లు, మోరేను, రంగం 1½, టానాయి 2, నిట్టిన్ను 1½, దిబ్రుగూరు, ధిరపంజి 2, ఘాట్ 6, డార్జిలింగు 1½, జాల్మేగరి, దర్భంగ 2, పూర్ణియా 2, పాట్నా 1, నయదుంకా 1½, గోరక్షకపురం 5, అలహాబాదు, డోహాజి 2, వాగపురం 6, జగదల్ పురం, మార్గోవా 3, రత్నగిరి 1½, కార్యారు 6, మంగుసూరు 2, అహమదు నగరము 1½, హోలాపురం 2, పర్భతి 1, హనుమకొండలందు 1½ అంగుళముల వాన గురినెను.

నూచన:— సంయుక్త రాష్ట్రములకు పశ్చిమమున వర్షము గురియుండు తరుగును. (అ. ప్రె.)

ఓడలు

బొంబాయి, ఆగష్టు 10:— 'మూల్నా' యొడ లండను 6 వ లేదీ తపాలుతో మార్సెల్లూరేవును 8 వ లేదీ యుదురుము గం 4-30 లకు వదలెను.

'వలోజా'యొడ బొంబాయి జూలై 25వ లేదీ తపాలుతో మార్సెల్లూరేవు 8 వ లేదీ యుదురుము గం 8లకు చేరెను. ప్రయాణికు లాదివారము మధ్యాహ్నమును, తపాలు సోమవారముదయము లండను చేరును.

'మారియా'యొడ లండను జూలై 30 వ లేదీ తపాలుతో యేడెను లేవు 9 వ లేదీ మధ్యాహ్నము వదలెను. మామూలుగ బొంబాయి 14 వ లేదీ శుక్రవారముదయము గం 5 లకు చేరెను.

'సర్కాసియా'యొడ లండనుకు బోవుచు 7వ లేదీరాత్రి నూయజాకాలువదాటెను. (అ. ప్రె.)

వైమానిక పంథెము

క్రొంచి వైమానికులు 40½ గంటలలో 4800 కిలోమీటరులు పరుగెత్తిరి తెలుపుచున్నారు. ఇంతవరకెన్నడును ఇంత వేగముతో పోలేదట.

కాంగ్రెసు పక్ష విజయము

మద్రాసు శాసనసభ ఎన్నికలలో కాంగ్రెసు పక్షము విజయము గాంచుటచే, జస్టిసు పత్రిక కమితముగ సంతాపము గలిగినది. “చేదు పాఠము” అను శీర్షిక క్రింద నిన్నుటిదినము జస్టిసు పత్రిక వ్రాసిన వ్యాసముజూచిన, యింకను ప్రాత ద్వేషగీతమును పాడుచున్నదనియే గాన్పించును. నిన్నటి ఎన్నికల ఫలితముబట్టి నేర్చుకొనదగిన పాఠ మేమయిన యన్నయెడల, “బ్రాహ్మణుని అణగ ద్రొక్కు” డను కేక సంత త్వరలో విరమించిన సంతమేలని గ్రహించుటయే. ఈ కేకతో ప్రజలను మోసపుచ్చు దినములు గతించినవి. ఒకరోజున ప్రజలు మోసబోవచ్చును. పెక్కు రోజులు మోసబోవచ్చును. అంతియగాని, ఎల్లకాలము ప్రజాసామాన్యము నిట్టి భ్రమలోనుంచుట యసంభవము. అట్టి భ్రమదోలగెనని, గత సంవత్సరము జరిగిన కార్పరేషను ఎన్నికలు తేట పరచెను. అప్పుడును కాంగ్రెసు అభ్యర్థుడు తన స్థానమును కోల్పోయెను. అయినను, జస్టిసుపక్ష మింకను బ్రాహ్మణద్వేషము నాధారము జేసికొని ముందుకు నడువ బ్రయత్నించుచున్నది. తనకాచలం శెట్టిగారు బ్రాహ్మణద్వేషమును పూర్తిగ కొన పొగింపనందులకు జస్టిసుపత్రిక వగచుచున్నది. ఈ మారు జరిగెడి ఎన్నికలలోగూడ నిట్టి పద్ధతినే అనుసరింపవలయునని హెచ్చరించుచున్నది. ఇందు వలన ముం దెట్టి ఫలితము గలుగనున్నదో గ్రహింప వచ్చును.

జస్టిసుపక్షము ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము వహించుట లేదనియు, ఉద్యోగ గౌరవ పదవుల నాక్రమింపదలచిన కొలదిమంది వ్యక్తులతో నిండియున్న దనియు, జాత్యభివృద్ధికి భంగము కలిగించుచున్న దనియు, దేశమునకు తెల్లమయినది. నెలుతురు వచ్చినపిమ్మట, చీకటు లెటుల దొలగిపోవునో, జ్ఞానోదయమునకు పిమ్మట అజ్ఞానతిమిరము అటు లనే పటాపంచలుగాక మానదు. అందుచే జస్టిసు పక్షము వారెటుల ప్రవర్తించినను, ప్రజలు జాతీయాభిమానమును విడువజాలరు. మరల గర్వముగ వర్ణద్వేషము నవలంబింప జాలరు. చెన్నపురిలో గలిగిన యనుకూల ఫలిత మితర ప్రదేశము లందుగూడ గలుగుట సహజము. హిందూమహమ్మదీయ సమన్వయతే బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరసమన్వయ త్రివరూపము దాల్చుకుండజూచుట ముఖ్యము. మద్రాసు మెయిలు పత్రిక జస్టిసుపక్షమున కొన గిన హితము నించుక గమనింపవచ్చును. స్వరాజ్య పక్షమునకు తగిన కటాదిటము లుండుటయ గాక.

స్వప్నముగ కార్యక్రమము గలదనియు, జస్టిసు పక్షమునకు “బ్రాహ్మణద్వేషగీతము” తప్ప వేరొకటి లేదనియు, మెయిలుపత్రిక యధిక్షేపించుచున్నది. “ఇట్టి ద్వేషగీతము ప్రజాసామాన్యమున కిపుడేమాత్రము రుచించుటలే”దని మెయిలుపత్రిక చాటుచున్నది.

“జస్టిసు పక్షమువారు బ్రాహ్మణేతర వివాదమును పూర్తిగ విడనాడి, సంపూర్ణముగ మ్యునిసిపలు సంస్కరణ కార్యక్రమమును ప్రతిపాదించి యున్నచో, వోటింగు వేరు విధముగ నిండియుండు” నని మెయిలు పత్రిక దెలిపిన హితమునందు సత్యమెంతేని గలదు. ఇకనయినను “ఆపజయము గలుగకుండుటకు జస్టిసుపక్షమువారు రాజధానియందు ప్రచారము సలుపుటయగాక, నిర్మాణ కార్యక్రమము నేర్పజచి, జాతిద్వేషభావము నాధారపరచుకొను బుద్ధిని పూర్తిగ మానుకొనవలయు”నని మెయిలు పత్రిక దెలిపిన సలహాను జస్టిసుపక్షము వారనుసరింతురని దోచదు. జస్టిసుపక్షమునకు మొదటినుండియు ప్రోద్బల మొనగూచున్న ఆంగ్లో హైందవ పత్రికయే యిటుల దెలుపుచుండ తదితరులెట్టి హిత మొనగెదరో జెప్పనక్కరలేదు. కాంగ్రెసు పక్షపు అభ్యర్థులు, చిరకాలానుభవము గలిగిన కార్పరేషనునందు సుఖాసీనులయి యున్న జస్టిసు పక్ష సభ్యులను కదల్చ గలుగుటకు, వారి ఆదర్శములే ముఖ్యకారణములు. కాంగ్రెసు బలమును, గాంధీమహాత్ముని సంస్కరణమును నూతనోత్తేజము గలిగించెను. మదట బ్రాహ్మణ శనివారమునాడు తండ్రియార్ పేట, కొత్తాయలుబజారు, ఎగ్మూరు, డివిజనులకు ఎన్నికలు జరుగజాలని యున్నవి. ఈ డివిజనులకు ఆదికేశవనాయకర్, కేశ్రీరాములు నాయుడు, డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీనాథగారు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులుగ నియమింపబడిరి.

వీరి-యోగ్యతలు వోటరు తెలిగియున్నవే. ఆదికేశవులునాయకరుగారు-లేబరు సంఘమునుండి పైకివచ్చి కాంగ్రెసు వ్యవహారములను అతిశ్రద్ధతో నిర్వహించుచు, శ్రీనివాసయ్యంగారి ప్రయత్నములకు మిగుల తోడ్పడుచున్నారు. అట్టి వారిని తండ్రియార్ పేట వోటరులు తమ ప్రతినిధిగ నెన్నికొనుట ముఖ్యము. తండ్రియార్ పేటయందు జస్టిసు యుద్ధమము, వెనుక-వ్యాపించియున్నను, వోటరు లీ సరికి సత్యమును గ్రహించియుండరు. అందుచే ఇతర అలోచనలతో బుద్ధిలేక, ముంగమోటుములకు తా వీయక, కాంగ్రెసు అభ్యర్థిని ఎన్నికొనుట అవసరకర్తవ్యము. కొత్తాయలబజారు అభ్యర్థి నిలచిన శ్రీరాములునాయుడుగారు కార్పరేషనులో నిదివరకే శ్రద్ధవహించి పనిజేయుచు, ముఖ్యముగ బీదల యువశాంతికై పాటుబడుచున్నారు. వీరు వోటర్లలో కల్పనే మెల్లని దిరుగుచు వారి యోగక్షేమముల సరయుటకు ముందుకు వచ్చుచుండురు. ఎగ్మూరు డివిజనుకు అభ్యర్థిగ నిలచిన డాక్టరు లక్ష్మీనాథగారి సమర్థత నిట వర్ణింపబడలేదు. ఆయుర్యైదవైద్యముపట్ల సభిమానము వహించి తద్వ్యాపకమునకై తదేకదీక్షతో కృషిసలుపుటయగాక, జాతీయోద్ధమముపట్ల మొదటినుండియు యభిమానము జూపుచు, ప్రజాక్షేమమునకై నేప జేయుచుండిరి. వీరి నెన్నికొనుట వలన, ఎగ్మూరు ప్రజల కన్ని విధములను మేలు గలుగుట కవకాశము గలదు.

సెప్టెంబరు 12-వ తేదిన, ఏడుబావులు, ఎన్ స్లనేజ్, కీల్ పాకు డివిజనులకు ఎన్నికలు జరుగును. గద్దె రంగయ్య నాయుడుగారు ఏడు బావులకును, డాక్టరు మల్లయ్యగారు ఎన్ స్లనేజుకును, ఇ. యల్. అయ్యరుగారు కీల్ పాకుమునకు అభ్యర్థులుగ నిలిచిరి. గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు ఆంధ్రకాంగ్రెసు కార్యదర్శియై నిమ్మజాత్యుద్ధరణకు కృషి సలుపుచు, స్వాతంత్ర్యసంపాదన-కృషిమత్తులై పాటుబడుచున్నారు. డాక్టరు మల్లయ్యగారు కాంగ్రెసేషను నందు సభ్యులుగనుండి, ప్రజల పక్షమును వహించి పాటుబడుచు అధికారుల సంతోచితభావములను విమర్శించుటలో ప్రసిద్ధి వహించిరి. లేబరు యుద్ధమ సందర్భమున-ఇ. యల్. అయ్యరుగారి నామ మెటుగని వారుండరు. హోంరూలు యుద్ధమము నాటినుండియు ప్రజాహిత నేపలో వీరు నిమగ్నులై యున్నారని తెలిసిన విషయమే. అభ్యర్థులందరు సమర్థులగుటయ గాక, జాతిద్వేషమును దరిజేరనియక నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకును, స్వాతంత్ర్య వాతావరణమును కార్పరేషనులో బ్రవేశపెట్టుటకును దీక్ష వహించియుండుటచే, వారినే ప్రతినిధులుగ బంపుట వోటరుల కర్తవ్యము. ఇతర సందర్భముల నాలోచింప బని లేదు. కడచిన ఎన్నికలలో జూపిన దేశభక్తినే, మిగిలిన రెండు ఎన్నికలలోగూడ వోటరులు గనుబజచి, పదిమంది నూతన కాంగ్రెసు సభ్యులను కార్పరేషనుకు బంపి కృతకృత్యులగుట ముఖ్యము. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు సంపూర్ణ విజయము చేకూరుగాక యని కోరెదము.

కార్పరేషనులో కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు ప్రవేశించుట యవసరమయినను, అంతటితో తమని ముగిసెనని కాంగ్రెసుపక్షమువారు తలంపగూడదు. పతాభిమానము లేక సర్వజనుల సౌఖ్యమునకును వీరు పాటుబడవలయును. నిమ్మజాత్యుద్ధరణకేమి, పురపాలిశుధ్యమునకేమి, విద్యావ్యాప్తికేమి, దారిద్ర్యనివారణకేమి, పన్నుల భారమును తగ్గించుటకేమి, దేశభిమానమును పురికొల్పుటకేమి, నిర్మాణ కార్యక్రమాభివృద్ధికేమి, స్వరాజ్యసిద్ధికి తోడ్పడుటకేమి, కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు నడుముగట్టవలయును. తమ శ్రేయతను వాగూపమున గాక, కార్యరూపమున గనుబజువలయును. ప్రజాసామాన్యమునకు దూరదృష్టియు వివేకమును గలదు. తమ ప్రతినిధు లెట్టివారయినదియు కనుగొనగల వివేచనా శక్తిగలదు. అది లేదని యనుకొనుటకన్న నెక్కుడు పొరబాటుజేరొకటుండదు. ఆంగ్ల విద్యచే గలిగెడి జ్ఞానాతిశయముండక భోవచ్చును గాని, ప్రపంచ వ్యవహారములను గ్రహింపగల సామర్థ్యము భారతీయులకు సహజముగ గలదని, పాశ్చాత్యులు నయితము పలుమారు చాటియుండిరి. అందుచే కల్లిబాల్లి పలుకులచే ప్రజల కన్నుల గప్పట యసంభవము. దేశనేపబట్టియే, నాయకు లికమీద పరీక్షింపబడుదురు. ఇట్టి పరీక్షకు నూతన ప్రతినిధులు తాళగలరని నమ్మెదము. సత్య ధర్మములను కవచమును ధరించి, దేశనేపకై ఎవరు నడుముగట్టెదరో వారే నిజమగు నాయకులు. శుక్కుమగు ఆడంబరభారులు నాయకులు గానేరరు. కాంగ్రెసుపక్ష విజయము, స్థానిక స్వరూపాలనాభివృద్ధికిని సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికిని తోడ్పడుగాక !

శ్రావణ విదేశపరిపాలన పద్ధతి

శ్రావణి వారమున రవలంబించెడి విదేశపద్ధతులు మెగటు పుట్టించుచున్నట్లు విదితమగుచున్నది. సిరియా పరిపాలనము, డ్రూసు అను తెగవారి తిరుగుబాటుకు కారణమయ్యెను. ప్రజాభిప్రాయము నణగద్రొక్క బ్రయత్నించుట చేతనే యిట్టి దుస్థితి ప్రజలెనని తెలియుచున్నది. గోటితో పోవలసివది గొడ్డలితో పోవలసి వచ్చె నను నటుల, మాట పట్టెను బెట్టుకొని శ్రావణి పాలకులు విషమస్థితిని దెచ్చిపెట్టిరి. డ్రూసుజాతి వారు తిరుగుబడుటచే, శ్రావణివారికి విశేషస్వము గలిగెనని, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. కొన్నిచోట్ల శ్రావణి సైనికులు వెనుకకు నెట్టివేయబడిరి. భయ కారణమంతగలేదని, శ్రావణి అధికారులు ప్రకటించు చున్నను, యంతవరకును డ్రూసుజాతికి ప్రబల విజయము గలిగెననుటకు సందియములేదు. సెరయిల్ సైన్యాధిపతియు, గవర్నరుగ కాపైను కార్ బిల్లె టుగారును, ప్రస్తుతస్థితికి కారకు లయిరి. ఒకవంక మొరాకోలో అబ్దుల్ కరీముగారి చేతులలో శ్రావణి వారి కవజయము వాటిల్లుచుండ, వేరొకవంక సిరియాలో నీ సమయముననే డ్రూసులమూలమున గూడ అవజయము వాటిల్లుట దురదృష్టమనుటకు సందియము లేదు. యూరపియను సంగ్రామము వలన గలిగిన కష్టములనుండి యింకను కోల్కొనకముందే, శ్రావణివారు మరల చిల్లర పోరాటములలో పాల్గొనవలసి వచ్చుచున్నది. మరికొన్ని సైన్యముల దెచ్చుకొని, అరబ్బులను జయింప వచ్చును. కాని, ఇందువలన, శాశ్వతమగు లాభము గలుగదు. మొరాకోలో నేమి, సిరియాలో నేమి, శ్రావణివారు తమ యధికారమును విస్తరించి, ప్రజలకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మొనగూచో ప్రస్తుతపు చిక్కులు పూర్తిగ దొలగిపోవును. అందుకు మారుగ కేవల సైన్యబలము వలననే, తమ యధికారమును కొనసాగింప నెంచుచో, అనర్థము వాటిల్లక మానదు. మోసూలు విషయమై విశేష మగు నాతురము జూపుచున్న నానారాష్ట్రసంఘము వారు, ఈ విషయమున గూడ జోక్యము కలుగ జేసికొందురా? సిరియా పరిపాలనమునకు ప్రాస్తు నానారాష్ట్రసంఘమునకు బాధ్యత వహించి యున్నది. ఆ బాధ్యతను ప్రాస్తు ఎంతవరకు నిర్వహించినదో, నానారాష్ట్రసంఘ మెన్నడయినను కనుగొనెనా?

మోసూలు సరిహద్దు రిపోర్టు

మోసూలు సరిహద్దు రిపోర్టు ఆకునకందని పోకను పొందని విధమున ప్రవాయబడినను నిప్పుక్ష పాత బుద్ధితో జూచువారికి మోసూలు తుర్కీకే జేందవలయుననియు, బ్రిటీషువారి కెట్టి హక్కు లేదనియు విదితమగును. మోసూలు ప్రాముఖ్యము కను అక్కడనున్న సూనెగనులే ముఖ్యకారణము. సూనెవాంఛ ఇంతధూరము దెచ్చెను. విచారణసంఘ మువారు బ్రిటీషుపక్ష పాతము నెంతజూపినను, తుర్కీ హక్కును గుర్తించక తప్పదయ్యెను. కాని వీరు గొప్పించిన సూచన కడువిచిత్రముగ నున్నది. నానారాష్ట్ర సంఘమువారు పరిపాలనమును నిర్వహించుచో, మోసూలును ఇరాకుతో కలిసియుంచు చున్నని ప్రజలభిప్రాయపడిరట. ఈతిరున ఇరు

వదియైదు సంవత్సరములు, మోసూలు నానారాష్ట్రసంఘ పరిపాలనమునం దుండునట. నానారాష్ట్ర సంఘమువారందు కంగీకరింపనిచో, తుర్కీతో జేర్పవలయునని, ప్రజలు గోరిరట. అంతయ గాని బ్రిటీషు పరిపాలనకింద నుండవలయునని ప్రజలెంతమాత్రము వాంఛించుటలేదని రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. కాని, నానారాష్ట్ర సంఘము నందు బ్రిటీషువారే ప్రాముఖ్యము వహించుటచే, నానారాష్ట్రసంఘ పరిపాలనమనిన బ్రిటీషు పరిపాలనమే యగును. అందుచే బ్రిటీషువారిందు కంగీకరించినను, తుర్కీ యంగీకరింపదు. నానారాష్ట్ర సంఘము పేరుతో మోసూలును తుర్కీనుండి వేరు జేయుట అక్రమమని దోచును. తుర్కీ తన యభిప్రాయమును ప్రత్యేకముగ ప్రకటించు చున్నది. విచారణసంఘపు రిపోర్టును నానారాష్ట్ర సంఘము వారు విచారించెదరు. వారేమని నిర్ణయించెదరో చూడవలయును.

జెమ్మెడ్ పురము : కార్మికసంఘము

జెమ్మెడ్ పురమున గల కార్మికసంఘము వారిని తాతా కంపెనీ గారు గౌరవించుట లేదనియు, వారి యభిప్రాయమును పాటించుట లేదనియు, వార్తలు వివచించుచున్నవి. ఈ వ్యవహారమును పరిష్కారము చేయుటకు, గాంధీ మహాత్ముడు వెడలెను. కార్మిక సంఘమును గుర్తించుటకు మహాత్మునియెదుట తాతాగారు వాగ్దానము జేసినందుల కెంతయు సంతసించెదము. కార్మికుల జీతములనుండి సంఘసభ్యుల చందాలను వసూలు జేయుటకును, ఇదివరకు డిస్ మిసు జేయబడిన ఇరువురును మరల బనిలోనికి దీసికొనుటకును, తాతా గారు కంగీకరించిరి. మహాత్ముని ప్రోద్బలము వలన, కార్మికుల ఆందోళన మీ తీరున సఫలమయినను వారి యభివృద్ధి యంతటితో చేకూరదు. అంతశ్శత్రువులను జయింపవలయునని, మహాత్ముడు బోధించెను. మహాత్ముడు పలికినటుల, దురభ్యాసములు రెండు కార్మికులను ముఖ్యముగ పీడించు చున్నవి. త్రాగుడును వదలిపెట్టువరకు స్వాతంత్ర్యము లభింపదని మహాత్ముడు చాటెను. త్రాగుడు ప్రజల ఆర్థికనైతికసంపదను నిర్మూలము గావించి, వారిని పశువులులుగ జేయుచున్నది. వ్యభిచారమును మానివైచి, స్త్రీలను పవిత్రభావముతో జూడవలయునని, గాంధీ మహాత్ముడు హెచ్చరించెను. కార్మికులు ఆత్మబలమును వృద్ధిజేసికొనుచో, వారి యభివృద్ధి నడ్డగించు వారుండరు. స్వయం సాహాయముచేతనే, ఏసంఘమయినను జైకివచ్చుననుట నిశ్చయము.

మాకిపన్ దీవులు

మాకిపన్ దీవులలో భారతీయుల సమస్యను గూర్చి విచారించుటకు నియోగింపబడిన కున్ వారు మహారాజ్ సింగుగారు తమనివేదిక నిపుడు ప్రచురించిరి. నిపుణులుగాని పనివారలను మారిషసుకు బంపవలసిన యవసరము లేదనియు, అది వాంఛనీయమును గాననియు, వీరు ఖండితముగ దెలిపిరి. పనివారల స్థితి తిన్నగ లేకని, వీరి రిపోర్టుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. ఎట్టేటు కూలీలకు మంచి ఇండ్ల నేర్పబడవలయుననియు, భారతీయ వైద్యులను ఎట్టేటు ఆస్పత్రులలో నధికముగ నియమింపవలయుననియు, బాలురను ఫ్యాక్టరీలలో నియమింపగూడ

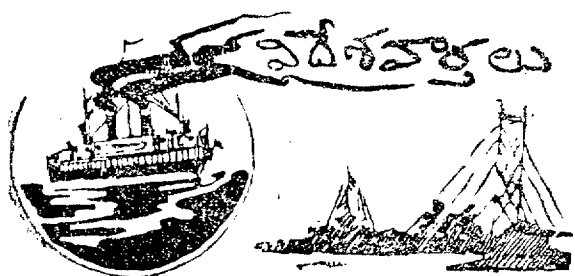
దనియు, కార్మికులకు నష్టపరిహార మిప్పించు చట్ట ముండవలయుననియు, మున్నగు సూచనలను వీరు గావించిరి. ఏప్రదేశమునకు బోయినను, భారతీయ కార్మికుల దుస్థితి ప్రబలమగుచున్నది. వీరి పక్షము వహించి, పోరాడువారు గనుపింపరు. ఇతర ప్రదేశములలో నున్న సోదరులను రక్షించుకొనగల శక్తి భారతీయుల కలవడలేదు. ఇట్టి స్థితిలో, కార్మికులు దేశము దాటి వెడలకుండుటయే యుక్తము. చేతిపరిశ్రమలకు తగు ప్రోత్సాహ మున్నయెడల, హిందూదేశమే ఎందరనునను పోషింపగలదు.

బుర్రా సత్యనారాయణగారికి ఘనమగు స్వాగతము

ముత్యాలపేట పౌరుల సన్మానము గత శనివారము జెన్న పురి కార్పొరేషను ఎన్నికలందు ముత్యాలపేటయందలి జస్టిసుపక్ష అభ్యర్థియు, కార్పొరేషను అధ్యక్షులును, చన్న పురి శాసనసభ్యులును అను రా॥ బి॥ ఓ. త. శోకాచలంకెట్టిగారి సనాయాసముగ వోడించి విజయలక్ష్మీకర గ్రహామొనర్చిన కాంగ్రెసుపక్షవలంబకు లగు శ్రీ బుర్రా సత్యనారాయణగారికి ముత్యాలపేట పౌరులు గావించిన సత్కారము సుప్రసిద్ధము, స్వర్ణ నాతీతము, చిరస్మరణీయమునై యలరారుచున్నది. జాతి, కుల, మతభేదములను పాటింపక, బ్రాహ్మణాబ్రాహ్మణులు, హిందూమహమ్మదీయులు, నాటు కోటికెట్లు, భేరికెట్లు, అయ్యర్లు, అయ్యంగార్లు, స్త్రీలు, పృథ్వులు, బాలుర యాదిగాగల యశేషజనులు ఉత్సవమునందు పాల్గొని యతిధిసన్మాన మొనరించుటజూడ కాంగ్రెసుపక్షము, మహాత్మునిపట్లను, పౌరులకు గల మహాత్ముని భక్తివిశ్వాసములు తెల్లముగాగలవు. శ్రీయుతులు యస్. శ్రీనివాసయ్యంగార్లు, వి. చక్రయ్యకేశ్వరి, పాశీ మహమ్మదు, గొనుంట్ల సుబ్రహ్మణ్యంకెట్టి, అబ్దుల్ హమీదుఖాను, పి. భీక్షవల్లునాయుడు పలువురు కాంగ్రెసు ప్రముఖులు ఉత్సవమునందు కేర్పొనదగు వారలయందు గలరు.

మంగళతూర్పు నిస్వనంబులు శుభావహములుగ, దెలగజాతీయ సంగీతముల జేర్చి కృత్యాహముల బురిగొల్పి, జయవిజయా ధ్వనులు నైజనమృతోత్సాహములం దునిజొనప, సాయంత్రము 7 గంటలకు సరిగ ఉత్సవము లింగిచెట్టిపీఠియందు ప్రారంభమయెను. ఉత్సవము ప్రారంభ మనపుడే 1000 జనులు అతిధిని పరివేష్టించి యుండిరి. జాతీయ పతాకములతో రమ్యముగ నలంకృతమైన మోటారు బండియందు ఆపాదమ ప్రకము ఖడ్గరు నస్త్రధారియై సత్యనారాయణగారు ఆసీనులై యుండిరి. వారి వస్త్రధారణము మనోవినిర్మలమను సూచించుచుండెను. వదన మండలము నప్రతేను గన్పరచుచుండెను. ఉత్సవము శాంతముగ ముత్యాలపేటయందలి ముఖ్యమగు పీఠులన్నిటను గొంబొబడెను. ప్రతియింటను అతిధిని పుష్పమాలలంపుటల గావించి, హాథిథూలాసంగి, ఫలప్రసాదములను విరివిగ పంచియిచ్చిరి. చందనము, పన్నీరు అదిగాగల సుగంధద్రవ్యములతో అతిధిని సపరివార సమేతముగ తానమాడించిరి. కొందరు మహమ్మదీయులు గుప్పెళ్లతో జబ్బును వెదజల్లిరి. ఇక కదళిఫలములకు, కండ చక్కెరలకు వితియేలేదు. ముత్యాలపేటయందలి ఒకానొక సుప్రసిద్ధుడగు పౌరుడు వాద్యములతో ఎదురుగజని అతిధిని ఎదురుకోలు గావించి తమ గృహమున కావ్యగీతి పుష్పహారములచే నలంకరించి వీరపూజ గావించిరి. దేవాలయము లందు విప్రనకులు స్వస్తివాచకములు జెప్పి, ఆశీర్వాదముల గావించిరి. చున్నడిప్రాంతములందు మహమ్మదీయులు వీరపూజ యందు తక్కుంగలవారి కేమాత్రము దీనిభావ ఘనమగు స్వాగత మొసంగిరి.

రా॥ బి. ఏ. నజీశన్ గారి భవమునద్ది ఉత్సవమురాగనే నజీశన్ గారు కలుపలవచ్చి సత్యనారాయణగారిని అభినందించిరి. రాత్రి 10 గంటలకు జయప్రథముగ ఉత్సవము ముగింపబడెను.

అంతర్జాతీయ చెటసాల సమావేశము

యువకులను చెడుమార్గములకు గొంపోవు సినీమా ప్రదర్శనముల నాపు జేయవలెననుట

లండన్, ఆగస్టు 8:—ప్రతిదేశములోను యువకులు పాడుగాకుండుటకై సినీమా ప్రదర్శనములను అధికారులు ముందుగ పరిశీలించి ప్రదర్శనమునకు అనుమతి నీయవలెనని తీర్మానించిరి. ఒక్క అట్లీల ప్రదర్శనములనే ఆపుజేయుటతో నూర కొనక యువకులబుద్ధిని పెడతల తెట్టు ప్రదర్శనములను ఆటంక బరచవలెననిరి. యువకులకు హితము నిచ్చు ప్రత్యేక ప్రదర్శనముల సేర్పాటుజేయవలెను. ప్రజలకును యువకులకును లాభిండు ప్రదర్శనములను తయారుజేయుటకు ప్రభుత్వమువారు తోడ్పడవలెను. అంతర్జాతీయ ఒడంబడికను జేసికొని సిల్క్ ప్రదర్శనములను చక్క తెట్టవలెను.

సాంఘిక రక్షణమునకు కాలనిర్ణయములేని శిక్ష చాల లాభకరముని ఇంకొక తీర్మానమును గావించిరి. అందుచే అట్టి శిక్షలు విధించబడవలెనని ప్రతిదేశమువారును ఎడట ఏకాగ్రములకు అంత శిక్షను విధించవలెనో. అట్టిశిక్ష గరిష్ఠ కాలనిర్ణయమును జేయవలెననిరి.

చౌకగ తయారగు సరుకులను ఇంగ్లండుకు దిగుమతి

జేయరా దనుట

లిబరల్స్ ఆక్షేపించుట

లండన్, ఆగస్టు 8:—వైవిధ్యమునుగూర్చి లిబరల్స్ పత్రికలు ఆక్షేపించుచున్నవి. వేర్వేరుదేశములందు వేర్వేరు పరిస్థితులందు తయారగు వస్తువులన్నిటికిని ఒకేనూత్రమును వర్తింపజేయుట అసాధ్యమనుచున్నయిది. బహిష్కరించెదమను యుద్యమము అసందర్భమని డెయిలీన్యూస్ పత్రిక వాకొనుచున్నది.

మహిళాసరిహద్దు తీర్మానములు

సిఫార్సుల ద్వంద్వార్థము

లండన్, ఆగస్టు 9:—తమ అధికారమును మించి మహిళా కమిషనువారు ప్రవర్తించిరిని కొంచెము మంత్రివర్గము తంకించుచున్నదని సర్కార్ ట్రెయిని పత్రిక చెబుచున్నది. సలహా జెప్పటకే అధికారమియ్యబడెను గాని స్వతంత్రముగ తీర్మానించు నధికారము లేదనుకొనుచున్నారు. జాతీయమితి సభవారుగూడ ఈసిఫార్సులను ఆమోదించెదరాయని సందియ ముచున్నది. చాలవరకు ఈసిఫార్సులు తీర్మానములు ద్వంద్వార్థముగ నున్నవి. ఒకపుడు మరింత విరుద్ధముగ గన్పించును. కొందరి కమిషనువారు యశ్చిప్రాయములు సమంజసముగ లేవు. వారి పద్ధతులు ప్రతిపాల ప్రతిభూభావములతో నున్నవనుచున్నారు. తగాదాలనున్న సరిహద్దు ఇంకను తురుమ్మ ప్రభుత్వమువారి అధికారములో నున్నదనుట ఆక్షేపణీయ మనుచున్నారు. దీనిని తురుమ్మలు జాతీయమితివారికి వశపరిచిరనుచున్నారు.

ఇట్లున్నను మంత్రివర్గమువారి రెంత అయిష్టముతో నున్నను జాతీయమితివారి తోడ్పాటుతో ఇంకాను మాండేటును 25 సంవత్సరములవరకు గూడ ఒప్పుకొనవచ్చు ననుచున్నారు.

ఆసియావాసుల చట్టము

(వర్ణ భేదచట్టము)

పీటరుహారిటి బర్న్, ఆగస్టు 7:—పైచట్టమును ఆక్షేపించుటకు దక్షిణ ఆఫ్రికాకాంగ్రెసువారు సభ గావించెదరు. నేటాలు ఇండియను కాంగ్రెసువారు తయారుజేయున్నారు.

సిరియా తిరుగుబాటు

కారణములు

సరెయిలు సేనాని ఉత్తరవాది

ప్యారిస్, ఆగస్టు 8:—విదేశీయులు ప్రచారము జేయుటచే జెబుల్ ద్రూసు చిక్కులకు కారణము లాయెనని లీజర్నలులు చెబుచున్నది. ట్రాన్సుజార్డానియామంత్రి ఎక్కువపని జేసెనట. పెయినులరాజుకునేర్చిన గుణపాఠమునే అబ్దుల్లాగారికి జెప్పవలసివచ్చునని పత్రిక నుడువుచున్నది. ఈ పరిస్థితులన్నిటికి సరెయిలు సేనాని ఉత్తరవాదియని ఈకోడిపూరిస్త్రీక చెబుచున్నది.

గవర్నరు పద్ధతులు

ప్యారిస్, ఆగస్టు 8:—ద్రూస్ సేనలసంఖ్య 60000. ఆరడబ్బులు వీరికి సహాయము చేయుచున్నారు. మరాతోకు సహాయమునిమిత్తము ఫ్రెంచిసేనల సంపుటచే ఇదట వారికి నైస్యములు తక్కువగ నున్నవి.

జెబుల్ ద్రూస్ గారి పద్ధతులు జనకంటకములు. పరిపాలనము నిరంకుశముగ జేయుచున్నాడు. ఇయ్యది ప్రజలకు కష్టముగ నున్నది. సరెయిలు సేనానివైఖరి దీనికంతకును కారణము. ద్రూస్ ప్రభునికి సరెయిలు సేనాని దర్శనమే ఈయ లేదట. కస్త్రును కార్మిల్లెలుగారిని దీసివేయవలెనని ద్రూస్ను ప్రభువడుగ ఆలకించసే లేదు. రెండుకోజు లై సవీదప భార్యలను పిల్లలను మందలను జేత్రెలుద్రూస్ను పలస్తైనను బంపివేసెనట.

అప్పటికిని సరెయిలుగారు శ్రద్ధదీసికొనలేదట. జూలై 19 తేదీన శెలవు అనంతరము కార్మిల్లెలుగారు తిరిగివచ్చిరి. 21 తేదీన ఫ్రెంచిసేనానమును ముట్టడించుటయే తిరుగుబాటుకు చిహ్నము.

పరాసులు వెనుకకు బోవుట

ద్రూసు ముట్టడిచే ఫ్రెంచి నైస్యము 7 తేదీన వెనుకకు బోవలసివచ్చెను.

ద్రూసు పోరాటమునుగూర్చి కొన్ని వార్తాపత్రికలు అతిశయోక్తిగ చెబుచున్నారనుచున్నయి. స్వూడాజిల్లాలో ఫ్రెంచి పరాజయము నిజమేయని ఒప్పుకొనుచున్నారు. కాని అంత గొప్పపట్టము గలుగలేదనిరి. దక్షిణహారను ఖాళీజేయుట గొప్పతప్పు. టాంక్సుబండ్లను బట్టుకొనుట నిజముగాదనుచున్నారు. అసలు సిరియాలో నున్న ఫ్రెంచి నైస్యములకు టాంక్సుబండ్లే సప్లయలేదట. ఫ్రెంచిపై యుద్ధముజేయుటకు ద్రూసుకు అంతకుందు గుండుసాముగి యుద్ధపరికరము లేదట.

భయపడ నవసరములేదు

ద్రూసును అంతముఖ్యమైనది గాదు. అనుకొన్నంతగ గొప్పవారుగారు. అందుచే భయపడ నవసరములేదని హర్రా మతగురువు అనుచున్నాడు.

ప్యారిస్, ఆగస్టు 10:—రెండు ఫ్రెంచివటాలములనే సిరియాలో ముట్టడించిన రెయిలు సేనాని పెయిన్లీవుగారికి కబురంపిరి. స్వూడా ఇంకను శత్రుని చేజిక్కిలేదు. పరాసు లింకను దాని నాక్రమించుకొని యున్నారు. ఈ తిరుగుబాటు ఇస్లామికు పోరాట మనిపించుకొన చనిరి.

స్వీడన్ బొగ్గుసప్లయ

క్రాత్త ఆధారములు కనిపించుట

స్టాకహోం, ఆగస్టు 8:—ఇంగ్లండులో బొగ్గుసప్లయగట్టెదమని బెడదించుకాలమున యార్కషైరు బొగ్గును డెప్పించుట స్వీడిషువర్తకులు మానిరి. కొన్నిపనుల కీ బొగ్గుతయ్య స్వీడను వారిచేతనే కొనబడుచుండెడిది. పోలండు, అప్పురు సైలీషియాలో క్రాత్తసాధనమును గనితెట్టిరి. అశుభముండి పోయిన నెలలో చౌకగ 100000 టన్నుల బొగ్గు సప్లయ అయినది. ఈబొగ్గు యార్కషైరు బొగ్గువలెనే మంచిదిగ నున్న దనుచున్నారు.

మరాతో సమరము

బాంబుల ప్రయోగము లాభకరము

ప్యారిస్, ఆగస్టు 8:—విమానములనుండి బాంబులను వేయుటచే శత్రువునకు చాలవత్తము గల్గెను. పరాసులు ఆ మర్గో నాక్రమించుకొనిరి.

ఒలింపియాలో ప్రేమ్యాసనులసభ జరిగెను. సంఘమునకు చందాలు 826000 పానులు లభించెనట.

రిపుసంకులము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, ఆగస్టు 11:—ప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—

రిపుల స్వాతంత్ర్యమును పరాసులు గుర్తించిననే అబ్దుల్ కరీంగారు సంధిరాయబారములకు ప్రయత్నించు నని రిపుల రాయబారి తనతో జెప్పినని డిలివరాసేనాని చెలియజేసె నని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. సరెయిలు సేనాని నివేదికములో ఫ్రెంచిసేనలములను సరిగా చెబువలేదు. కడు పట్టుదలతో పోరి మచాడుసేనాని ఎజ్రాకు మరలిరి. కాని కొన్ని సేనలను నష్టపొయెను. శత్రువులు జేత్రెలు సరిహద్దును దాటలేదు.

స్వూడా

లో కొందరు తుతగాత్రులైరి. ట్రాన్సుజార్డానియాలో మకా మేర్పరుచుకొనుటకు ద్రూస్ సేనలను ప్రయత్నించుటబ్రతికిన సైన్యములు సహకారము సల్పి పారద్రోలెను. దేశమంతటను అల్లరులను గలుగజేయుటకు శ్రీ పురుషులు, పెయినులరాజు అనుచరులను ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇంతవరకు రెండు తంతి వార్తలనే సంగ్రహముగ సరెయిలు సేనాని ఇచ్చెను. ఈతంతి వార్తలను సమస్తారముగ చెప్పుటకు ఆశ్చర్యమని బంపుచున్నాడు. ప్రజలు సంగతులను చెబువలెనని ఆతురతను జూపుటచే తంతులద్వారా కబుర్లను చెలియ జేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు సరెయిలు సేనానికి ఉత్తరువు బంపిరి.

పెటెయిను సేనాని నివేదికము

ప్యారిస్, ఆగస్టు 10:—పరిస్థితు లిపుడు అనుమలముగ తిరుగుచున్నవి. రిపులు బలవంతులు, నిపులులు, ధైర్యశాలులు, సాధనసంపదగలవారు దుబారాలేనివారని పెటెయినుగారు రనుచున్నారు. పరాసు సైన్యములు అచంచలమగుపట్టుదలతో పోరి పెజాతాజానుండి ఆర్మేరాకుబోవువార్తమును నిలబెట్టెనవి. మరాతోలో అంతర్భాగమున చాలవరకు పరాసులకు విశ్వాసముగ నున్నారు. ఫ్రెంచిఅధికారమును మరల నెలకొల్పుటకు సమష్టి సమరము జరుగనున్నది. మన అధినివేత పోరాటములో ఎన్నడును ఎటుగని శత్రువులు ఆరి లేరీవవారు మనపై ఆకస్మికముగ బడిరి. సమగ్రముగ ఆయుధసాధనములతో గూడుకొన్న శత్రువులు ముట్టడించిరి. సరిహద్దులలో చెల్లాచెదురుగనున్న శత్రువులు గాక 40000 యోధులు ప్రత్యేకముగనున్నారు. వీరికి కొంత ప్రదేశములందు పోరాడుటలో మంచినూళ్ళు తెలియును. ఆ మిట్టపల్లములు బాగుగ తెలియును. ఇదివరకు గైకొన్నవిజయములు వీరి నుత్సాహపూరితులగు జేసినవి. వీలైనంతవరకు అనవసరఖర్చును మానెదరు. మరఫీరంగులు, శత్రుస్థులు, ముందు గుండుసాముగి పరిమితిలేకుండు గలవు. వారికి అట్టి సందర్భము లందు మొదట ఫ్రెంచివారికి కష్టముగ నేయున్నది. కాని అన్ని కష్టముల కొర్యకొని శత్రువులను అవహించగల్గిరి. పరాసులు సహాయ సైన్యమువచ్చుటచే మొదటిసైన్యమునకు విశ్రాంతి గల్గెను. ఈలోపుగ పోరాటమునకు తయారగుచున్నారు. తరువాత ఇట్టిప్రమాదము ముందు రాకుండజేసికొనెదరు.

ఫ్రెంచివారెట్లు మోసపోయిరి?

లండన్, ఆగస్టు 6:—పైమ్ముపత్రికా విలేఖరి ప్యారిస్ నుండి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—మూడునెలలనుండి పరాసులు మరాతోను గోల్పోచున్నారు. మూడునెలలబట్టి యువద్రవముగనున్నది. ఫ్రెంచివారి కిది తెలియదు. తెలిసికొనలేదు. ప్రభుత్వమువారు ఫ్రెంచిప్రజలయందు విశ్వాసముంచలేదు. అందుచేతనే చేసినచర్య చాలలేదు. ఏప్రిలుమాసాంతమునుండి శ్రుతిగోజును వీడో ఒకస్థానము పోవుటయో, వెనుకకు మరలుటయో ఎవరోకొందరు తేగలనుండి పోవుటయో, జరుగుచునే యుండెను. ఇక వీలులేక మరీ కంఠములమీదికి వచ్చినపుడు దామటకు వీలులేక ప్రజలకు సహాయముగావలసి యున్నదని చెప్పక లేప్పినదిగాదు. అబ్దుల్ కరీంగారిలో సంధిజేసికొన్న మరాతోలో ఫ్రెంచి అధికారము అదృశ్యమగును. అబ్దుల్ కరీం గారితో న్యవహరించనలెనన్న రాయబారములన్నిటిని ఆపుటయే ఉత్తమమార్గము.

నేతపరిశ్రమ తగాద

ఇంకను పరిష్కారము గాలేదు

లండన్, ఆగస్టు 9:—ఉన్ని నూలు సరకుల వర్తకులు సమావేశమైరి. కార్మిక మంత్రివర్గమువారు నియమించునన్న విచారణసంఘమువారి తీర్మానమును ఒప్పుకొన దలంచిరి. తక్షణము మరల పనిలో ప్రవేశించు విషయమై ఒడంబడిక షరతులు కుదురలేదు. శత్రు పర్పించెదరు.

చీనా ఆందోళనము

బహిష్కరణోద్యమము

రాయబారుల నొకరులు సమ్మెగట్టుట

పికింగు, ఆగస్టు 8:—బ్రిటిషు రాయబారి కార్యాలయమున కొందరు కార్యదర్శులు, వంటవాండ్లు మరలతర నొకరులు సమ్మెగట్టిరి. విద్యార్థులు, నౌకర్లు లోనికి రాకుండ గుమ్ముదుగ్గర కాపలి గాయమున్నారు. రాయబారి కార్యాలయముదగ్గర కాపురమున్న చీనా యంత్రులు ఆస్థలమును బాసిపోవునట్లుల బెదిరించుచున్నారు. సమ్మెదారులకు విద్యార్థులు ఒక నెలకేరము నిచ్చిరి.

చీనా విదేశాంగ ప్రభుత్వమువారి సమ్మె నంతరింప జేయుటకు ఏమియు జేయలేదు గాని రాయబారులు త్వరలో పరిష్కారమున నను ఆశతో నున్నారు.

రాజకీయములు

పికింగు, ఆగస్టు 9:—ఈ సమ్మె అంతయు రాజకీయ సంబంధమైన దనుచున్నారు. బ్రిటిషు రాయబారి పనివాండ్లు 200 (చీనావారు) విద్యుచ్ఛక్తి పనివాండ్లు సమ్మెగట్టిరి. కొరికేమియు కష్టములున్నట్లు తెలియదు.

సమ్మెదారుల యుద్దేశ్యము

చీనాలో తాము ఆచరించిన విధానము తప్పుని తెలుపుటకు సమ్మె గట్టిన సమ్మె సంఘమువారు డెలుపుచున్నారు. దేశభక్తిని ప్రజలలో గలుగజేయుట ఇంకొక కారణము. పికింగు విశ్వవిద్యాలయముకడ ఒక కార్యాలయము సేర్పాటుజేసిరి. విదేశీయులదగ్గర పనిజేయువారు సమ్మెగట్టుదలచినచో తమపేర్లను ఆకార్యాలయమువారి కీయనలననుచున్నారు. ఒక నెలవేతనమును దీసికొనవచ్చును. కాని ఇంతవరకెవరను ప్రత్యుత్తరము నీయలేదు.

సికారురైతులు

కొరడాలతో కొట్టుట అనత్య మనఃట

లండన్, ఆగస్టు 7:—జయపూరు రాజ్యములో అంతర రాజ్యముగ నున్న సికారుసంస్థానము ఆదాయము రిక్త లక్షలు. ఇందులో ల్యాండురెవెన్యూ 4 లక్షలరూప్యములు. ప్రభుత్వము నిమిత్తము, విద్యుక్తికందన 24000, 15000 ప్రతిసాలవ ఖర్చు చెట్టుచున్నారని వింటర్ప్రభువు బదులిచ్చెను. ఇంత తక్కువగా ఖర్చుచెట్టుచున్నారని తోచుటలేదాయని యడుగ, దీనికి ఇండియన్ ప్రభుత్వమువారు తర్రవాదులు గాకపోవుటచే తాను బదులియ వీలులేదని వింటర్ప్రభువు నుడిచెను.

ఎక్కువజేసిన భూమిపన్ను నీయలేదని అచటి రైతులను కొరడాలతో గొట్టించిరాయనియడగ రైతులను అరస్తుజేయుటకుగాని శిక్షించుటకుగాని అసకాశమే లేదనియు అసెస్మెంటులో మార్పెట్టియులేదు అనియు ఇప్పుడున్న అసెస్మెంటు పద్ధతినే రైతులు గోరుచున్నారనియు వింటర్ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను. జయపూరుకు బోయి తమకష్టములను నివేదించుకొనుటకు బోయిన 18 రైతులను వారంటు లేనిదే అరస్తుజేసి అందులో ఇద్దరునాయకులను కొరడాలతో గొట్టించిరిని కాపన్నుసభలో లారెన్సుగారు చెప్పు ఇతరులచే ప్రేరేపితులై అధికారులను ధిక్కరించుటకు ప్రయత్నించువారిని సికారుగ్రామమునకు బంపిరినియు కాని వారు మంచిప్రవర్తనముతో నుండెదమని యభయమిచ్చుటచే ఎవరిఇండ్లకు వారినిబోనిచ్చిరినియు ఎవరిని కొరడాలతో గొట్టలేదనియు, సికారు రాజ్యము బ్రిటిషు రాష్ట్రము కాదనియు వింటర్ప్రభు ప్రభువు తెలియజేసెను.

వాషింగ్టన్ బడంబడికలు

ప్రాచ్యదేశములకు మన్రో సిద్ధాంతమువంటి వని చీనా రాయబారి డాక్టరు సై జాగారు డెలివీరి. బడంబడికలను ఇంత ఆలస్యముగ అంగీకరించుట విచారకరమనిరి. ఈలోపుగ క్రొత్త సమస్యలు బయలుదేరెనన్నమాట నిజమే యనిరి. ఇవి వాషింగ్టన్ సుసభలో తలంపునకు రాలేదనిరి. ప్రాచ్యదేశమున పశుబలముతో దుర్బలులను బాధించి పాలించుటమాని సహకారముతోడను, సుస్పృహనుతోడను, సమంజసముగను ప్రారంభించుట శ్రేయస్కరమనిరి.

స్పిన్స్ వ్యవహారము

ను పరిష్కారముజేసి ఎవరిబాకీలను వారికి తీర్చివేయుచున్న బ్యాంకువారు స్పిన్స్ కుటుంబముతో భిన్నాభిప్రాయములు రాలేదనియు ఇంతకంటె ఎక్కువ బాధ్యతను బ్యాంకులు భరించజాల వనుచున్నవనియు ఒకవార్తాపత్రిక డెలుపుచున్నది.

డెప్రెషూను జి. పి. నోట్లు

దొంగతనము

అపీలువిచారణ జరుగుచున్నది

అలహాబాదు, ఆగస్టు 10:—కీర్తి కేసులగు సి. ఎ. నెవ్విగారి ఆస్తిసంబంధించిన కేసునందు డెప్రెషూను అపీలులు నెవ్వు జడ్జిగారిచే శిక్షింపబడిన ఆర్థుడు ముద్దాయిలు దాఖలుచేసిన నాల్గు అపీలులు నెలపుందు జడ్జిగారున్న న్యాయమూరి కన్నీ గులాబ్ గారు హోర్టునందు నేడు విచారణ గావించిరి. సి. జె. వెల్లిగారు ఫింఘసు దీసికొనిన సర్వే ఉవ్వోసి. వీరికి నెలకు రూ 200 లు పంచన నీయబడుచుండెను. నె వెల్లిగారు లోభి. చంచలబుద్ధిగలవాడు. చనిపోవునప్పటి కీయనకు 92 యేండ్ల వయస్సుగలదు. సుమారు రి లేక 4 లక్షల రూపాయలు విలువగల గవర్న మెంటు ప్రాంసరినోట్లు యాయన చేరగలవు. 1923 మే 8 వ తేదీయందీయన డెప్రెషూనులో జరిపా యెను. చనిపోవునప్పడు అవివాహితయగు కుమార్తె ఆడులేడు నెవ్వి మస్సుమ్యుతండ్రి దగ్గరగలదు. ఈవిడకుగూడ మతి చెందలత్వమును వెల్లికేష్టులుగల స్వభావురాలు. కేసునందలి ముద్దాయిలు 55 సంవత్సరముల వయసుగల ఆడిలేడు నెవ్వి మస్సుమ్యు, రా నా బమ్ బహదూరు, వారి అయిదుగురు, వీరు పోర్టరీచేసి ఆస్తిని దొంగలించినందులకు ముద్దాయిలు శిక్షింపబడిరి. ముద్దాయిల నల్లరకు 15, 9, 6 సంవత్సరములు. అడిలేడు నెవ్వి కన్యకను మూడుసంవత్సరములు కఠినపరకము జరిమానాలు విధింపబడెను. తక్కిన ముద్దాయిలు చాలవరకు వీరల నొకరులును బంధువులుగ నున్నారు.

కేసు సందర్భములు

92 సంవత్సరముల వయస్సుగల తండ్రి చనిపోవునప్పడు పిచ్చిపిల్లయని (పురవ్వు) అని పిలవబడు అడిలేడు నెవ్వి ఇంటియందు తండ్రితో నివసించుచుండెను. ఈమెకు మతిస్థిరము తక్కువ. తండ్రి చనిపోయెనని డెలివీతరువాత వివాహితయగు కూతురును, కుమారుడును డెప్రెషూనువచ్చిరి. తండ్రి వ్యవహారములను బరిష్కారము చేయవలయునని ప్రారంభింప కొన్ని జి. పి. నోట్లు మాయమయ్యెనని తోచెను. పోలీసువారు విచారణజేయగా నోట్లు కొన్ని యింటిలోనుండి తీసికొని పోబడెనని చెలిసెను. కొన్ని నోట్లు నెవ్వి కన్యకపై యెండార్చు చేయబడెను. దళారుల ద్వారా గొన్ని నోట్లు కలకత్తాయందు అమ్మబడెను. కొన్నినోట్లును ప్రతిఫలము రాబట్టుకొనబడెను. కనపడని నోట్లు కొన్ని ముద్దాయిల యిండ్లయందు గొరికెను. నెవ్వికన్యాయు ముద్దాయిలను సేరమునందు బాల్కానునట్లు చార్జి చేయబడిరి! కేసు విచారణ గావించబడి పైన చెప్పిన విషయన శిక్షింపబడిరి. అపీలు విచారణ ప్రారంభ మగుటకు పూర్వము నెవ్వి కన్య తర్రున హెచ్. సి. దేశాంగ ఎస్. డి. ఎల్. అగ్రాల్ గారు నెవ్వి కన్యకు మతి స్థిరము లేదనియు, ఆమెను కోర్టువారు రప్పించి బరీక్షింపవలసినదనియు చెప్పిరి. అపీలు విచారణ గావించుటకు క్యాయవాదుల కభ్యంతరము లేదనియు కాని ఆమెను విచారించుటకు తగదనియు న్యాయవాదులు చెప్పిరి. చనిపోవుటకు పూర్వము యావత్తు ఆస్తిని తండ్రి కూతురున కిచ్చివేసెననియు గావించబడిన వ్యాపారము యదార్థమైనదనియు ప్రతివాదుల వాదము. పదిహేను సంవత్సరములు వరకమును ఏడువేల రూపాయల జరిమానాయు విధింపబడిన రవబమ్ బహదూరుగారి తర్రు న్యాయవాదిదగ్గర ప్రసాదుగారు కేసుసందర్భములను వివరముగ నెరిగించెను. నాటికి కోర్టు యింతటితో చాలింపబడెను. (అ. ప్రె.)

బెజవాడలో నుండు

నూజివీడు డి. ము. కోర్టు

అసలుదావా నెం 647/24 రు

వాది—పల్లెల్లమాడి పెద్దయ్య
దొడిరి

ప్రతివాదులు—శ్రీరాజా కోభనాద్రి అప్పారావుబహద్దర్
జమిందారుగారువగయిరాలు.

పై నెంబరు దావాలో 2 ప్రతివాది నూజివీడు కాపురస్తుడు జవ్వాజి వెంకయ్యకోర్టువారు జారీచేస్తూవచ్చిన దావా నోటీసులు పుచ్చుకోకుండా తప్పించుకుంటూ 3, 4 ప్రతివాదులలోలాటాచీ అయిదాగివున్నాడు. గనుక అతడు హాజరుటకు నోటీసునిమిత్తం ది 27-8-25 కి వాయిదా వేసినారు. ఆరోజున 2 ప్రతివాది హాజరుకానియడల అతని పరోక్షమందు దావా విచారించబడునని ప్రకటించుటకు కోర్టువారు ఉత్తర్వు చేసినారు.

బెజవాడ } దిగవల్లి వెంకటేశ్వరరావు,
6-8-1925 } వాదిస్థిడరు.

వాతావరణస్థితి

1925 నవంబర్ ఆగస్టు నెల 11-వ తేది మంగళవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ము	అత్యధికవర్షము	అత్యల్పవర్షము	వర్షము	తేదినుండి వర్షము	కురియు
	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో
గోపాలపురం	90.8	80.5	...	14.41	44.96	
విశాఖపట్టణము	85.8	81.2	...	10.72	87.09	
కాకినాడ	84.3	78.8	0.58	22.23	89.09	
మచిలీపట్టణము	89.2	75.6	0.18	13.79	41.59	
కర్నూలు	88.5	74.4	0.12	7.85	26.01	
బళ్లారి	91.5	75.0	0.03	1.09	20.51	
కడప	91.0	77.4	0.03	12.64	81.28	
నెల్లూరు	96.3	76.9	0.28	5.94	37.98	
మద్రాసు	93.8	76.3	0.22	8.26	50.74	
కడపూరు	92.9	75.7	...	10.32	52.94	
నీలము	91.3	72.8	...	6.78	89.30	
కోయంబూరు	88.1	69.8	0.02	3.28	22.29	
తిరుమనాపల్లి	97.4	77.9	...	7.50	83.18	
నాగపట్టణము	94.8	78.6	...	3.73	54.98	
మధుర	97.2	77.0	...	8.39	83.58	
పాంబక్	88.5	79.2	0.11	0.26	37.00	
తిరునల్వేలి	1.64	28.34	
తిరువేంగుడు	80.0	73.1	0.35	18.15	64.51	
కొచ్చిక్	81.4	74.0	0.96	51.15	114.51	
కాలికట్టు	78.8	72.6	2.00	85.70	117.16	
మంగళూరు	77.4	72.7	4.97	105.72	125.68	
దెంగుళూరు	82.4	86.9	0.05	7.56	35.37	
మెర్కార	67.1	61.5	1.56	78.36	125.46	
కొడెకనాల్	60.8	52.2	0.31	11.86	62.18	

సర్కారులు: కాకినాడలో ఉరుములు మెరుములతో 0-58 "వర్షించెను. మచిలీపట్టణములో 0-18" దట్టముగ కురిసెను. మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. గోపాలపురంలో పగటివేడిమి 8 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. తక్కినచోట్ల 2 1/2, 4 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి విశాఖపట్టణములో 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కాకినాడలో 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కన్:—కర్నూలులో 0-12" వర్షించెను. తక్కినచోట్ల చినుకులుపడెను. బళ్లారిలో మేఘములు పలదగనన్నవి. తక్కినచోట్ల దట్టముగనన్నవి. కడపలో పగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—నెల్లూరులో 0-28" మద్రాసులో 0-22" వర్షించెను. నెల్లూరులో ఆకాశము దట్టముగ మేఘములతో గూడుకొన్నది. తక్కినచోట్ల మేఘములు తేలికగనన్నవి. నెల్లూరులో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. 24 గంటలలో పెద్దమార్పు గన్పించదు.

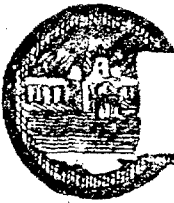
ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు,
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

భారతదేశపు ధనము

ఆంగ్ల దేశమున కంపెనీబడిన మొత్తము

కలకత్తా, ఆగస్టు 10:—1925 వ జూలై మాసము దాం గ్లదేశపు ఖజానా క్రింది మొత్తములు కట్టబడినవి. కాసులయ న్యకమువలన వచ్చిన మొత్తము రు 14,75,000లును, డేప్రిలు 1వ తేదీనుండి జూలై 31 వ తేదీవఱకు హెంపవమంత్రి సంస్థకు చెల్లించినవి రు 99,25,000లును కట్టబడినవి.

వ్యాపారపుశాఖవారి నివేదిక ననుసరించియు, కష్టము శాఖవారి లెక్కలనుబట్టియు (ఉత్పాదక) 1925 వ జూలై మాసముందు విదేశవ్యాపారమువలన ప్రభుత్వమునకు 878 లక్షలరూపాయలు కట్టుబడిచేరెను. 1924 వ జూలై నెలలో గూడ సంతి యే యాదాయమువచ్చెను. కాని 1925 వ జూలై నెలకంటె 60 లక్షలరూపాయలు లెక్కువవచ్చెను. 1925 వ డేప్రియలు మొదల జూలై ఆఖరువఱకు నాలుగు మాసములలోను 1424 లక్షల రూపాయలు వచ్చినవి. 1924వ అదేమాసములలో 1422 లక్షల రూపాయలు వచ్చినవి. (అ. ప్రె.)

మదరాసు వార్తలు

ఎగ్జిక్యూటివ్ ఎన్నికల సభ:— కేఫుసాయంత్రము 6 గంటలకు ఎగ్జిక్యూటివ్ కౌన్సిల్ సభను ఎన్నికలలో డా. లక్ష్మీపతిగారి అధ్యక్షతన జరిపారు. గౌ. సహాయక కమిషనరు జరుగును.

ప్రభుత్వమువారు ఆంగీకరించిన విశ్వవిద్యాలయములు:— ఆలహాబాదు, బొంబాయి, డిల్లీ, లక్నో, మదరాసు, నాగపూరు, పాట్నా, పంజాబు, రంగూను, అలీగఱు మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయము, బసారసు హిందూవిశ్వవిద్యాలయము మొదలగు విశ్వవిద్యాలయములు.

మరణముల నివేదిక:— ఆగస్టు 8 వ తేదీలో అంతమయ్యే వారమునందు సాలునకు వెయ్యింటికి 39.2 వా. మరణించిరి. అంతకుముందు వారము 38.2 యుండెను. 28 గురికి స్త్రీలకుమునుచ్చి 8 గురు చనిపోయిరి. ఇకాళ్లు ఎంబావలన 81 రు చనిపోయిరి. ఇతర జ్వరములవలన 31 రు చనిపోయిరి. నిరుడు యీ వారములో 45.6 వా. యుండెను.

అన్నదాన కైంకర్య ప్రకటన:— 1925 సం. ఆగస్టు మాసము 2 వ తేదీ బుధవారం తిరుత్తనీ శ్రీమద్రాష్ట్రాస్వామిలవారికి ఆడి కృత్తికగాను 8 రోజులు తెప్పోత్సవము జరుపబడును గాన శ్రీమంతులనవారు వారివారి శక్త్యానుసారము ను ద్రవ్యసహాయము జేయ బ్రాధించుచున్నాము. యస్. ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు. పి. ఎస్. రాధాకృష్ణయ్యరు.

ముత్యాల సలామము:— తూతుకుడి, తిరుచందూరుసముద్రతీరములందు 1922 సం. ముత్యపుచిప్పలు (ముత్యముల నిచ్చు చేపలు) యొక్క వగా పెరుగుచున్నవని తెలియజేసెను. వాటిని గూర్చి ప్రభుత్వము ఫిషరీసు కాఖాధికారి గావింపిన పరిశోధన జేసి జూడగా నవి పూర్తిగా పెరిగి పరిపక్వము చెందియున్నట్లు తెలిసెను. లోలాయరముతీరముననే 12 కోట్ల ముత్యపుచిప్పలు గలవట. 1925 సం. ముత్యాల సలామమును స్థాపించి ఉపయోగించుకొను యత్నములు జరుగును. (ప్రభుత్వ ప్రకటన)

సముద్రమున స్నానమాచరింపబోయి మరణించుట
“ఈనెల 4 వ తేదీ సాయంత్రము గ్రహణసమయమున స్నానమాచరింప దలంచి, లోలేటి కృష్ణారావుగారు (ట్రయినింగుస్కూలు విద్యార్థి) సముద్రమునందుండి, మరల కండ్లకగడకుండనే పరకలోకప్రాప్తి జేందీ”రని తెలియజేయుట కెంతయు విచారించుచున్నాడను.

దత్తమండల విద్యార్థి సంఘము:— దత్తమండల విద్యార్థి సంఘమువారు గురువారమునాడు (18-7-1925) 4.30 గంటలకు 290 తంబుకెట్టి విధియందు వోప్టలు స్థాపించుటకును, దత్తమండలమున పట్టపరీక్షలో కృతార్థులైనవారికి తగుసన్మానము గావించు విషయము చర్చించుటకును సమావేశ మగుచున్నారు. ఆందరును విచ్చేయప్రాధులు.

ఆర్. కృష్ణశాస్త్రి ఎం. ఎ.
ఆంధ్రగంధాలయము, కర్నూలు
ఈగంధాలయ ద్వితీయవార్షికోత్సవము ఈనెల 15-వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు కోల్కను మిమోరియల్ భవనమున జరుపబడును. కర్నూలు పురపాలక సంఘాధ్యక్షులును, శాసనసభ సభ్యులును మొ. రా. శ్రీ. ఓ. లక్ష్మీనారాయణగారు సభాధ్యక్షులును వహించుటకు దయతో సంగీకరించిరి.

యం. వెంకటరామయ్య, కార్యనిర్వాహకుడు
సివిలుసర్వీసు పరీక్ష నిబంధనలు
ఇండియను సివిలుసర్వీసుపరీక్షలు ఇండియాలో జరుగుటకుగూర్చి గల నిబంధనలలో 8, 12 క్లాజులను పేజీలు పెక్కుటగాను మార్చిరి. 8 వ నిబంధన ప్రకారము ఇండియాలో పరీక్ష నివాస మేర్పరచుకొన్న వారు మాత్రమే పరీక్షకు హాజరుగావలెనని విధించబడినది. 12 వ నిబంధన యిట్లు మార్చబడినది:

“(12) అభ్యర్థి ఇండియాగవర్నరు జనరలుగా రంగీకరించు విశ్వవిద్యాలయ పట్టభద్రుడై యుండవలెను. లేదా అభ్యర్థులలో మేయోకాతేజీ సీనియరు డిప్లొమాను సాందియుండవలెను.

ఆంధ్రవైద్య సమ్మేళన ప్రతిక
నా నివాసము ఏలూరునుండి బెజవాడకు మారుటచే ప్రభుత్వపు అనుమతి, తపాలాధికారుల అనుమతి, ముద్రకాలయపు ఏర్పాటు, ముద్రకాల మాధికారి ప్రభుత్వపు అనుమతి, నందుట ఈవిధానము జరుగుట కాలస్యమైనందున 4 వ సంచిక సకాలమునకు వెలువడలేదు. ఏర్పాట్లన్నియు దాదాపు పూర్తియైనవి. ఈనెల 20 తేదీకి ప్రతిక వెలువరుప నిశ్చయింపబడినది. కారణంతరములచే కలిగిన విశేషమునకు గ్రాహకులు మన్నింతురుగాక.

శ్రీమాన్ ప్రతివాది భయంకర కృష్ణమాచార్యులు, సంపాదకుడు.
బెజవాడ 9-8-25

విద్యార్థులకు సహాయము - 40000 దానము
లి. రాఘవేంద్రరావుగారు పట్టువట్టు అగ్రాండ్లంటుగా పింఛనీ బుచ్చుకొనినవారు/తిరువల్లికేణ్డెలో స్వగృహమునందు వ్యక్తిపూర్తి ఉత్సవమున సభ్యులను హిందూ హైస్కూలులో పేదబ్రాహ్మణవిద్యార్థుల సహాయార్థము రూ. 40,000 ధర్యముజేసిరి. ఇది 5 రు సభ్యులుగల ఒక సంఘమువారి కొప్పరింగబడును. ఇందు ఇద్దరు రాఘవేంద్ర రావుగారి కుటుంబములో నివారు. యిద్దరు హైస్కూలు అధ్యక్షుడు కార్యదర్శి. 5 వ వాడు హైస్కూలు సంఘమునం దొక సభ్యుడుగ నుండవలెను. ఓలవలన వచ్చు నడ్డీతో ఆహైస్కూలులో చదువు పేద బ్రాహ్మణులారకు ధన సహాయము జేయుటకు మైలాపూరు రామకృష్ణ స్కూలులో నొక విద్యార్థికి వినియోగించబడును ఈ ధర్యార్థుడు యిదివరకు రూ. 1000 యచ్చియుండెను. అది హైస్కూలులో స్కూలు ఫైనలునందు ఇంగ్లీషులో ఫస్టుమార్కు తెచ్చుకొనువారికి పతకమిచ్చుట కుద్దేశింప బడినది. త్యాగరాజు స్వామికవిధికి-రూ. 5,000 వా. మొదలు నడి.

చెన్నపురి కార్పొరేషను ఎన్నికలు

నిన్నటి ఫలితముల వివరము
ట్రీవెలిన్ బేసిను
81 వోట్లు అధికముగ వచ్చుటచే కాంగ్రెసు అభ్యర్థి యగు యమ్. సింగారవేలు శెట్టిగారు జట్టి ముత్తమునకు జెందిన మదన గోపాలునాయుడుగారిని నోడించిరి.

కాంగ్రెసు.	జట్టి ము.
యమ్. సింగారవేలు శెట్టిగారు, ఆర్. మదనగోపాలనాయుడు	
1 98	81
2 108	104
3 86	76
292	261
* * *	*

మైలాపూరు
ఇటు కాంగ్రెసు అభ్యర్థి యగు కె. భావ్యమయ్యగారికి టి. యస్. రామస్వామి అయ్యగారికంటె 150 వోట్లు అధికముగ వచ్చుటచే జయముగాంచిరి.

కాంగ్రెసు.	జట్టి ము.
కె. భావ్యమయ్యగారు, టి. యస్. రామస్వామి అయ్యర్.	
1 120	77
2 120	77
3 118	88
4 121	82
474	324
* * *	*

సాహుకారు పేట
ఇచట సామి వెంకటాచలం శెట్టిగారికి 230 వోట్లు వచ్చెను. ప్రత్యర్థియే లేనందున వేరెవ్వరు వోట్లు తెక్కింపబడలేదు.

15 వ తేదీ కార్పొరేషను ఎన్నికలు

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే ఓట్లయముడు

శ్రీ|| శ్రీనివాసయ్యంగారి విన్నపము

కృతజ్ఞత
ఎన్నికలలోకలిగిన అద్భుతవిజయమునకై కాంగ్రెసుసంఘము, స్వరాజ్యపక్షము, యితరసంఘముల తరపున నేను మా హృదయపూర్వక అభినందనలను నాల్గుడివిజనులలోని (ముత్యాలపేట, మైలాపూరు, సాహుకారుపేట, ట్రీవెలిన్ బేసిను, ఓటరల-కర్పించుచున్నాను. ఈవిజయమునకు కారకులైన ఈ త్యాగపూరితులగు ప్రచారకుల నందరిని ప్రత్యేకముగ అభినందించుచున్నాను. ప్రతివిజనులోని ఎన్నికకు ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యతగలదు. ముత్యాలపేటలో జట్టి ముత్తమునాయకుడును, కార్పొరేషను అధ్యక్షుడునుగొప్ప పలుకుబడిగలవారుబాతీయాధిమాన ప్రభావమున ఓడింపబడుటచే చాల ప్రాముఖ్యమైన విషయము. ట్రీవెలిన్ బేసిను డివిజనులో ప్రజలు కాంగ్రెసువారి ఆవశ్యకతను గుర్తించియున్నపుడు తప్ప పక్షమున చేరినవాడగుటచే ఆడివిజనులో పలుకుబడి గలవాడైనను కాంగ్రెసేతర అభ్యర్థి ఓడింపబడెను. మైలాపూరులోని యెన్నిక అన్నిటికన్న భువమైనది. పలుకుబడిగలవాడును, ప్రజాభిమానమునకు పాత్రుడయ్యును స్వతంత్రముగానిలచి దేశాభిమాన స్వరూపమున సంఘ కేంద్రునిలచి తనబలము కొల్లుకొనవలచిన బ్రాహ్మణాభ్యర్థి యే ఓడిపోయెను. మైలాపూరును తన గౌరవము మర్యాదను నిలబెట్టుకొనినందుకు సంతోషించుచున్నాను. కాంగ్రెసు, స్వరాజ్యము అను విషయై బ్రాహ్మణ తరపున ముత్యాలపేట ఓడింపయెత్తించుచున్నారని గల అపవాదముతోలగించుకొని తమ దేశాభిమానమును గౌరవమును బ్రాహ్మణులునెల్లటి జేసినందులకు సంతోషించుచున్నాను. సగరములో జరుగుచున్న విజయోత్సవాప్రకటనలుగూడగౌరవపూర్వకముగనుండి విజయమునందు నమ్రత కష్టమలందు నైర్దేశ్యుణము జూపుటయే విధిగ నెంచి, ప్రతిపక్షుల విశ్వాసమునకుగూడ పాత్రులగు ఉత్పూర్ణ రాజకీయ పక్షముయొక్క భువలను చల్లడి జేయుచున్నవి.

ఈ వత్సరము ఎన్నిక ఫలితము నిరిటికన్న ప్రాముఖ్యమైనది. ఏమన యీసారి యొక్కన సమర్థతతో సంఘాపింపబడిన పక్షము నెదుర్కొనవలసి యున్నది. మాకు వ్యతిరేకముగ ఓట్లచ్చిన వారుగూడ, యిష్టములేకుండ నిచ్చిరనియు, మావిజయమునకే ప్రార్థించుచుండిరినియు నే నమ్ముచున్నాను. అవతలి పక్షమువారి ఆచర్యములందు వారికి నమ్మకములేదు. ఏమన వారికి ఆ చర్య ము లన్ని లేవేలేవు. మా పై ప్రజలు విధించు బాధ్యత నిర్వహింప పరాత్పరుడనుగ్రహించుగాక.

15 వ తేదీన ఎగ్జిక్యూటివ్, తేండియాడు పేట, కొత్తాల్లుబజారు డివిజనులలో ఎన్నికలు జరుగును. ఓటిరులు ఎట్టి సంకోచములేకుండ కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే ఓట్లయలెనని గోరుచున్నాను. ఇప్పుడు కాంగ్రెసు ప్రచారము జేయుచున్నవారిలో నాకు పూర్తిగా విశ్వాసముగలదు. ఇతరన్నే హితులుగూడ వచ్చి వారితోబాటు, ప్రజలకు విభావము కలిగింపజేసెదను. నాలుగుడివిజనులవారు, బర్మినుపాడు ప్రభువుగారికి, జట్టి ముత్తమువారికి మంచి జబాబుజెప్పిరి. ఇతర డివిజనులుగూడ తమవిధిని నెఱవేర్చవలసియున్నవి. మన ఉద్యమమునందు, ప్రచారకులందు సంపూర్ణ విశ్వాసముతో మందంజవేయుదుముగాక.

11-8-1925. శ్రీనివాసయ్యంగారు.

తేలు మందు వెల సీసా 1-కి 0-8-0

తేలుకాటువలన అపాయము లేదు గాని విశేష బాధ గలదు. తేలుకాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశింపదు. బాధ నరముల వెంట పెద్దవరముదగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినవోటును బండపారునట్లులు చేసిన బాధతగ్గును. ఈద్రావకము ననేకులు పరిశీలించిరి. ఇది మిగల ఘాటుకలిగి నీటివలె నుండును. చెడకుండుటకుగాను రబ్బరుబిరడా గల సీసాలలో మందు పోయబడినది. కుట్టినవోటు కొంచెముమందు పోసిన బాధ మాయమగును. మందును గలిగియున్న తాము బాధపడక నిరతరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియింటు నుంచవగినది. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

మదరాసు శాసనసభ

ఆగస్టు సభ కార్యక్రమము

మదరాసు శాసనసభ వచ్చే మంగళవారము 11 గంటల్లో సమావేశమగును. 22 వ తేదీ శనివారమువరకు జరగలేదు.

ఈదినవ నూతనసభ్యులు ప్రమాణము గైకొందురు. వి. ఎ. శేషారెడ్డిగారు, ధర్మవలాట మంజూటూరిశాస్త్రి, ఆర్. హనుగోపాలాచార్యుడు, ఇ. డబ్ల్యు. టి. జి. టి. బోగు, సామెయి మెహరాబ్బాన దొస్తను, శ్రీరామచంద్ర మండరాజుదేవు, లెఫ్. కె. జె. కామరాను, రాల్ బి. వి., టి. కృష్ణమాచారి.

గవర్నరుగారు సభాప్రారంభోపన్యాసము నొసంగుదురు. ప్రశ్నితృతులు జరిగినవివర అధ్యక్షుడు ఒక ప్రకటనగావించును. అధ్యక్షుడు లేనపుడు పదవి నాక్రమింపదగ్గవారి పేర్లను నాలుగు అధ్యక్షుడు నూచించును.

మిమ్ముల శాసనసభవారు గావించిన చట్టములలో గవర్నరు జనరలుగారు, గవర్నరుగారు అంగీకరించినవి చదువబడును.

కార్యదర్శి ప్రభుత్వ శాఖలలో వివిధమిల్లులు, పరిశ్రమలసూచి 1423-24 సం|| ఆడిటరిపోర్టులను, ఇతర రిపోర్టులను సభ్యుల బల్కెట్ల నుంచును. ఈవత్సరములో యేశాఖయందు నూతనోద్యోగములు రూ 500 మించినవి నియమింపబడినవి చెప్పబడెను.

సభ్యులపసతుల జాబు సంఘమును గౌ|| సర్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు నియమించెదరు.

సబ్ మెంబర్ గ్రాంటులు కోరినవివర, ప్రతివాదపార్ చట్టము నిబంధన నామోదించవలెనని అభివృద్ధిశాఖ మంత్రిగారు ప్రతిపాదించెదరు. గౌ|| సర్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు స్టాండింగ్ ఆర్డరుల సవరింపగోరెదరు.

చట్టములు

ప్రభుత్వచట్టములు రి చర్చింపబడును. గౌ|| సర్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు కొంచెను పోర్టుట్రబ్టబిల్లును ప్రతిపాదించెదరు. మదరాసు బోర్డుల బిల్లు, గ్రామోద్యోగల పునరుద్ధరణ బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడును.

ఉద్యోగేతరుల చట్టములు, తీర్మానములు

వచ్చేసభలో చర్చకు పెట్టవలసిన బిల్లు, తీర్మానముల నెండుటకై సభాకార్యదర్శిగారు మున్న సాయంకాలము చేలలుచేయగా యిట్లు వచ్చెను:—

1. సామి వెంకటాచలంశాస్త్రిగారు - మదరాసు మునిసిపలు చట్టము సవరణబిల్లు.
2. ఎ. ఎన్. కృష్ణరావుగారు - స్థానిక సంఘముల చట్టము సవరణబిల్లు.
3. ఎల్. సి. గురుస్వామిగారు - సిటీ టెనంటుస్ ప్రొటక్షనుచట్టము సవరణబిల్లు.
4. సల్మానాగారు - పురపాలక స్థానికసంఘము ఆచట్టముల సవరణబిల్లు.
5. రాల్ బి. సి. నళేశ్వరమల్యార్యుగారు అట్టిబిల్లే.
6. వి. పంతులయ్యరుగారు, జి. రామేశ్వరరావు, డా|| యు. రామరావుగారు జిల్లా మునిసిపలు చట్టము సవరించు బిల్లు.

250 తీర్మానములు వచ్చినవి. అందు 29 మాత్రము చర్చింపబడునట్లు నిశ్చయింపబడెను. ఉద్యోగేతరుల ప్రతిపాదనల చర్చించుటకు రెండు దినములు ప్రత్యేకింపబడును.

రామేశ్వరరావుగారు శాసనసభ్యులందరిని స్థానికసంఘ సభ్యులగణేయవలెనని ప్రతి పాదించవలెనని ప్రతి పాదించెదరు. అండమానులలో మామిళాల నివాసమేర్పరపరాదని ఉప్పి సాపేబుగారు ప్రతిపాదించెదరు.

విశ్వనాథ దాసుగారు, రసూలుకొండ రంపపు మిల్లు పని లాభముగనున్నది తేనిది, ఉంచవలెనో యెత్తవలెనో నిర్ణయించుటకై ఒక ఉపసంఘమును నియమింపవలెననిగోరెదరు. కాలు దారులకు నివాసపు హక్కుకొన్ని సందర్భముల నివృత్తునుగూర్చి ప్రభాకరతంపరసుగారు ప్రతిపాదించెదరు.

గుత్తితాలూకాలో 26 గ్రామములలో అదనపు పోలీసు ను తొలగించి 1 గ్రామమునే యుంచవలెనని కోట్లగారు రిపోర్టునందు చెప్పినప్రకారము, ఆ గ్రామములో పోలీసువారిని నియమించునపుడు ప్రభుత్వమువారే ఖర్చులు భరించవలెనగాని రెండుపార్టీలవారిపై విధింపరాదని కేశవశెట్టిగారు, తణికాచల చెట్టిగారు ప్రతిపాదించెదరు.

ప్రభుత్వశాఖలలో విద్యార్థులను చేర్చుకొనుటగూర్చి డా|| యు. రామరావుగారు ప్రతిపాదించెదరు. సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు, మాల్ ఆర్థికశిథిని విచారింప ఉపసంఘమును నియమింపగోరెదరు.

మదరాసు మహాజన సభ

మదరాసు మహాజన సభ వార్షిక సమావేశము ఆదివార నాడు సాయంకాలము రా. బి. సి. గోపాల మీననుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగెను. శ్రీ|| ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, వి. చక్రవర్త్యశాస్త్రి, జి. రంగనాయకులుచెట్టి, షాఫీ మహమ్మదు, హమీదు ఖాను, కె. భాష్యం, వి. వెంకటేశ్వరశాస్త్రి ఆదికేశ పులునాయకరు మున్నగు సభ్యులు చాలమంది వచ్చిరి.

1924 సం|| నివేదికము

జె. ఎల్. రామనాథంగారు ప్రతిపాదించగా 1924 సం|| నివేదిక ఆమోదించబడినట్లు అంగీకరించబడెను. నివేదిక యందలి కొన్ని అంశములు 1924 సం|| మొత్తము సభ్యుల సంఖ్య 185 గురు. ఇందు 15 మంది నగరనివాసులు గారు 28 రు చేర్చుకొనబడిరి. 55 రు విరమించిరి. సాలవరకు 153 రు సభ్యులుండిరి. సభ ఉపాధ్యక్షులగు టి. వి. గోపాలస్వామిమదల్యరుగారును, అల్లులమజీదు మరారుగారును యీ సంవత్సర ములోగా మరణించినందులకు కార్యనిర్వాహకులు విచారింపుచున్నారు. శ్రీ|| శే|| డా|| ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారిని దేశము గోల్పోతునందుకు యీసభవారు లేను దుఃఖమును వెల్లించిరి. సభవారు వివిధ సభల జరిపిరి. ఎన్. మురుగేశముదల్యరుగారిని నగరిలో కార్మిక సభలనేర్పరచ 6 నెలలవరకు నియమించియుండిరి. సభా భవనమందు పకనమందిరము స్థాపించి జూచిరిగాని సభ్యులు తరచు రాకుండుటచే నెత్తివేసిరి. గతవార్షిక సభ 1924 ఆగస్టు 30 వ తేదీన జరిగినది.

శ్రీ|| శే|| సర్ మరేంద్రనాథుగారుగూర్చి యిట్లు తీర్మానించబడినది. “భారత దేశ రాజకీయ స్వాతంత్ర్యసంరంభమునందగ్గర గుమ్మలను సర్ మరేంద్రనాథు దెన్నేగారి నిర్మాణమువలన దేశమునకు కలిగిన నష్టమునకై యీ సభవారు విచారింపుచు తమ విచారమును తెలుపుచున్నారు.”

1925. కార్యనిర్వాహకులు

ఈ దినవారము 1925 సం|| కార్యనిర్వాహక సంఘముగ ఎన్నుకొనబడిరి.

అధ్యక్షుడు:—శ్రీ|| ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు.

ఉపాధ్యక్షులు:—గౌ|| వి. రామదాసు పంతులుగారు

టి. వి. వెంకట్రామయ్యరుగారు.

కార్యదర్శులు:—వి. వెంకటేశ్వరులుగారు ఇ. ఎల్. అయ్యరుగారు ఎన్నుకొనబడిరి. కాని మొదటివారు అంగీకరించకుండుటచే షాఫీ మహమ్మదుగారు ఏకగ్రీవముగ నెన్నుకొనబడిరి.

కోశాధిపులు:—కె. భాష్యమయ్యంగారు ఇతర సభ్యులు 24 రు అధ్యక్షునకు వందనము లర్పించుటతో సభ ముగిసెను.

మదరాసు కాంగ్రెసు

అభ్యర్థుల జయము

కాకినాడపౌరుల యభినందనములు

కాకినాడ, ఆగస్టు 11 :— జప్తి సుపక్ష నాయకుడును, ప్రస్తుత పురపాలకాధ్యక్షుడు నగు రావుబహదురు. ఓ తనికాచలం చెట్టిగారిని, కాంగ్రెసుతరపు అభ్యర్థి బుర్రా సత్యనారాయణగారిని గోడించినందులకు కాకినాడపౌరు లభినందించుచున్నారు. ఆవార్త నాల్గవనాడు కాంగ్రెసు మునిసిపలు అభ్యర్థి యగు వేదాంతం వెంకటకృష్ణయ్యగారి స్థానమును బలపఱచుటకు లక్కరాజు సుబ్బారావుగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగిన సభలో చదువబడినది. ఆవార్త చదివి ఓటరుల సంతోషానంతలను జేసిరి. తత్సమయమున బులుసు సాంబమూర్తిగారు దోడ్ గోమగు సుపన్యాసము గావించిరి.

(మా ప్రత్యేకవిలేఖరి తంతి)

తమిళ రాష్ట్రీయమహాసభ

వరదరాజులనాయుడుగారు తన్నధ్యక్షుడుగా

సూచించుకుండ గోరుట

నేలం, ఆగస్టు 11:—కొండలు స్నేహితులు నన్ను రాబోవు కంటివరము తమిళరాష్ట్ర మహాసభాధ్యక్షుడుగా సూచించుచున్నారు. దానికి వారియెడ కృతజ్ఞుడనే కాని నా నామము సూచింపవలదని కోరుచున్నాను. 1922 లో నెన్నుకొనబడియు గూడ నాపదవిని నిరాకరించితిని. ఇప్పుడు కూడ నంగీకరింపను. కావున న న్నేవ్వరు సూచింపవలదని కోరుచున్నాను.

రాష్ట్రీయ జాతీయ కార్యాలయపు మేనేజరు వెంకట్రామ అయ్యరుగారికి జబ్బుగా నుండుటచే వ్యవహారమందు కొంత యాలస్యము గలుగుచున్నది. దానికి తుమింతురు గాక యని వరదరాజులనాయుడుగారు తంతి సంభుచున్నారు.

(ఆ. వె.)

న్యాయస్థానవార్తలు

ఇన్ సాల్వేన్సీకోర్టు అధికారము

ఇతర దేశముకోర్టులో చర్య నాపగలదా?

నిన్నటిదినమున, హైకోర్టునందు న్యాయమూర్తి బీనీ గారియెదుట నొక కేసునందు, మదరాసునందున్న మనిషి పుదుచ్చేరికోర్టునందు చర్యజరుపకుండ నాపుటకు ఇన్ సాల్వేన్సీకోర్టున కధికారము గలదాయను ప్రశ్న పరిష్కారమునకు వచ్చెను. దావాలివరము లేవనగా: కె. సుందరరావు నాయుడుగారికి 150 మారుల బంగారు జలతారును విక్రయించుటకు, రామస్వామి రెడ్డి అనునతడు కల్ట్రాట్టు గ్రాసెను. ఈ కల్ట్రాట్టును రామ సామిరెడ్డి చెల్లంపకపోవుటచే, సుందరరెడ్డి 1922 ఆగస్టుమాసమున, పుదుచ్చేరియందు జాజ్రి కార్మొటు అనునతనివద్ద నున్న ప్రతివాది తాలాకు 50 మారుల బంగారు జరిని జప్తు చేయించెను. అంతియగాక మిగిలిన 100 మారుల జరిని యొసగక కంట్లాట్టును భంగమునరెన్నని రామసామిరెడ్డిమీద హైకోర్టులో ఒరిజనలు వైదునందు నష్టమునకు దావానుగూడ దెచ్చెను. ఇట్లుండగా ప్రతివాది దివాదీసెను. అందుచే అతని ఆస్థినంతను ఆఫీషియలు అన్వేషి వశపరచుకొనెను.

(పస్తుతమున్న, అఫీషియలు అన్వేషిగారు, ఇదివరకు సుందరరావుగారు పుదుచ్చేరియందు కోర్టుద్వారా జప్తుకేయించిన ఆస్తి నాతడు తన బాక్కిక్రింద వేలమువేయించి జమకట్టుకొనకుండ నుత్తరువుజేయవలెనని గోరుచు పిటిషను దెచ్చెను.

పుదుచ్చేరి కోర్టులపై ఇన్ సాల్వేన్సీ కోర్టున కధికారము లేదనియు అందుచే నాకోర్టులో జరుగు చర్యను ఆపవలెనని గోరుట కధికారములేదనియు ప్రతివాదియగు సుందరరావుగారి పక్షమున వాదించబడెను. అంతియగాక సుందరరావుగారు బ్రిటిషుపౌరుడైనను, జప్తు నింకను అమలుజరిపి తాను స్వాధీనము నర్చుకొనలేదు. గాన, ఆ ఆస్తినిగించి అతనిపై చర్యదీసికొనవలెదనిగూడ దెలుపబడెను.

తీర్పు నిలిపియుంచబడెను. ఎస్. దొరసామిఅయ్యరు ఎస్. అరుణాచలయ్యరుగార్లు అఫీషియలు ఆన్వేషితరపునను, కె. ఎస్. నారాయణయ్య ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగార్లు ప్రతివాదుల తరపునను వాదించిరి.

నగలవర్తకుని మోసపుచ్చుట

సాహుకారుపేటలోని నగలవర్తకులగు కంగరావీకమ్ముజీ కంచెసీవారిని నమ్మించి మోసపుచ్చెనని వరదరాజులు అనునతనిపై గావించబడిన ఆరోపణను, హైకోర్టు సెషన్సుజడ్జి ఆడ్వర్సు గారు సాధారణజూరీసహాయముతో విచారించి తీర్పుచెప్పిరి.

మార్చి 22న తేదీన ముద్దాయి, కంగరలీకమ్ముజీ కంచెసీ వారివద్దకు వెళ్లి తాను కొన్ని నగలను కొనదననిచెప్పి, కెంపుల అంటుతోళ్లను, వుంగరములను మొత్తము రు 175 ల ఖరీదుగల నగలను పుచ్చుకొని దీనిని కొని అపహరించెనని ముద్దాయిపై నారోపణ మొనర్పబడెను.

జూరీవా రేకగ్రీవముగ ముద్దాయి నేర మొనర్చెనని నిర్ణయించిరి. తా నిదివరకు ఆరుపర్యాయములు శిక్షింపబడిననీ ముద్దాయి ఒప్పుకొనెను. న్యాయమూర్తి జూరీవారి అభిప్రాయముతో నేకీభవించి ముద్దాయికి 5 వత్సరముల కఠినశిక్షనువిధించెను.

*** **

దొంగనాణెముల సృష్టించు పనిముట్లను

గల్గియుండుట

పునర్విచారణలో 5 వత్సరముల కఠినశిక్ష

దొంగనాణెములను సృష్టించు పనిముట్లను నష్టమందుకొనెను అను నేరారోపణయందు, గతవారము సాధారణ జూరీయం దధికసంఖ్యాకులచే నిర్దోషిగ ప్రకటించబడినప్పుడు, అందుల కంగీకరింపక న్యాయమూర్తిచే, పునర్విచారణ కు తీర్పుజేయబడిన రత్న వేలు అనువాని కేసు నిన్నటిదినమున, క్రొత్త జూరీ యెదుట తిరిగి విచారించబడెను. జూరీయందు ఆర్జరు, నేరగుడనియు, ముగ్గురు నేరగుడుగాడనియు తమయభిప్రాయముల నొసగిరి. అంతట న్యాయమూర్తి ఆడ్వర్సుగారు ముద్దాయికి 5 వత్సరముల కఠినశిక్షను విధించిరి.

చుండుకునూనె సీసా 1-కి 0-6-0

ఈ నూనెను రావిన చుండు, పొట్టురాలులు, జిలగోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి హానును. దీనివలన వెండ్రుకలకుహాని గలుగక చక్కగ బెరుగ గవు.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బాంబాయి

తిరుపతి

(స్వకీయ విలేఖరి)

సింహపురివాణి గానానంద సభవారు

ఆగస్టు 8:—పై సభవారు యావారమున, మాపుర శ్రీ సద్భావతీనాటక హాలులో, “రామరాజు” “శ్రీకృష్ణతులూ భారము” అను నాటకముల ప్రదర్శించిరి. పురజనులు కొందరు, “రామరాజు” నాటకమును రెండవ ప్రదర్శించమని కోరి గలదు. 7. 8-25 శుక్రవారము రాత్రి మరల ప్రదర్శించిరి. ఆంధ్రనాటక రంగోద్ధారక బిరుదాంకితులగు నెల్లూరు నాగ రాజరావుగారు, పతాకీపాత్రను, సుప్రసిద్ధనటులగు కే. శ్రీని వాసాచారిగారు, ఆషాఢీపాత్రను ధరించిరి.

పేరుపడవిన నెల్లూరు నాగరాజరావుగారు “పతాకీ” పాత్రను ధరించి ప్రశంసనీయముగ నిర్వహించిరి.

ఆషాఢీపాత్రను, నెల్లూరు కే. శ్రీనివాసాచారిగారు ధరించిరి. పాత్రధారణము కడురమ్యముగ నుండెను. సంగీతమును చక్కగ నుండెను.

మాపురమున యింకను “సారంగధర” యను నాటక మును ప్రదర్శించుటకు చెప్పిరి.

మునిసిపల్ ఎన్నికలు

మాపురపాలక సంఘ సభ్యులు, అందరును కాలగ్రామ పార్టీకి చేరకపోయినను యిదివరలో, దేశీయ విషయములందు, ఏకాభిప్రాయములై పనిచేయు చుండెడివారు. గడచిన, 4, 5 నెల లుగా మాత్రం భేదాభిప్రాయములు చెలరేగుచున్నవి. ఇదివర లో రెండు, మూడు సంవత్సరములు, తిరుపతి, బెంగళూరు, కమిటీ, అధ్యక్షులుగ నుండిన శ్రీయుత బొజ్జయ్యశెట్టి గారు, క్రాంతిని, మునిసిపల్ పాతకాలలో రాటము నేర్పించుటకు ఉపాధ్యాయులు అక్కరలేదని, కొందరు క్రాంతిని తెచ్చిన తీర్మానమునకు, అనుకూలముగను, హిందీ నేర్పించుటకు ఉపాధ్యాయులకు అనుకూలముగ వోటుచేసిరి. ఏరు 26-8-1925 తేదీ ఎన్నికలలో అభ్యర్థిగా నిలువబడియున్నా రు. 4 గరు సభ్యుల నెన్నుకొన వలసియున్నది. మొదటి వార్డు నకును, 6 వ వార్డునకును ఎన్నికలు జరుగును. ఈ పురమున కాలగ్రామవారు, ఎన్నికలలో ప్రభోధము గావించి, కాలగ్రా మమెంబరును ఎన్నుకొన వలసినదను విషయములో ఏలాటి శ్రద్ధ యున్నా కనుబరుచక యుంటున్నారు. రానున్న ఎన్నికలలో కాలగ్రామ పార్టీవారు జోక్యము కలుగజేసుకొని, అభ్యర్థిని నిలు పకపోయిన గొప్పనష్టము మాత్రము వాటిల్లును. ఎన్ని జరుపనో చూడవలసియున్నది.

వర్షము

నాలుగైదు రోజులుగా, వర్షపుమాత్రము ఆకాశమున గని పించుచున్నదేగాని, మబ్బునకు తగిన వర్షము కురియకయుంటు న్నది. తుంపరలుగా మాత్రంబడచుచున్నది. సుమారు వకపదున వర్షముమాత్రం కురిసియుండవచ్చును. నీటి గొట్టములయందు నీళ్లు, కొలది ఘంటలకాలము అనగా 4 ఘంటల కాలము మా త్రము వచ్చుచున్నవి.

స్వశక్తి

ఒక క్రొత్త ఆంధ్రవారపత్రిక

ఈపత్రిక మొదటి సంచిక యాగెల 9 వ తేదీ ఆదివార మునాడు వెలువడెను.

ఇది విశాఖపట్టణము జిల్లాలో జాతీయవాదు లనుసరించు పత్రిక. జిల్లాప్రజాప్రభోధమే యావత్రిక ర్తవ్యము. ఈపత్రిక ప్రజలకు స్వయం నిర్ణయ నూత్రార్థము ప్రభోధించును. శ్రీయుత లు మాత్రే పత్రి రామచంద్రశాస్త్రి, విద్యాన కరిసాంబమూర్తి శాస్త్రి, పూ సపాటి బుచ్చి సీతారామచంద్రరాజు, దిగుమరి కేంకట రామ స్వామి (బి. ఏ. బి. ఎల్), వినకొట జగన్నాథగుప్త, మల్లి మమల కోడండరామస్వామిపంతులు, కట్టా సీతారామయ్య గార్లు మున్నగువారు, కీలకీ దేశబంధు దాసు, ఖద్దరు, మున్యని నిపలు ఎన్నికలు, స్వశక్తిపత్రిక మున్నగు విషయములను గూర్చి వ్రాసిన పద్యములను వ్యాసములును ఈ సంచిక యందు ప్రకటింపబడెను. సా లు చండా నాలుగు రూపాయలు. విశేషపత్రిక ఆరుకాసులు. సంపాదకుని పేరెచటను ప్రకటింపబడినటుల కనబడలేదు. కార్యస్థానము విశాఖపట్టణము. న్యవహార కట్టా సీతారామయ్యగారికి వ్రాసిన పత్రికను బడయగలుగుదురు. జాతీయోద్యమాభివృద్ధికి పనిచే యబూనిన యాసోదరపత్రికకు స్వాగత మొసంగుచు యాసో దరికి చిరతరాయచక్రవర్తులను నొసంగి రక్షింపుమని శ్రీహరిన భక్తి పూర్వకముగ వేడుచున్నాము. (ఆం. ప. సం)

వంగరాష్ట్ర శాసనసభాధ్యక్షత

స్వరాజ్యపక్షముందు నిశ్చయ మేర్పడలేదు

కలకత్తా, ఆగస్టు 10:—నేటి యుదయము స్వరాజ్య పక్షము సభచేసి చాలనేపు చర్చించి తుద కధ్యక్షుని నిర్ణయించు టయం దెట్టి నిశ్చయమునకు రాలేదు. నేటి సాయంకాలము ముఖ సభగూడుదురు. ప్రస్తుతము శాసనసభయందు 140 మం దికి 40 మంది స్వరాజ్యవాదులున్నారు.

మహాత్ముడు జైమహ్మదునుండియు, పండిత మోతీలా లు నెహ్రూగారు రలహాబాదునుండియు నేటి యుదయమునకు వచ్చిరి. వారిరువురుగలసి యేదోకోక నిశ్చయమునకు దెచ్చుటకు ప్రయత్నించుదురు. కావున నే డేదీయో యొక నిశ్చయమునకు వచ్చురని యూహించబడుచున్నది.

స్వతంత్రపక్షాధ్యక్షి

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ స్వతంత్రపక్షము తీరుపున పక్ష మునందలి యితర ప్రముఖుల నాలోచింపకుండ శివశేఖరే శ్వర రాయగారిని నిర్ణయించినదల కాక్షేపించిరి. డా॥ బి. సి. రాయ, రాయబాంధ్రనాథ చౌదరిగారును పక్షమునందలి సభ్యులమున వదిలివేసిరి. (అ. ప్రె.)

సుహృద్వాదిని స్వరాజ్యపక్షముతరపున

సంగీకరించుట

కలకత్తా, ఆగస్టు 11:—స్వరాజ్యపక్ష సభయందు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు ఘజులతో హక్కు తన్నధ్యక్షునిగా నియమించినను లేకపోయినను పక్షమున బలపరచుటకు వాగ్దాన మొనర్చినది చెలిపిరి.

నేనుగుప్తగారు మాట్లాడుచు వంగరాష్ట్ర శాసనసభా ధ్యక్షతకు మహమ్మదీయుని నియమింపకుండునో, తమవర్గము సలక్ష్యము చేయుచున్నారని దురభిప్రాయములకు లోనగుదు రనియు కావున మహమ్మదీయునే మనము నిర్ణయింపవలయు ననియు నుడివిరి. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు నేనుగుప్త గారుకూడ సుహృద్వాదిగారి నభ్యర్థిగ నుంచుటకు బలపరచిరి.

కలకత్తా ఆగస్టు 11, స్వరాజ్యపక్షము సభలో ప్రస్తుత ము శాసనసభోపాధ్యక్షుడగు అబ్దుల్లా సుహృద్వాదిగారికి త మ పక్షము తరపున సభాధ్యక్షాధ్యక్షిత్వమును బలపఱచుటకు నిశ్చయించిరి. (అ. ప్రె.)

సంయుక్తరాష్ట్ర మితవాదులసంతాపము

అలహాబాదు, ఆగస్టు 11:—నిన్న సాయంకాలము సంయుక్తరాష్ట్ర మితవాదసంఘము చింతామణిగారి యధ్యక్షత క్రిందగూడ సురేంద్రుని మరణమునకు విచారించుచు తీర్మానించిరి. బహిరంగసభచేయు నేర్పాటులకూడ చేయుటకు తీర్మానించిరి. (అ. ప్రె.)

సంయుక్తరాష్ట్రముల గవర్నరు సంచారము

అలహాబాదు, ఆగస్టు 11:—గవర్నరు సర్ విలియమ్ మారిసుగారు నిన్న బుడబుచేటిరి. అచట పురపాలకసంఘము, జిల్లా పాలకసంఘముకూడ సన్మానపత్రముల నర్పించిరి. కలెక్టరుగా పనిచేసిన నేలుగారి పేర నొకభవనమును బుడబులో గవర్నరు తెలిచెను. (అ. ప్రె.)

ఖద్దరు మాలలు మేలా పుష్పహార ములు మేలా?

రీతు—గార్లెండు

భారతదేశమున చాలవొట్ల ముఖ్యముగా వంగరాష్ట్రము నను అందమైన శుద్ధఖద్దరు నూలుమాలలను యిమ్ముటకు బదులు గా అతిథులకు పుష్పహారముల నిమ్ముట వాడుకగానున్నది. ఖద్దరు మాలలకంటె పుష్పహారములకు నెలపొమ్మగాననే వీనికి ప్రాధాన్యమయ్యుచున్నదని నేను తలంచెదను. పుష్పమాల (గార్లెండు-రీతు) నిమ్మపద్ధతి పాశ్చాత్యముకరణము. ఆదేశము లుగా వానిని శవపేటికలపైనమాత్రమే వేయుదురు. పువ్వులను తీసితో నంటకట్టెదరుగాన దానిని వేయుటవలన ధరించినవారికి తరుచుగా బాధకూడ కలుగును. నేను వలవనినను వినక వెర్రి భక్తివలన కొంద రెట్టి మాలలను నామెడలో వేసినపుడు నాకు చాలబాధయే కలిగెను. దానిని చేతితో పట్టుకొనినచో ఆతిగ నేతికి గుచ్చుకొని నొప్పిని కలిగించును. అది బిర్రబిగుసుకొని యుండునుగాని దారముతో కట్టబడిన మాలలనై మృదువుగను సౌఖ్యముగను యుండును. సన్మానసంఘము లీవిష యమును గమనింపగోరెదను. (మో. క. గాంధీ-ఎంసుయిండియా ఆగస్టు 6)

నేతపనివాండ్ర రెండవడిపుట్టేషను

కార్మికులు పరిస్థితులను బ్రభుత్వమును

విచారించవలయు నని కోరుట

బొంబాయి, ఆగస్టు 10:—ప్రతి యంత్రాలయములం దుబనిచేయుచున్న కార్మికులు గవర్నరుగారిని మరియుక సారి సందర్శించుటకు పురో యాగెల 12 వ తేదీన నొక డిప్యూటీ మను బంపుచున్నారు. ఇటీవల బొంబాయియందు మూయబడిన రెండు యంత్రాలయములయందు బనిచేయుచుండి యిప్పుడు నిర్వాహకులుగనున్న కార్మికులు యంత్రాలయా హారులు మా డిని దర్శించుటకు న్యాయమైన అనకాశమున్నదియు లేనిదియు విచారించవలసినదని దొరతనమును గోరుచున్నారు. ఇందుకొ రకు ఒక సంఘమును నియమించవలయునని కార్మికులు గవర్నరు గారిని గోరెదరు. కార్మికులు అల్పరీయవలదనియు, శాంతిభంగ గకరముగ ప్రవర్తించవలదనియు హెచ్చరించుచు నాయకులు కరపత్రముల బంచిపెట్టుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

మితవాదసభ

సిమ్లా, ఆగస్టు 10:—చింతామణిగారిట్లు వ్రాయుచు న్నారు:—“సర్. సురేంద్రనాథ టెన్జీగారి మరణమువలన సభ నాపవలసిన సూచనలు గలిగినవి. కాని సభ యిదివఱలో నిర్ణయించినటులు (కలకత్తా, ఆగస్టు 16) జరుగుటకే నిశ్చయింపబడినది. సభాధ్యక్షత సర్; లేక బహదూరు సమ్రాగారు వహింపవచ్చును. మొదటి తీర్మానము సురేంద్రనాథుని మరణమును గూర్చియే యుండును.” (అ. ప్రె.)

కేరళము మృత ప్రాయము కాలేదు

“స్వయముగా నూలువడుకుచున్నవారు 122 మందియును నూలుకొని పంపుచున్నవారు 52 మందియును కలరు. కాన కేరళము మృతప్రాయము కాలేదు” అని క్రొత్తగా ఎన్నుకొనబడిన రాష్ట్రీయకార్యదర్శి తెలిపెను. ఇందులకు నేను చాల సంతసించుచున్నాను. ఈపని నిటులే అభివృద్ధిపొందింతురని నమ్ముచు న్నాను. (మో. క. గాంధీ. ఎంసుయిండియా ఆగస్టు 6)

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యాపీఠపరిక్షలు

ఈసంవత్సరపు పరీక్షలు ఈ 1925 సం॥రం జూలై 28, 29, 30 తేదీలయందు బరంపురము, శ్రీ కాకుళము, కాకినాడ, రాజమహేంద్రవరము, ఏలూరు, బెజవాడ, గుంటూరు, తెనాలి, కలిగిరి, నెల్లూరు, కర్నూలు, సికిందరాబాదు కేంద్ర ములయందు జరిగినవి. బరంపురమున శ్రీయుతులు ఆయుర్వేద రత్న బి. శ్యామసుందరరావుగారును; రాజనైద్య కల్పపూడి రంగాచార్యులు గారును; శ్రీకాకుళమున పుణుమర్తి వెంకట్రావు పంతులు, బి. ఏ. బి. ఎల్ గారు; కాకినాడ కేంద్రమున నైద్యనిష్ఠాత మర్ల నారాయణశాస్త్రిగారును; రాజమహేంద్ర వరమున నైద్యరాజ ద్విభాష్యం వెంకటేశ్వర్లుగారును; రాజ నైద్య రాతుల బాపనయ్యగారును; ఏలూరున ఆచార్య పద్మ పార్వతీశంగారును; బెజవాడయందు ఆయుర్వేద ధూమణ శ్రీ పావ కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారును, తెనాలియందు బ్రహ్మశ్రీ కాకినాథుని రాజలింగశాస్త్రిగారును; గుంటూరున శ్రీహా శ్రీనివాసుల నారాయణాచార్యులుగారును; కలిగిరియందు విశ్వనాథం సుబ్బరామ నైద్యగారును; నెల్లూరున పండిత చక్ర వర్తుల శ్యామయ్యంగార్ వారును, నైద్యవిద్యాకో కేసరి గరు మూర్తి శాస్త్రిగారును; కర్నూలున నిట్టూరు రామస్వామి బి. ఏ. బి. ఎల్. గారును, సికిందరాబాదునందు శ్రీపతి పండితారాధ్యుల నూర్కండేశ్వరశాస్త్రి ఏ. ఎం. బి. బి. ఎ. ఎస్. గారును నిరీక్షకులుగ నుండి పరీక్షలు జరిపించిరి. పరీక్షలు జరు పుటకు స్థలములు మొదలగు ఏర్పాట్లన్నియు నిరీక్షకులే నిర్వహించుకొని పరీక్షలు బహుమహిమగ జరుగునట్లు చాల తోడ్పడిరి. కానని తాలూకాబోర్డువారు కలిగిరి ధర్మనైద్యశాలాభిన నమున పరీక్షలు జరుపుకొనుట కనుమతి నొసంగి సహాయము చేసిరి. పై మహానీయులందరియొక్కయు నిర్వాహము దయచే ఈ సంవత్సరపు పరీక్షలు బాగుగా జరిగినవి. మైసూనీయులకు విద్యాపీఠపక్షమున కృతజ్ఞత తెలుపుచున్నాను. ఈ సంవత్సర మున ఏబదియొక్కరు పరీక్షార్థులు పరీక్షలకు దరఖాస్తులుచేసిరి. వారిలో నలువది ఆర్యుల పరీక్షలకు హాజరైరి. ఫలితములు త్వర లో వెల్లడింపబడును. పరీక్షార్థులు మొదటి సంవత్సరమున 22 రును, రెండవ సంవత్సరమున 25 గురును ఈ సంవత్సరమున 51 రును దరఖాస్తులు పెట్టిరి. ఇటీవలిపరీక్షలు క్రమముగ జనామో దమునొంది వ్యాప్తికి వచ్చుచున్నది.

శ్రీమోక్ష ప్రతివాది భయంకర కృష్ణమూచార్యులు, ఆం. ఆ. వి. పి. మంత్రి.

లోక మాన్య నిజీ వి త శేష ము లు

[లోకమాన్యనితో తమకుగల పరిచయమును వివరించుచు భారత నాయకులచే ప్రత్యేక వ్యాసములను వ్రాయించి పూనావాస్తవ్యులగు యస్. వి. చాపతుగారొక గ్రంథమును ప్రకటించిరి. ఆ గ్రంథమునందు జోసపు బాప్తిస్టా, మాపుజి గోవిందుజి, లజపతిరాయిగార్లు వ్రాసిన వ్యాసము లందలి కొన్ని భాగముల నీదిగువ ప్రకటించుచున్నాము.]

లోకమాన్యడు పూర్వార్చార పరాయణుడా?

(జోసపు బాప్తిస్టా)

సాంఘిక సంస్కరణమునకును, ఇస్లామునకును, ఇంగ్లండు నకును లోకమాన్యడు విరోధియని చెప్పబడుచున్నది. కాని ఇది నిజముకాదు. తనదేశభక్తి కేది అడ్డుముగనుండెనో వాటి నన్నిటిని లోకమాన్యడు ద్వేషించుచుండెను. బెంగాలునందు ఒక పర్యాయము వారు నాతో కలిసి భుజించిరి. జయకాకుగా రీ విషయమును నమ్మజాలకుండిరి. ఇది పూర్వార్చారపరాయణత్వమునకు విపరీతముగ నుండలేదా అని నేను వారిని ప్రశ్నించితిని. “ఇందేమియు విపరీతములేదు. బ్రాహ్మణునితో భుజించునప్పుడు కన్న నీపంక్తిని భుజించునపుడు కొంచెము దూరముగ కూర్చుంటిని. కాని నాహృదయమున నీవు బ్రాహ్మణునికన్న సమీపముగనే యున్నావు” అని లోకమాన్యడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. లండనులో మేమిరువురము ఒక టేబులోనుండి ఒకటిగ భుజించుచుండెడివారము. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు పూర్వార్చారపరాయణత్వము ఆటంకకరముగ నున్న పూర్వార్చారపరాయణత్వము తొలగిపోవలయునని వారు చెప్పుచుండెడి వారు.

తిలకు - ఇస్లాము

గోసంత్కణము, గణపతిపూజ, శివాజీ ఉత్సవములు మున్నగు విషయములను ఆధారముగ గైకొని లోకమాన్యడు ఇస్లామునకును ద్వేషించుచుండెనని చెప్పబడుచున్నది. గోసంత్కణమునకై హిందువులు పూనుకొనుట ఎంతమాత్రము తప్పుకాజాలదు. శివాజీఉత్సవములు క్రైస్తవులకు ఆక్షేపకరములు గ లే న ప న్న యు మ హా మ్య దీర్ఘుల కెందుల కట్లు తోచనలయునో తెలియకుచున్నది. దేశమునందు విదేశ ప్రభుత్వ మున్నందున ఇట్టి ఆక్షేపణలు గా వింపబడుచున్నవనియు, దేశము స్వపరిపాలనము ఆనుభవించుచున్న ఇట్టి ఆక్షేపణల కెట్టి ఎడము యుండకుండెడిదనియు లోకమాన్యడు చెప్పుచుండెను. మహారాష్ట్రుల జాతీయతా భావమున నృధిజేయు ప్రయత్నములన్నియు ప్రభుత్వమువారికి రుచింపకుండెను. కావున ప్రజలలో విభేదములను కలుగజేయుటకు వారు దురుద్దేశములను మహారాష్ట్రుల యెడల ఆరోపించుచుండిరి. 1915 సంవత్సరమున లోకమాన్యడు మహమ్మదీయులకు ఎక్కువ ఉద్యోగముల నిచ్చు విషయమై తనకెట్టి ఆక్షేపణలేదని చెప్పిరి. పరమత సహనము లోకమాన్యను సంపూర్ణముగ నుండెను. తిలకుగారికి బెబిలు కంఠోపాతముగ వచ్చును. బి.ఎ. పరీక్షయందు ఒక ఇంగ్లీషు భాతువు ఉత్పత్తి వ్రాయమని ఒక ప్రశ్న యుండెను. దానికి ప్రత్యుత్తరము లోకమాన్యను తెలియకుండెను. అందుపై ఆభాతువుకు సంస్కృత ఉత్పత్తి వ్రాసెను. అంతటితో పరీక్షకుని మొగముమాడెను. పరీక్షకునకు సంస్కృతమున్న బొత్తుగ తెలియదు. కడకు ఆ పరీక్షయందు తిలకు కృతాంధుడయ్యెను.

రెస్పాన్సివు కొ-ఆపరేషను

ఇంగ్లండునకు లోకమాన్యడు విరోధి యను మాటకు ఆర్థమేలేదు. 1919 సంవత్సరమున సార్వభౌముని ప్రకటనకు లోకమాన్య డిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము ఈ సందేహములను అంతమొందించును. అంతర్జాతీయ భావత్రయభావము వృద్ధిచేయుట భారతస్వాతంత్ర్యమున్నవారి కెక్కువ వాంఛనీయమైనది. సంస్కరణశాసనము ననుసరించి విద్యాశాఖను మంత్రులపర మొనర్చుట ఇంగ్లీషు వారి సమద్దేశమును ప్రకటించుచున్నదని వారు నమ్మిరి. క్రమముగ పార్లమెంటువారు భారతీయులకు స్వపరిపాలనాధికారము సంపూర్ణముగ నిచ్చెదరని లోకమాన్యడు నమ్మెను. కావున “హే వారు రెస్పాన్సివు-కోఆపరేషనుకు భారతీయులు గడంగవలయునని ప్రకటించిరి. 1919 సంవత్సరపు సార్వభౌముని ప్రకటనము చదువగానే లోకమాన్య డట్లు తీర్మానించుకొనెను. నేను, కేల్కార్లు, లోకమాన్యడు అమృతసరమునకు బోవుచు ఈ విధానపు వివరములను నిర్ణయించితిమి.

లోకమాన్యడు-జాతీయత

(మాపుజి గోవిందుజీ)

అస్పృశ్యతా నివారణ విషయములందు లోకమాన్యడు పూర్వార్చారపరాయణుల అభిప్రాయములతో ఏకీభవించుచుండెనను వదలి కలదు. సింధిగారు బొంబాయిలో నిమ్మజాతుల మహాసభను జరుపుచుండిరి. గియకువాడుగారు అస్పృశ్యత వహించిరి. రెండవదినమున లోకమాన్యడు ఈమహాసభయందు ప్రసంగించెను. కాంగ్రెసునందు అస్పృశ్యులకు ప్రాతినిధ్య మివ్వవలయునను తీర్మానమును లోకమాన్య డుపపాదించునని చెప్పబడెను. లోకమాన్యడు ఆతీర్మానమును ప ప ప ది ం చు చు గొప్ప ఉపన్యాస మిచ్చెను. అప్పుడు లోకమాన్యడు పూర్వార్చార పరాయణులతో చేరినవాడనుసందేహమునకెడము లేకపోయెను. సాంఘిక సంస్కర్తలు ఆశ్చర్యపడిరి. నిమ్మజాతుల ఉద్ధరణమునకు లోకమాన్యడు సంపూర్ణ ఆమోదము నొసగుట సర్వచంద్రావర్కరు మున్నగు సంస్కర్తలకు ఆనందమును కలుగజేసెను. సాంఘిక సంస్కరణమునకు గాని నిమ్మజాతుల ఉద్ధరణమునకు గాని లోకమాన్య డెంతమాత్రము విముఖుడుగ నుండలేదు. నిజ మేమనెను, శ్రీరాజకీయవిషయములందు వారు నిమగ్నులై యుండిరి. ఇతరపనుల చేయుటకు వారికి వ్యవధి లేకుండెను. కాని ఇట్టి ఉద్యమములపట్ల వారు సానుభూతి చూపుచుండెడివారు. తన జీవితమునందుమాడ తన సానుభూతిని వెల్లెబ్బుచుండెడివారు. పూనాలో తనగృహమునందు ఆగ్రజాతులవారు అంత్యజాతులవారు ఒకటేవిధమున ఆవరింపబడు చుండెడివారు. పంక్తిభోజనము అంతస్సంఘవివాహములు నిర్వంధములతో జరుపవలసివని కావు. కాని అస్పృశ్యత ఎంతమాత్రము పనికిరాదని వారు స్పష్టముగ చెప్పుచుండెడివారు. పీమ్సాగారి నేనయందు నీరుతెచ్చువారు మాలవారుగనుండిరి. పూనాలో గణపతి ఉత్సవముల సందర్భమున ఒక అంత్యజాతివాని గణపతిని తన నుట్టపు బండియందుంచి లోకమాన్యడు ఊరేగింపు జరిపెను.

బొంబాయిలో కార్మికులు లోకమాన్యని ఆధికముగ గౌరవించుచుండెడివారు. న్యాయమూర్తి దేవద్రుగారు లోకమాన్యను శిక్షివిధించగనే వారముదినములు బొంబాయి కార్మికులందరు సమ్మెకట్టిరి. లోకమాన్యడు ఇంగ్లాండునుండి తిరిగి వచ్చినప్పుడు కార్మికులతనికి స్వాగతప్రదమును సమర్పించిరి. కార్మిక సంఘములను స్థాపించు విషయమున లోకమాన్య డుత్సాహము చూపుచుండెను.

లోకమాన్యడు అమృతసరమునందు రెస్పాన్సివు కొఆపరేషను అను పదమును సృష్టించెను. కాని త్వరలోవారు మనలను పాసిపోవుదురని ఎవ్వరు నమ్మలేదు. మహారాష్ట్రచరిత్రయందు తిలకు ఒక నూతన శకమును ప్రారంభించెను. మహారాష్ట్రుల విజృంభణమునకు లోకమాన్యని శక్తిసామర్థ్యములే కారణము. మహారాష్ట్రులు తమ రాజకీయోత్సవమును లోకమాన్యనివల్లనే పొందుచున్నారు.

* * * *

ఆర్యసమాజము - తిలకు

(లాల్ లజపతిరాయి)

1900 సంవత్సరమున లాహారు కాంగ్రెసులో నేను తిలకును మొదట చూచితిని. కాంగ్రెసు నాయకుల కపుడు తిలకు అనిన సరిపడిడికాదు. వారి జీవితమంతయు కష్టములతో కూడి యుండెను. దేశమున కెన్నికష్టములనో వారు ఓర్చియుండిరి. సంస్కృతివిద్వాంసు డను ప్రఖ్యాతి వారికి అధికముగనుండెను. ఈకారణములవల్ల వారిని ప్రజలు అధికముగ పూజించుచుండిరి. పంజాబునందాకాలమున ఆర్యసమాజపు ప్రతిష్ఠ అధికముగనుండెను. లాహారులో లోకమాన్యడు వేదముల ప్రాచీనతనుగురించి ఉపన్యసించిరి. ఉపన్యాసమైన పిమ్మట వారిని నా ఇంటికి భోజనమునకు పిలిచితిని. ఎవరచే వంట చేయించవలయునని నేను వారిని ప్రశ్నించితిని. ఎవరు వంటచేసినను చింతలేదు. పక్కాన్నమైన భుజించుటకెట్టి ఆక్షేపణలేదని చెప్పిరి. నాభా

ర్యచే వంటచేసిన మీరు తినెదరా లేక బ్రాహ్మణునిచే వంట చేయించునాయని నేను వరల అడిగితిని. నాసందేహములు వారికి నవ్వు పుట్టించెను. అప్పటినుండి నాకును వారికిని గాఢమును మైత్రి ఏర్పడెను. కొన్నికొన్ని విషయములందు నాకును వారికిని భేదములుండెను. వారు పూర్వార్చారపరాయణులు. నేను సంఘసంస్కర్తను. వారు సనాతనధర్మరక్షకులు. నేను ఆర్యసమాజ కుడను. ఈతెలివముగ కొన్ని భేదములున్నను విదేశపరిపాలనము అంతు మొందవలయునను పట్టుదలయుండు, మేమిరువురము కలసి యుంటిమి.

పాఠకులకొకమనవి

ఈనెల 6 వ తేదీని వెలువడిన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో “శ్రీ పెద్దాడ వెంకటరాయప్రశంస” అను శీర్షికక్రింద బ్రకటింపబడిన మద్దించిత పద్యములలో అమృతప్షులు విశేషముగా నున్నవి. ఆ తపస్సులలో గొన్ని ఛందోభంగము గలిగించినవి. మఱికొన్ని విరుద్ధార్థము స్ఫురింపజాలినవి. కావున బాఠకులెల్లరు వాని నిట్లు సవరించుకొన బ్రార్థితులు.

మొదటిపద్యములో

తపస్సు	—	ఒప్పు
నైనము	—	నైతిము
యననాబ్జము	—	యననాబ్జము
నన్నుగన్నామె	—	నిన్నుగన్నామె
భక్తిపుంగవా	—	భక్తిపుంగవా

రెండవదానిలో

ధరాత్యజావిభు — ధరాత్యజావిభు

ఇంకొక సంగతి మనవిశేషములయొప్పునది. ఆపద్యములు చదివిన మిత్రులలో గొందఱు నేను ఆత్మహత్యను మెచ్చుకొన్నట్లు భావించి తదివ్యయమునుగూర్చి ప్రశ్నించిరి. వారికి గలిగిన సందేహమే మరికొందరకగూడ గలుగవచ్చునేమోయను భయముచే నాయభిప్రాయము నిట విస్తరింపబూనితి.

ఆత్మహత్యప్రశంసనీయామా?

యెన్నటికిగారు. కాని శ్రీ పెద్దాడ వెంకటరాయగారిని ఆత్మహత్య యొనరించుకొన బురికొల్పినది భక్తిక్షుద్రకము. ఇంక భూమిమీద నిల్వనేరక వెంటనే రామసందర్శనమునకై, ఆ చిన్నవాడు తహతహపడినాడు. భావోద్దేకము గలిగినప్పుడు తాను జేయుబూనినపని యుక్తమా కాదాయని యెప్పుడును ప్రశ్నాంతచిత్తముతో యోజించజాలడు. అట్టి మానసికస్థితియే లోకములో జరుగుచున్న పరహత్యలకును ఆత్మహత్యలకును ముఖ్యకారణము. అవి నింద్యములని పైవారికిఁ దోచుచుగాని, కర్తవ్యుఁ దోచదు. అట్లైనచో వెంకటరాయ ప్రశంసా పద్యములేల వ్రాసితివందురా? ఆయన యుద్ధేశ ప్రాశస్త్యమే హేతువని నామనవి. కీర్తిశేషులైన దేశభంధు చిత్రరంజనదాసుగారొకానొకసందర్భమున సెలవిచ్చినట్లు “మహానీయోద్దేశములతో నింద్యకృత్యము లాచరించినవారి యుదాహరణములతోఁ బ్రబంధ చరిత్ర నిండియున్నది.” అట్టివారి భాషప్రాశస్త్యము మాత్రము ప్రశంసనీయము కాకపోదు. ఇంక భోగానంద మొందలేక తావశములు ద్రిప్పు వృద్ధులుపైతము మనస్సు నీశ్వరువై పునకు నిజముగాఁ ద్రిప్పుజాలుట యరుదు. సర్వానర్థమాలమని భర్తృహర్యాదులచే వర్ణింపబడిన యావనములోనుండియు శ్రీ పెద్దాడ వెంకటరాయగారు అంతరావభక్తుడైకము గాంచుట యెంత వింతయో, యెంత ప్రశంసనీయమో చేతలే చెప్పవలయునా?

జనమంచి సీతారామస్వామి,

9-8-1925

అనకాపల్లి.

మోహినీతైలము

కౌతు! నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇది మనఃపరిక్రమము జేయు విద్యాధ్యులు, స్త్రీడర్శు ఉద్యోగములు మొదలగువారికి శుభనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. సుందలను మోహలావణ్యములకు ప్రాపకు కరులను మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఈతైలము నందుగల రమణీయ మగు సువాసన చెప్పనలవిగాదు. తలకు రాచి దువ్వకొనిన ఇరుగుసూరుగు వారలకుగూడ మరీమళము వ్యాపించును. తలలోచుండును పుట్టు నియ్యదు. దీనియందు మనోహరముగు సువాసనద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలిది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడసి యున్నాము. వేయేల ఒకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

కర్నూలు వెడ్జివుడ్డు- అసహాయోద్యమము

కామన్వెల్త్ లో తన ఉపన్యాసమును
సమర్పించుకొనుట

సత్యమూర్తిగారి ప్రత్యుత్తరము

యస్. సత్యమూర్తిగారు కామన్వెల్త్ చర్చపై డెయిలీ హెరాల్డుకు వ్యాసము వ్రాయగా దానికి కర్నూలు వెడ్జివుడ్డు గారి క్రిందివిధముగ ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచున్నారు:-

నేనును మంగలగారును భారతదేశమునుగూర్చిన చర్చ సందర్భమున గావించిన యుపన్యాసములు సత్యమూర్తిగారికి సంతృప్తికరముగ లేవు. మేముభయమును భారతదేశములోని అసహాయోద్యమమును ప్రతిఘటించితిమి పని వారి కసంతృప్తిగల్గెను. మేము కార్మికోద్యమముయొక్క అభిప్రాయములనే చెప్పితిమిని నానమ్ముము. సత్యమూర్తిగారి వుపన్యాసములోని అభిప్రాయములనే చెప్పితిమిని నానమ్ముము.

అసహాయోద్యమము 1920 లో ప్రారంభమయ్యెను. ప్రభువుమున గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వమున శాసనసభలు అసెంబ్లీని బహిష్కరింప నుద్దేశించెను. వారు ప్రజలను వోటు జేయకుండ ఆపుటకే ప్రయత్నముజేరిరి. అప్పుడు సత్యమూర్తిగారివలె ధైర్యముతో భారతీయులు యెవరును యీ తెలివి తక్కువ పనిని నిరోధింపజాలకపోయిరి. కాని ఆయనచేసెను. మద్రాసు యా బహిష్కారోద్యమమునుగూర్చి ముజేసి ప్రపంచజ్ఞానమునుపయోగించుకొను నటుల జేసెను, అసహాయోద్యమమునకు విరుద్ధముగనే విశ్వవిద్యాలయమునకు సభ్యుడగు నెన్నుకొనబడెను. రెండేండ్ల తరువాత పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారును సి. ఆర్. దాసుగారును యిదేవద్ధి ననుసరించిరి. రాజకీయవ్యవహారములందు ముగ్గులైన భారతీయులు చాలమంది గాంధీమార్గమునువదిలి శాసనసభలందు యెన్నికలలో పాల్గొనునటులజేసిరి.

"కాని యీమార్గు విస్తారముగను అసహాయుగనుండునటులగాక రుద్రముగజేయుటకయి వారు తమనెన్నుకొనినయెడల అసహాయోద్యమమునే నడిపెదమనియు ప్రభుత్వయంత్రమును నడువకుండజేసెదమనియు, అధిసంఖ్యాకులమైనయెడల ఉద్యోగముల స్వీకరింపమనియు వాగ్దానముజేసిరి.

అసహాయోద్యమములో రెండవయంత్రముమొలకెడిదాని కన్నయొక్కవ తెలివిగనేమియు నుండలేదు. బహిష్కారమువలన ఆంగ్లేయవాదాధికారులకు తగినవారే యెన్నుకొనబడిరి. వారు బాగా అనుభవించిరి. ప్రభుత్వమువారనుభవించుచున్నారని చూచునదికి తామే శాసనసభలలోనికి పోదామని మారిరి. వారికిత్రువులను జూచి జ్ఞానము చెప్పుకొనిరి.

ఇప్పుడు బెంగాలులోను మధ్యరాష్ట్రములలోను వారధి కసంఖ్యాకులగుటచేత ప్రభుత్వము నడుపుట సాధ్యముగాక ఆరాష్ట్రములలో సంస్కరణములు రద్దీ చేయబడి అధికారుల స్వాధీనమై వారే యనుభవించుచున్నటుల గాన్పించుచున్నది.

మరల వారు త్రువులనుజూచి జ్ఞానము చెప్పుకొనుచున్నారు. సి. ఆర్. దాసుగారి అభిప్రాయములు ఆయన చావకముందు చురుచున్నట్లే గాన్పించెను. అసహాయోద్యమము యొక్క తెలివిరక్కువ ఆయన కిష్టములేదని చెప్పిన యుక్తముగనుండును. అయితే భారతదేశమునంతట త్రిపుటకు కొంత కాలము బట్టవని ఆయనకు తెలియును. సత్యమూర్తిగారు తన మిత్రులయెదుట ఉపన్యాసములు చదువకుండ తనలోనున్న రాజకీయభిప్రాయము లన్నిటిని యిందులకు ద్రవ్యీకరింపరాదు సాయము జేసినట్లగును.

మధ్యరాష్ట్రములో నప్పుడే స్వరాజ్యపక్షమువారు ఉద్యోగముల నంగీకరించువరకు మారిరి. ఆరాష్ట్రములోనిక రెండు సంవత్సరములు నిరంకుశ ప్రభుత్వము సాగినయెడల అసహాయవలంబులు పూర్తిగా మారిపోయెను. రెండేడ్లు ఈ రక పోవుట యా! ఒక్క భయము మాత్రమున్నది. ప్రభుత్వమువారు గులభముగ పాలించుచు సంస్కరణములు ఒక్క సంతతిలోపోయి 1929 వ సంవత్సరము నాటికి జేసుకకు బోవుట గానచ్చును.

సరియైన నిర్ణయములేదు

అయితే యీసహాయముజేయు టిందులకు ఎవ్వరికిని తెలియదు. వెంటనే అధినేత స్వాతంత్ర్యమునచ్చి వి. సి. ఎస్. లను బ్రిటిషు సైన్యమును తేకుండ జేయవలెననియ్యు? కాదు. అది యేమౌత్తమును కాదు. రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యముగగ్గి సైన్యమును

విదేశవ్యవహారములను బ్రిటిషువారి చేతులలో వదలివేయుననియ్యు? అది భగవంతునకు తెలియును.

ఒక్క దానిలోను యేకీభావములేక రిసయైన మానవగావి పనవుడు అట్టివారికి మనము సహాయముజేయుటెట్లు?

నియోజనాధికారము పనివారలకుగూడ కావలయునేమో వారు జెప్పరు. మహామృదీయులకు సిక్కులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముంటుండవలయునేమో వారు జెప్పరు. శాసనసభలు వివిధములైనవాని కెట్టి హక్కులుండవలెనో, బ్రిటిషు వి. సి. యస్. ను అసలే తేకుండజేయవలెనందుకేమో అదియుజెప్పరు.

సత్యమూర్తి, సత్తాత్వలాగారులు చెప్పనది దౌర్జన్యమును ప్రయోగింపమని మాత్రమే. నాకిందాళ్ళుమేమియు గల్గుట లేదు. చిరునవ్వుమాత్రము వచ్చును.

నేను భారతదేశమునకు బోయినప్పటి నుండియు యీచిన్నబిడ్డచేష్ట అసహాయోద్యమ మేమని ప్రతిపూలము గనే యుంటిని. ఇందులన అభివృద్ధికే ప్రతిపూలముగ నుండును. ఇందులకు ప్రతిపూలముగనుండుటలో నేను కామన్వెల్త్ భయందును కార్మికపక్షముయొక్క యేకైకాభిప్రాయమునే చెల్పుచున్నాను.

సత్యమూర్తిగారు నన్ను ప్రతిఘటించుటచేత ఆయనకు నేనొకటి జెప్పగోరెదను. ఇష్టములేకున్నను యీనిర్ణయమునకు రాగోరితిని. ఆయనయు ఆయన పక్షములు డెమోక్రసీయన్న భయ పడుచున్నారు. వారలకు నియోజనాధికారము నెక్కువజేయుట యిష్టంలేదు. అస్పృశ్యతా నివారణయిష్టములేదు. అన్నములేక మాడుకైతుల గాపాడుట ఇష్టములేదు. భారతదేశమును జనసామాన్యమునకు భాగ్యత నొసంగుట యిష్టములేదు. వారికి డబ్బు భూస్వాములు ధనవంతులవద్దనుంచి వచ్చుటవలన వారికి భయమగుచున్నది. వారికివారే భారతదేశమును పరిపాలింపవలెనందురు. భారతదేశములోని జనసామాన్యము తమ్ముదాము పాలించుకొనుట వారి కిష్టములేదు.

ఇట్లు గాకున్నయెడల వారి అసహాయోద్యమ మను బొమ్మలటను కట్టిపెట్టవచ్చును. నిజమైన స్వాతంత్ర్యమును భద్రము జేసికొనుటకు వారికేమిగావలెనో మాకు దిద్దెదరుగాక!

సత్యమూర్తిగారి ప్రత్యుత్తరము

సత్యమూర్తిగారి క్రిందివిధముగ ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి:-

పార్లమెంటులో భారతదేశమును గూర్చిన చర్చపై నేను క్రిందటి మంగళవారము డెయిలీ హెరాల్డులో వ్రాసినదానిపై నానుప్రసంగముగ్రుండు రై. హే. కర్నూలు వెడ్జివుడ్డుగారికి చాల కోపమువచ్చినటుల నాకు గాన్పించుచున్నది. అది నాకు సంతోషము. ఎందుచేత ననగా కర్నూలు వెడ్జివుడ్డుగారిసంటి విజ్ఞానము సరసము కోపమువచ్చి వాదమునకుబదులు దూషణము నడిపిటవలన ఆపక్షమున వాదములేదని తెలియుచున్నది.

భారత చర్చసందర్భమున రామ్మే మంగలగారును, వెడ్జివుడ్డుగారును గావించిన ప్రసంగములు నా కసంతృప్తికరముగనుండుట కారణము. కొంతవరకు వారు అసహాయోద్యమమునుగూర్చి నిరసనగ మాట్లాడుటయే. వారు భారతదేశమునందు ప్రస్తుతము ప్రభుత్వవిధానములో సభివృద్ధి యక్కరలేదని వారు సార్వభౌముని ప్రభుత్వముతో ప్రతిఘటితజేసికొనుటయు, యంతకన్న యెక్కువయే బ్రిటిషు ప్రభుత్వముగాని మేము యీమాడుసార్లు పనిజీవాలిన ద్వంద్వవిధానమును పనిజేసి సహకార భావమును గనుపరచినగాని భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనము విషయమున సహాయముజేయదనియు జెప్పబడే అసంతృప్తికి నాకు ముఖ్యముగ కారణమయ్యెను.

ఇది నిజముగా చిన్నబిడ్డచేష్టగనే యున్నదని చెప్పిన కర్నూలుగారు తమించెదరుగాక. భారతరాజకీయవేత్తలలో అత్యంతము మితవాదులైన వారే ప్రయత్నించి పనిజేసి చేతగాదని విడిచివేసిన ప్రభుత్వవిధానము ముఖ్యుల పనిజేయుమనుటలో సారస్యమేమియు గాన్పించుటలేదు. కార్మిక ప్రభుత్వముయొక్క ఉత్తరువుపై భారతప్రభుత్వము నియమించిన కమిటీయెదుటనే యిందులకు సరియగు సాక్ష్యమునొసంగిరి.

"నాకు లోపల కొన్నియభిప్రాయములును వైశిష్ట్యకటిం చు అభిప్రాయములు కొన్నియు నుండునని కర్నూలు వెడ్జివుడ్డు గారు సామాన్యముగ బల్కినందులకు విచారమగుచున్నది. అసహాయోద్యమము చాటున చాలపాపములు సమసిపోవును. బహిష్కరించుట నాకు మొదటినుండియు యిష్టము లేకుండెను. కాన్నిజేకసారి శాసనసభలోనికి బోయినపుడు, సప్తయినిచ్చుటకు ముందు కష్టనివారణ గావలయు" నను సిద్ధాంతమునే యను

సరింప గోరితిమి. స్వరాజ్యపక్ష మువనినే జేయుచున్నది. అది అసహాయోద్యమ మైనయెడల నే నసహాయవాదిని. కాదాకాదు,

స్వరాజ్యవిధానము

సి. ఆర్. దాసు, పండితమోతీలాలు నెహ్రూగారులకు ముందే నేను శాసనసభ కెన్నుకొన బడితి నని కర్నూలు వెడ్జివుడ్డు గారు చెప్పిన విషయము సరిగాదు. మేముందరమును ఒక్క సారియే శాసనసభల కెన్నుకొనబడితిమి. అది కాంగ్రెసు అసహాయోద్యమమును ఆపివేసిన పిమ్మట జరిగెను. శాసనసభలద్వారా ప్రభుత్వమును నడుపుకుండ జేసి అధికసంఖ్యాకులమైనను ఉద్యోగముల నంగీకరించుటలేనని నిశ్చయముతో దాని గుణవిశేషములబట్టి యంగీకరింపలేదు కాని ప్రత్యేకముగ వారే కారణముచేత నేమియుగాదు.

బెంగాలులోను మధ్యరాష్ట్రములందును సంస్కరణములను రద్దుజేసినయెడల అందులకు మాకు విచారమేమియునులేదు. మేముందులకే నిజముగా పనిజేయు చుంటిమి. ఈ సంస్కరణములు వచ్చినప్పటికిని నిరంకుశ పాలనము జరుగుచుండెననియే మానమ్ముకము. ప్రజలసమృద్ధితోనే యిట్టి పరిపాలనము జరుగుచుండెనను మోసములేకుండ జేయవలెనని మాత్రము మేము కోరితిమి.

మాకు కావలసినదేమి?

మాకు కావలసినదేమియో చెప్పవలసినదిగ కర్నూలువెడ్జివుడ్డుగారు కోరుచున్నారు. ఇంగ్లాండులో ఆంగ్లేయులే విధముగ నున్నారో భారతీయులుగూడ భారతదేశములో నట్లుండవలెనని మాకోరిక. మాకుమేము పొందించుకొనవలెనని యున్నకష్టమేమనగా గ్రేటుబ్రిటనుగాని కార్మికపక్షముగాని కోరునదేమిటని యే.పనిజేయని సంస్కరణములను పనిజేసి మేము స్వపరిపాలనము నకు తగుదుమని చూపవలెనని వారు భారతీయులను గోరెదరా బ్రిటిషు సివిలుసర్వీసును భారతదేశములో కాశ్యముగ నుంచవలెననివారు కోరెదరా? బ్రిటిషు సైన్యము యెప్పుడును అచట నుండవలెనని వారు కోరెదరా? కర్నూలు వెడ్జివుడ్డు గారును వారిపక్షమును పార్లమెంటునందును యీవలను మాకు సహాయముజేయుటకు వాగ్దానము జేయునెడల నేనింటికి బయలుదేరి పోవులోపల 1919 భారత ప్రభుత్వమును సంస్కరించి మాకు కావలసినదేమో వచ్చునటుల సవరణబిల్లును తయారుజేసి యిచ్చెదను. అందులో కష్టమేమియును లేదు.

కర్నూలు వెడ్జివుడ్డుగారు క్రింద పడ్డా మేమే గెల్చుచున్నటుల మాకు, డెమోక్రసీ యన్న భయపడితిమిని చివరకు చెల్లుచున్నారు. ఆయన భావము గట్టిగనదియని తెలంపజాలను. ఏమైనను మాకు డెమోక్రసీయందు నమ్మకముగలదనియు, మేముందుకు పనిజేయుచున్నామనియు, పనివారలను బిడలునుగూడ నియోజకాధికారులు బంధవలెనని మా కోరిక యనియు, భారతదేశమును భారతసామాన్యమే పాలింపవలెననియు విశ్వాసమును పాతకులు గ్రహించెదరుగాక.

నేనుగూడ కర్నూలు వెడ్జివుడ్డుగారి వలెనే యిష్టములేక పోయినను ఒక్కటిమాత్రమునిశ్చయించుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. కర్నూలు వెడ్జివుడ్డుగారును ముందుబెంచీలలోనుండు కార్మికపక్షమువారును ఉద్యోగాపేక్షతో నుండిరి. గాని భారతదేశమునకు జేసిన వాగ్దానములను నిల్చుకొందుమని ఆరుర్ధ్వలేదని మాత్రము చెప్పవలయును. భారతదేశ మే నాటికైనను స్వపరిపాలనమే యనుభవింపవలెనని వారు మనస్సులో మాత్రము నమ్మెదరు. కాని వారికాలములో మాత్రము అది జరుగుట వారి కిష్టములేదు. కారణమేమనగా, వారిచేతులలో స్వామ్రాజ్యమున కేమియు భయము లేదని బ్రిటిషు డెమోక్రసీకి నమ్మకము గలుగునటుల జేయవలయును.

కర్నూలు వెడ్జివుడ్డులే యిదవారహృదయున కిట్టి భావములుండవగదు. ఆయన యింకకొంచెము విశాలహృదయుడై ఆడిన మాట తప్పకుండనయెడల కార్మికపక్షమునకును, భారతదేశమునకును, బ్రిటిషు కామన్వెల్టుకును నేన జేసినవాడును.

(డెయిలీ హెరల్డు)

నచ్చనిచో! సామ్యువాపసు చేయబడును!!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్నము, భావము, భావము, గ్రహస్థితి, అక్షరవర్ణ, పోడశం వర్ణ, ద్వారకభావభిక్షములు, సకాంతర్థశాసితములు, మున్నగు పెక్కుపాఠశాలలలో శ్లోకతాత్పర్యరూపమున ఈగ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కర్మి ద్వారకభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇవడబడినవి. ఇది యింటిజ్యోతిషగ్రంథము. వెల 200. మొదటిభాగము రు 1-0-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషపాలయము,

కళింగోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

దృశ్యకావ్యముయొక్క కాలవిభాగము

(తిరిగిని లక్ష్యనాథాయణ చౌదరిగారు)

దృశ్యకావ్యసంబంధ మగు అనేక అత్యుత్తమ సుప్రసిద్ధ గ్రంథరాజములున్నవి. ఈవిషయము సర్వజనవిదితము. ఏతే గ్రంథములు కాలముననుసరించి మాడువిభాగములయందు విభజింపవచ్చును. 1. ఆదిమకాలము 2. మధ్యమకాలము 3. అంతియ కాలము.

క్రిశ్తము 100 సం॥ కు పూర్వము మొదలు వరకు శతాబ్దము వరకు ఆదిమకాల మని తలంచవలయును. ఈ ఆదిమ కాలమునందు పరమపావన భారతవర్షము సర్వాలంకార సుశోభితమై, సకలైశ్వర్యసంపన్నమై కళాకాలమునందు జగద్విఖ్యాతమై యుండెను. సుప్రసిద్ధకావ్యములు, నాటకములు, అన్య అత్యుత్తమ గ్రంథములు ఈ ఆదిమ కాలము నందే రచింపబడినవి. ఈ ఆదిమకాలమునందే జగద్విఖ్యాత అద్వితీయ కవిశ్రేష్ఠులగు కాళిదాసు, భవభూతు లుద్భవించి స్వీయపాండిత్యము, ప్రతిభా చల్లించి జగద్విఖ్యాతులైరి. ఏతేత్ కవిద్వయముయొక్క జన్మమువలన భారతవర్షము శోభాయమానమయ్యెను. జగద్విఖ్యాతమయ్యెను. దృశ్యకావ్యరచనము నందు కాళిదాసు అద్వితీయుడు. ఈసంగతి సర్వజనవిదితము. ఈ కవిసహాధ్యాయుడు మానసిక జీవనముయొక్క వికారములు, కార్యములు బహుసేర్పితో అధ్యయనము చేసియుండెను. కాళిదాసుకృత కావ్యముల నాటకము భారతవర్షమునందంతట ప్రచారముననున్నది. ప్రతిదేశమునందుకూడ కావ్యములనాటకము యొక్క ప్రచారమున్నది. ప్రపంచమునందంతట కావ్యముల నాటకము అత్యుత్తమగ్రంథరాజముగ పరిగణింపబడినది. ప్రపంచముయొక్క సర్వపండిత పుంగవులు కావ్యములనాటకము విలోకించి చకితులైరి. ఆశ్చర్యనిమగ్నులైరి. కొనియాడిరి. కావ్యములనాటక సందర్భనాంతరము భారతదేశముయొక్క విద్యాబుద్ధి ఇత్యాదివిషయములు గ్రహించిరి. కాళిదాసు అప్రతిమాన ప్రతిభాశాలుడనియు, వహాళి ధురంధరుడనియు ప్రపంచము యొక్క సర్వపండితులు ఒప్పుకొనిరి. కావ్యముల, విక్రమోద్వేషియ, మతియూ మాలవికాగ్నిమిత్ర. ఈ గ్రంథత్రయము దృశ్యకావ్యసంబంధమైనవి కాళిదాసు రచించెను. ఏతేత్ గ్రంథత్రయము సుప్రసిద్ధము జగద్విఖ్యాతము. కూడ్రకవికృత మృచ్ఛకతికము ఈ ఆదిమకాలముయొక్క అంతర్గతమైయున్నది. ఈ గ్రంథము యొక్క రచన మనోహరమైయున్నది. ఈ గ్రంథము సర్వోత్కృష్ట గ్రంథరాజములయందు పరిగణింపబడినది. ఎనిమిదవ శతాబ్దముయొక్క భవభూతికృత ఉత్తరామచరితము, మహావీరచరితము, మాలిమాధనము సుప్రసిద్ధములు. నాటకరచనమునందు కాళిదాసుకంటే భవభూతి కుశలుండని కొందఱి పండితప్రవరుల అభిప్రాయమైయున్నది. సర్వవిషయముల యందు భవభూతికంటే కాళిదాసు కుశలుండు. భవభూతి అక్కడక్కడ వర్ణించుటయందు కాళిదాసుకంటే అధిక నిపుణత్వము ప్రదర్శించెను. భవభూతి భావ కాళిదాసుయొక్క భావకంటే కఠినమైయున్నది. క్లిష్ట శబ్ద ప్రపూర్ణమైనది. ఇందువలన భవభూతికంటే కాళిదాసు నాటకరచనముయందు కుశలుండని చెప్పవచ్చును. భవభూతియొక్క మాలిమాధనము షేక్స్పియర్ నిరోమియా, జూలియట్లో సాదృశ్యము చేసిరి. భట్టనారాయణకృత వేణీసంహరముకూడ ఈ కాలముయొక్క అంతర్గతమై యున్నది. ఆదిమకాలము అంతమయ్యెను. మధ్యమకాల మేతంచెను. మధ్యమకాలము పదునొకండవ శతాబ్దముమొదలు పదునాలుగవ శతాబ్దమువరకు అయియున్నది. ఈ మధ్యకాలమునందు శ్రీ హర్షుడు, రత్నావళి, నాగానందము రచించిరి. విశాఖదత్తుడు ముద్రారాక్షస్ లిఖించెను. కృష్ణమిత్రుడు ప్రబోధచంద్రోదయము వ్రాసెను. జయదేవుడు ప్రసన్నరాఘవము రచించెను. ఉపర్యక్త గ్రంథముల యందు ముద్రారాక్షస్ విశిష్టాంశిక నాటకము. ఈ నాటకము నందు రాజకీయవిషయము లున్నవి. ఈ మధ్యమకాలమునందు శ్రీహర్షుని రత్నావళి, విశాఖదత్తుని ముద్రారాక్షస్ అన్యకవుల గ్రంథములకంటే మనోహరమైయున్నవి. ఇందువలననే ఏతేత్ గ్రంథములు సుప్రసిద్ధమైనవి. నాగానందమునందు శాధ్వర్య సుహృదుల విషయములున్నవి. ప్రబోధ చంద్రోదయమునందు వేదాంతవిషయము లున్నవి. మధ్యమకాలము గతించినది. అంతిమకాలము వచ్చినది. ఈ కాలమునందు అనేక రూపకములు ఉపరూపకములు నిర్మించుచున్నవి. కాని సందర్భములు, ఉపర్యక్తకాలవ్యయముయొక్క గ్రంథములు సర్వో

త్కృష్టములు. బొంబాయినుండి ప్రకటితమగు కావ్యమాల యందు అనేక నాటకములు ప్రహసనములు ప్రకటితమైనవి. ప్రకటితమగుచున్నవి. ఉపర్యక్త కావ్యమాలయందు ప్రకటితమగు గ్రంథములయందు అనేక గ్రంథములు కాశ్మీరపండితులు రచించిరి. నాటకరచనముయందు కాళిదాసు భవభూతులు అద్వితీయులు సమర్థులు, నిపుణులు. పండితులు సంస్కృతముయొక్క రూపకములు ఉపరూపకములు అన్వేషించిరి. ఒక సమాప్త గ్రంథములు లభ్యమయినవి. దీనినిబట్టి మాడ ప్రాచీనకాలము నందు నాట్యకాస్త్రాన్నితి కానట్లు తేటతెల్లమగుచున్నది. అనేక గ్రంథములు రచించి యుండవచ్చును. కాని రాజ్యర్హిష్టము ఇత్యాదికారములవలన గ్రంథములు నశించినవి. ఉపలభ్యమగుట దుర్లభమయ్యెను.

స్ట్రీల్స్ నెట్ వెటి

గడచిన 50 సం॥ముల నుండి పరిశోధన చేయబడిన వాటి అన్నిటిలోను ఇది యొక్క శ్రేష్ఠముగా తేలినది. ఇది ఇతర కల్పితమైన వాటివలె పనికిమాలినది కాదు. తామర, గజ్జి (డోబీస్ ఇచ్), కురుపులు, గండమాలు సంబంధమైన వ్యాధులు మొదలగునవి పూచీగా కుదురును. అనేకులు యిందువలన జీవించుచున్నారు. మీ రేల ప్రయత్నించకూడదు.

I డజను బుడ్లవేల రూ 9-0-0 1-కి ధర రూ 1-0-0.
మాచీ కనిపెట్టుబడి, మృదాసు రాజధాని, బర్మి, సెలోను మొదలగు చోట్లకు మేమే స్వయముగాపంపుచున్నాము.
Collingwood & Co., Mount Road, Madras.

అమూల్యమైన చికిత్సలు

మెనరిజము

హిస్టరీయా మొదలగు సమస్తమయిన మానసిక వ్యాధులును అనేక యితరవ్యాధులును నయముచేయబడును.

స్వర్ణరజిత భస్మము

ఇది బంగారు వెండియు కలిపి కేవలము మూలికలచే తయారుచేయబడి శతప్రసాదన చేయబడినది. అజీర్ణ వ్యాధులు నరమలసంబంధమైన వ్యాధులు, అతిమూత్రము, కుసుమ, పీర్వ ఫలము, నపుంసకత్వము, మొదలగు వ్యాధులకు దివ్యౌషధము. దీనిని మా స్వర్ణ వంగముతో కలిపి నేవించినయెడల ఇంజక్షన్ వల్ల కూడా నయముకాని ఎంత దీర్ఘ కాలమునాటి సుఖవ్యాధులు లయనన నయమగును.

స్వర్ణరజితం 20 దినములమందు రూ 7-0-0
స్వర్ణవంగము ,, 8-0-0
శ్రీచందనవిల్యాస్ గనేరియాకు బహు మంచిమందు. 3 దినములలో చురుకు మంట, నొప్పి నయముచేయును. 8-12-0

మా యోగ్యతాపత్రములవలన ఏయేవ్యాధులు ఏమోస్తరుగా నయముచేయబడినది తెలియును.

యం. రామారావు, గుంటూరు.

తెనుగు ఇండియన్ వీనల్ కోడ్

గ్రంథముచిత్తము, దశసరికాగితములు, గట్టిపైండు నెల రూ 4-0-0
ధర్మవిక్రయము- ప్రతి 1-కి రూ 3-0-0.

ఇది సంపూర్ణమైన వీనల్ కోడ్ గ్రంథము. గ్రంథాంతమున ఆయాసేరముల స్వభావము, భోధపడునట్లు తేట తెనుగున ముద్రాసు మైక్రోకోర్టు వకీలు, బి. ఏ., బి. ఎల్. రెంటాల వ్యవేకటనుబృందావు పంతులుగారి ముఖ్యాంశ ప్రవర్ణము. వారంటు, జామీను, రాజీ, విచారణ, అప్పీలు మొదలగు క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్లకు సంబంధించిన అంశముల్ని తెలుసు-చేర్చినది. అనేకవేలప్రతులు సర్వత్రా వ్యాపించి యున్నవి.

విక్టోరియా డిప్లోమ

మొలాపూరు - మదరాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వసం॥ ఆగస్టు నెల 11-న తేది మంగళవారము

- ధాన్యములు**
దనియాలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వఱకు
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు
కుకుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు 14 0 0 15 8 0
నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 15 8 0 17 0 0
డిల్లి ,, డిటా ,, 16 0 0 18 0 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8 12 0 9 0 0
సుప్ర్యులు ,, ,, 20 0 0 24 0 0
- పప్పుధాన్యములు**
కందులు బస్తా 1-కి రు 205 ,, 12 8 0 18 8 0
సెనగలు ,, డిటా ,, 11 12 0 12 4 0
పెసలు ,, డిటా ,, 14 0 0 15 0 0
మినుములు ,, డిటా ,, 15 4 0 16 8 0
ఉలవలు ,, ర 164 ,, 8 8 0 9 0 0
- నూనెవస్తువులు**
నవ్వులనూనె బా 1-కి ,, 154 0 0 155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 25 0 0
కొండాపురంజేరు సెనగపప్పుబా1కి ,, 80 0 0 65 0 0
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 55 0 0 59 0 0
జేరు సెనగనూనెగామగబా1-కి రు 124 మున్మునూనె122 0 0
ఆముదము బా 1-కి ,, 124 0 0 125 0 0
- చిల్లరవస్తువులు**
చాయపసుపు బా 1-కి ,, 100 0 0
కూరపసుపు ,, ,, 45 0 0 50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి ,, 100 0 0 110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముఱుగు 1-కి రు 45,50
కాళహ స్తిపాయకట్టు ,, ,, 55,60
తెల్లము బా 1-కి రు 35 0 0 45 8 0
చింతపండు బా 1-కి ,, 40 0 0 60 8 0
- ఇనుము**
పట్టరకం బా 1-కి ,, 29 0 0 33 0 0
చదరం ,, 30 0 0 38 0 0
రవుండు ,, 35 0 0 40 0 0
- లోహములు**
వెండి 100 తులంగము ,, 71 0 0 74 0 0
బంగారము, తులము 1-కి ,, 21 4 0 21 8 0
సవరము 1-కి ,, 13 9 0
ఇత్తడి బా 1-కి ,, 265 0 0 267 0 0
రాని డిటా ,, 285 0 0 287 0 0
అస్కాచక్రైర 226 పా॥ గలవి 29 12 0
- రంగులు అలిజరైను**
ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు 75 0 0
తొట్టికృష్ణము డిటా ,, ,,
సింహం డిటా ,, ,,
గర్రం డిటా 70 0 0
- దూది**
బోండాపెన్సుబారువ 1-కి రు 300 0 0
పల్నాడు దూది ,, ,, 215 0 0
- నూలు**
కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,, 4 12 0
వుల్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0
నూళయేనుగ నెం 20 ,, 9 8 0
జవాబ్ నెం 20 ,, 9 8 0
,, నెం 40 ఏ లేటిలు అయినన ,, 12 0 0
వడ్వాక్ నెం 24½ ,, 10 0 0
14½ క్విలక్ పక్షి ,, 7 8 0
నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె ,, 10 8 0
నెం 22 ,, ,, 10 12 0
సిం 12½ బెన్ని పర్కసు ,, 8 0 0
నెం 14½ ,, ,, 8 12 0
నెం 12½ అలైన్సు ,, 7 4 0
నెం 12½ కొయిలుపట్టి ,, 7 4 0
నెం 22½ రంగవిలాస ,, 9 10 0
నెం 14½ రాదాకృష్ణము ,, 7 4 0

అమృతాంజనము

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 వేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

మద్రాసు పెన్సల్లు

ప్రతి రకము ప్రాయింగు పెన్సల్లయొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు పెన్సల్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నవి.

వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు ప్రాయము:

1964

వి. పెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్సు, మద్రాసు.

సరస్వతీ పేపర్స్, రాజమండ్రి

నూతనయంత్రములు!

మేలురకము అచ్చుపనులకు సమకమగు తావు

నూతన పరికరములు!!

తెలుగు-నాగరి-అరవము-ఇంగ్లీషు-లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెలుగు హెడ్డులు
కవర్లు
క్యాపబుక్కులు

రసిదు బుక్కులు
శుభలేఖలు
ఆఫ్టోమ్యాట్ బుక్కులు

పలురంగుల వాల్ పేపర్లు
చక్కగా సరసమగు పత్రాలకు
సకాలమున ముద్రింపబడును.

1204

గ్రంథములలోని కుషయుక్తము లగు బొమ్మలు అనగా పింగ్రేవింగుననులు చక్కగా తయారుచేయబడును.

భారతి

బైండు చేయబడిన సంపుటములు

అందముగాను, గట్టిగాను, సగముతోలు నిండుక్యాలికోతో 6 సంచికలు

ఒక్కొక్క వాల్యుము చొప్పున బైండు చేయబడినవి.

1924 సం॥ జనవరి మొదలు జూన్ వరకు 6 సంచికలు	బైండుకట్టిన సంపుటము	4-8-0
1924 సం॥ జూలై మొదలు డిసెంబరు వరకు 6 సంచికలు	బైండుకట్టిన సంపుటము	4-8-0
1925 సం॥ జనవరి మొదలు జూన్ వరకు 6 సంచికలు	బైండుకట్టిన సంపుటము	4-8-0

ఈ సంపుటములు కావలసిన సొమ్ము మణిఆర్డరుగ పంపుచూ దిగ్గర నున్న రైలుస్టేషన్ వారు వ్రాసిన రైలుపార్శులుగా పంపుదుము. తపాలా పి. పి. ద్వారా పంపిన ఖర్చులు ఎక్కువ అగును.

విలాసము :-

భారతి పత్రికా కార్యాలయము,
నెం. 7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త: మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ దగినది. 214 పేజీలు } ధర రు 2 8
నిండుక్యాలికోబైండు ఫెదర్ వైటు కాగితములు } పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.
తపాలపెట్టె నెం 212, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

ధర స ర న ము

జర్నల్స్, లెక్చర్స్ దీపములు

ప్రతిదీపమును బాట్లీ, బల్బులతో సంబంధము

బివోలెన్సు	రూ. 2 0 0
బివోలెన్సు	2 8 0
వెన్సెన్సు	3 0 0
సాదా స్కాపుల్ లెట్	3 0 0
సాదా వెన్సెన్సు	3 8 0
సేటిలాంబరు 1 కి	4 0 0
ప్రత్యేక బాట్లీ 1 కి	0 10 0
ప్రత్యేక బల్బు	0 5 0
ఆటోసిగ్నల్ లైటు 1 కి	1 12 0
సాదా సిగ్నల్ లైటు 1 కి	0 12 0

1808
బివోలెన్సు, వెన్సెన్సు ప్రత్యేకము
లెట్లీ వర్తకశాల
తపాలు పెట్టె నెం. 85, మద్రాసు

కృష్ణా నందనము

దినిని వాడుటచే మేటాటికాగ్ర మంటలు లేకనే దేహమునం దేభాగమునందైనను యుండు వెండ్రుకలను తక్కువ ధరకే తీసివేయును. 8 పేజీలుగలపెట్టె 1 కి రూ 1-4-0

సందరం అండ్ కో
5, భద్రయ్యగార్లనువీధి, పార్కుటవున్ మద్రాసు